

قواعد عمومی قراردادها مقدمه - علم حقوق و شاخه های آن

○ زمانیکه انسانها در اجتماع در کنار یکدیگر قرار گرفتند، جهت تنظیم روابط بین خود قواعدی تنظیم نمودند.

- در دوره قبل از تشکیل دولت ها، در هر قبیله مقررات خاصی برای نحوه تشکیل خانواده و اداره آن به وجود آمد.
- برای حدود مالکیت افراد و نسبت آنها با یکدیگر قواعدی وضع شد (از جمله اولین عقود به کار گرفته شده، عقد معاوضه بود).
- با گسترش جوامع، علاوه بر مساله تنظیم روابط بین افراد، ضرورت تنظیم مقرراتی برای برقراری نظم و امنیت آشکار شد.

قواعد عمومی قراردادها مقدمه - علم حقوق و شاخه های آن

○ بعد از تشکیل دولت ها، قواعد حاکم بر این روابط به شکل منسجم تری به شکل قانون نوشته در آمدند.

- اولین بار در زمان حمورابی، دولت قوانینی را وضع و به عموم جامعه اعلام کرد.
- با گسترش دولت ها و پیچیده شدن مسایل مرتبط با آنها، چگونگی عملکرد دولت، و رابطه بین اجزای آن مورد توجه قرار گرفت.
- قانون اساسی و رابطه آن با قوانین عادی، نحوه تنظیم بودجه دولت و ... مورد توجه علم حقوق قرار گرفت.

قواعد عمومی قراردادها مقدمه - علم حقوق و شاخه های آن

○ از دیگر حوزه های مورد توجه علم حقوق که به طور خاص پس از پایان جنگ جهانی دوم مورد توجه قرار گرفت تنظیم رابطه بین دولت ها بود.

• با تشکیل سازمان های بین المللی چون سازمان ملل و تنظیم معاهدات بین المللی، عرصه دیگری بر روی علم حقوق گشوده شد.

○ نحوه تنظیم معاهدات بین المللی و تعهدات ناشی از آن برای دولت ها و ضمانت اجرای تخلف از آنها و بسیاری مسایل دیگر در این حوزه مورد توجه قرار گرفت.

قواعد عمومی قراردادها مقدمه - علم حقوق و شاخه های آن

○ علم حقوق امروزه به چهار شاخه اصلی تقسیم می شود:

- حقوق خصوصی
- حقوق کیفری
- حقوق عمومی
- حقوق بین الملل

اصول و مقررات پیمان
غلامرضا هروی

قواعد عمومی قراردادها

مقدمه - علم حقوق و شاخه های آن: حقوق خصوصی

○ موضوع حقوق خصوصی تنظیم رابطه افراد جامعه با یکدیگر می باشد:

- حقوق مدنی
- حقوق تجارت

توضیح: در واقع حقوق خصوصی تنها شامل حقوق مدنی بوده، که بعد از گسترش تجارت با توجه به ضرورت های ناشی از آن، جهت روابط تجاری بین تجار قواعد خاصی وضع گردیده است.

7

اصول و مقررات پیمان
غلامرضا هروی

قواعد عمومی قراردادها

مقدمه - علم حقوق و شاخه های آن: حقوق خصوصی

○ حوزه اصلی در حقوق خصوصی، حقوق مدنی است، که آن را می توان به بخش های ذیل تقسیم نمود:

- اشخاص و خانواده
- مالکیت
- قراردادها و مسئولیت مدنی
- ارث

توضیح: قانون اصلی در این حوزه قانون مدنی ایران مصوب ۱۳۰۷ می باشد.

8

اصول و مقررات پیمان
غلامرضا مرادی

قواعد عمومی قراردادها

مقدمه - علم حقوق و شاخه های آن: حقوق خصوصی

○ مواردی چون تاجر و شرکت های بازرگانی، اسناد و معاملات تجاری و ورشکستگی در بخش حقوق تجارت مطالعه می شوند.

- قانون اصلی در این حوزه، قانون تجارت ایران مصوب ۱۳۱۱ و لایحه اصلاح قانون تجارت مصوب ۱۳۴۷ می باشد.
- همچنین قوانین دیگری چون قانون صدور چک مصوب ۱۳۵۵ و قانون تجارت الکترونیکی مصوب ۱۳۸۲ در این حوزه وجود دارند.

9

اصول و مقررات پیمان
غلامرضا مرادی

قواعد عمومی قراردادها

مقدمه - علم حقوق و شاخه های آن: حقوق کیفری

○ موضوع حقوق کیفری یا حقوق جزا جرم و مجازات می باشد.

- حقوق کیفری مجموع قواعدی است که بر چگونگی مجازات اشخاص از سوی دولت حکم می کند.
- پیگرد متهمین بر حسب قانون توسط شاکی خصوصی و یا دادستان، ابتدا در دادسرا و سپس در دادگاه انجام می شود.

10

اصول و مقررات پیمان
غلامرضا هروی

قواعد عمومی قراردادها

مقدمه - علم حقوق و شاخه های آن: حقوق عمومی

○ پایه و مبنای حقوق عمومی قانون اساسی می باشد.

- در قانون اساسی ساختمان حقوقی دولت و رابطه سازمان های آن با یکدیگر مطرح می شود.
- از زیرشاخه های حقوق عمومی می توان به حقوق اساسی، حقوق اداری و حقوق مالیه اشاره نمود.

11

اصول و مقررات پیمان
غلامرضا هروی

قواعد عمومی قراردادها

مقدمه - علم حقوق و شاخه های آن: حقوق بین الملل

○ موضوع این رشته روابط بین دولت ها و سازمان های بین المللی می باشد.

- حقوق بین الملل مبنای اصلی روابط و معاهدات بین المللی می باشد.

12

قواعد عمومی قراردادها کلیات

اصول و مقررات پیمان

غلامرضا هروی

○ بحث قواعد عمومی قراردادها در حوزه حقوق خصوصی قرار می گیرد.

- از آنجا که این قواعد در تمام قراردادها حاکم بوده و اختصاص به تجار یا دیگر صنوف ندارند، زیر مجموعه حقوق مدنی می باشند.
- گفته شد موضوع علم حقوق تنظیم رابطه بین افراد است، و از مهمترین عرصه های روابط اجتماعی توافقات بین افراد تحت عنوان قرارداد می باشد.
- اولین قراردادهای بین انسانها، عقد نکاح و عقد معاوضه بوده است.

13

قواعد عمومی قراردادها کلیات

اصول و مقررات پیمان

غلامرضا هروی

○ به اعتبار اثر عقد می توان آن را به دو دسته تقسیم نمود:

- عقد تملیکی
- عقد عهدی (تعهدی)

14

قواعد عمومی قراردادها کلیات

اصول و مقررات پیمان

غلامرضا بروی

15

- نتیجه مستقیم عقود تملیکی انتقال مالکیت میباشد:
 - مثلا با انعقاد عقد بیع، مالکیت مبیع به خریدار و مالکیت ثمن به فروشنده منتقل می شود (ماده ۳۳۸ ق م).
 - یا با انعقاد عقد اجاره، مستاجر مالک منافع مورد اجاره در طول مدت اجاره می شود (ماده ۴۶۶ ق م).
 - همچنین با انعقاد عقد هبه، عین موهوبه مجانا به مالکیت متهب در می آید (ماده ۷۹۵ ق م).

قواعد عمومی قراردادها کلیات

اصول و مقررات پیمان

غلامرضا بروی

16

- نتیجه عقود تعهدی، ایجاد، انتقال یا سقوط تعهد است:
 - مثلا در عقد ضمان، ضامن با انعقاد عقد متعهد به پرداخت دین مدیون اصلی (مضمون عنه) می شود (ماده ۶۸۴ ق م: عقد ضمان عبارت است از اینکه شخصی مالی را که بر ذمه دیگری است به عهده بگیرد).
 - یا در عقد وکالت، وکیل با انعقاد عقد تعهداتی در برابر موکل پیدا می کند.
 - در قراردادهای پیمانکاری نیز، پیمانکار با انعقاد قرارداد متعهد به انجام موضوع قرارداد می شود.

قواعد عمومی قراردادها شرایط اساسی صحت قرارداد

○ برای صحت هر معامله شرایط ذیل اساسی است (ماده ۱۹۰ قانون مدنی):

- قصد طرفین و رضای آنها
- اهلیت طرفین
- موضوع معین مورد معامله
- مشروعیت جهت معامله

قواعد عمومی قراردادها

شرایط اساسی صحت قرارداد - قصد و رضای طرفین

○ قرارداد وقتی صحیح است که محصول توافق دو اراده آزاد باشد.

- پس از آنکه طرفین به انجام معامله رضایت دادند قصد یا اراده خود را اعلام می‌کنند.
- به اراده ای که ابتدا اعلام می‌شود ایجاب و به اعلام اراده دوم قبول گفته می‌شود.
- ایجاب و قبول ممکن است به صورت شفاهی، یا کتبی و با امضای قرارداد و یا بدون به کارگیری کلمات شفاهی یا کتبی و به صورت عملی انجام شود.
- پس از اعلام قبول عقد منعقد می‌شود.

قواعد عمومی قراردادها

شرایط اساسی صحت قرارداد - قصد و رضای طرفین

- باید توجه داشت که اصل بر رضایی بودن معاملات است یعنی به صرف ایجاب و قبول عقد منعقد می شود.
- ولی در بعضی موارد قانونگذار رعایت تشریفات خاصی را برای انعقاد عقد لازم دانسته است.
- مثلا انتقال اموال غیرمنقول باید به ثبت برسد بنابراین صرف ایجاب و قبول برای تحقق آن کافی نیست.
- در برخی موارد انعقاد قرارداد علاوه بر ایجاب و قبول طرفین مستلزم تصویب آن در مراجع خاصی چون مجلس شورای اسلامی یا شورای اقتصاد است.

قواعد عمومی قراردادها

شرایط اساسی صحت قرارداد - اهلیت طرفین

- اهلیت صلاحیتی است که شخص برای دارا شدن و اجرای حق دارد، که از دو جنبه بررسی می شود:
- اهلیت تمتع (یا برخورداری) از حق
- اهلیت استیفاء (یا اجرای) حق

قواعد عمومی قراردادها

شرایط اساسی صحت قرارداد - اهلیت طرفین

○ اهلیت تمتع

- هر انسانی از هنگام تولد تا هنگام مرگ می تواند از حقوق مالی و غیر مالی بهره مند شود (ماده ۹۵۶ ق م: اهلیت برای دارا بودن حق با زنده متولد شدن انسان شروع و با مرگ او تمام می شود).
- فردی که از دنیا رفته است، صاحب هیچ مالی نیست.
- یک کودک که حتی در شکم مادر خویش می باشد ارث می برد، اگر چه فوراً پس از تولد بمیرد.
- همچنین دیوانگان نیز می توانند صاحب اموال از طریق ارث یا غیر آن شوند.

قواعد عمومی قراردادها

شرایط اساسی صحت قرارداد - اهلیت طرفین

- در مواردی به حکم قانون یا علل دیگر افراد انسانها از حق تمتع در برخی زمینه ها محروم می شوند.
- خارجیان مقیم ایران از بعضی از حقوق مدنی به شرط معامله متقابل و در حدود معاهدات برخوردارند، مانند تملک اموال غیر منقول.
- کارکنان دولت چون نمایندگان مجلس، وزیران و ... از شرکت در معاملات دولتی منع شده اند (قانون منع مداخله مصوب ۱۳۳۷).
- اشخاص حقوقی در خارج از حدود مفاد اساسنامه خود اهلیت انعقاد قرارداد ندارند.

قواعد عمومی قراردادها

شرایط اساسی صحت قرارداد - اهلیت طرفین

○ اهلیت استیفاء

- برای آنکه متعاملین اهل محسوب شوند باید بالغ و عاقل و رشید باشند (ماده ۲۱۱ ق م).
- قبل از رسیدن به سن بلوغ افراد صغیر محسوب می شوند، پس از رسیدن به سن بلوغ در صورتی که توانایی برای اداره اموال اثبات شود فرد رشید محسوب می شود (رسیدن به سن ۱۸ سال در حقوق ایران نشانه رشد است).
- عاقل در مقابل مجنون به کار رفته است (جنون به هر درجه که باشد موجب حجر است (ماده ۱۲۱۱ ق م)).
- اداره اموال صغار و مجانین و اشخاص غیررشید به عهده ولی یا قیم آنان است که بر طبق قانون مشخص می شوند (ماده ۱۲۱۷ ق م).

قواعد عمومی قراردادها

شرایط اساسی صحت قرارداد - موضوع مورد معامله

- مورد معامله باید مال یا عملی باشد که هر یک از متعاملین تعهد تسلیم یا ایفاء آن را می کنند (ماده ۲۱۴ ق م).
- موضوع معامله انتقال مال است.
- موضوع معامله انجام یک تعهد است.

قواعد عمومی قراردادها

شرایط اساسی صحت قرارداد - موضوع مورد معامله

○ انتقال مال

- مالیت داشته باشد (یعنی ارزش داد و ستد اقتصادی داشته باشد).
- معلوم و معین باشد.
- مقصود از معلوم بودن مورد معامله آن است که دو طرف به وسیله تعیین مقدار و اوصاف و جنس از آن رفع ابهام کنند.
- مقصود از معین بودن مورد معامله یعنی اینکه یکی از دو چیز به طور مردد موضوع تعهد قرار نگیرد.
- در ملکیت طرف معامله باشد (به فروش مال غیر اصطلاحاً معامله فضولی گفته می شود).
- قابل انتقال باشد (قانون انتقال مالکیت آن را منع نکرده باشد).

قواعد عمومی قراردادها

شرایط اساسی صحت قرارداد - موضوع مورد معامله

○ تعهد به انجام کار

- موضوع تعهد باید ممکن باشد.
- بنابراین کسی نمی تواند متعهد به انجام کاری غیرممکن شود.
- موضوع تعهد باید مشروع باشد.
- با قوانین و نظم عمومی مخالف نباشد.

قواعد عمومی قراردادها

شرایط اساسی صحت قرارداد - مشروعیت جهت معامله

○ در قانون مدنی منظور از مشروعیت جهت معامله انگیزه طرفین از انجام آن است.

- قانون مدنی تصریح می کند که علاوه بر وجود تمام شرایط گفته شده باید طرفین انگیزه نامشروعی از انجام معامله نداشته باشند.
- مثال مهم این شرط معامله به قصد فرار از دین است.
- بنابراین اگر بدهکاری برای خارج کردن اموال خود از دسترس طلبکاران آن را به نزدیکان خود یا دیگران منتقل کند، این معامله باطل است.

قواعد عمومی قراردادها

اصل لزوم قرارداد

○ عقدی که شرایط اساسی صحت آن جمع باشد، در رابطه بین دو طرف در حکم قانون است.

- هیچیک از دو طرف حق بر هم زدن عقد را ندارد.
- هر طرف ملزم است که مفاد پیمان را اجرا کند و آنچه را که به عهده گرفته انجام دهد.

قواعد عمومی قراردادها اصل لزوم قرارداد

اصول و مقررات پیمان

غلامرضا هروی

29

- مطابق ماده ۲۱۹ قانون مدنی: «عقودی که بر طبق قانون واقع شده باشد بین متعاملین و قائم مقام آنها لازم الاتباع است».
- آنچه که گفته شد در مورد عقود عهدی (عقدی که اثر آن ایجاد تعهد است مانند عقد پیمانکاری) است.
- در عقود تملیکی (عقدی که اثر آن انتقال مالکیت است مانند بیع) اصل لزوم به این معناست که با ایجاب و قبول ملکیت منتقل می شود و این انتقال قطعی است.

قواعد عمومی قراردادها اصل لزوم قرارداد

اصول و مقررات پیمان

غلامرضا هروی

30

- در قراردادهایی که در طول یک دوره زمانی اجرا می شوند مانند قراردادهای پیمانکاری و یا قراردادهای فروش بلندمدت (مانند قراردادهای فروش گاز) ممکن است در طول دوره اجرای قرارداد شرایط به نحوی تغییر کند که اجرای آن برای یکی از طرفین مشکل شود (مثلا تغییر زیاد قیمت گاز در طول دوره کوتاه زمانی)، در چنین مواردی نیز اصل لزوم همچنان وجود دارد و هیچیک از طرفین نمی تواند به این بهانه که اجرای قرارداد برای او زیان بار یا مشکل شده از اجرای آن خودداری کند.

قواعد عمومی قراردادها اصل لزوم قرارداد

اصول و مقررات پیمان

غلامرضا مروری

31

- در مورد قراردادهای پیمانکاری از آنجا که ناتوانی پیمانکار از اجرای قرارداد نهایتاً منجر به زیان صاحب پروژه می شود، کارفرمایان اغلب ناچار می شوند، برای جلوگیری از ورشکستگی پیمانکار و آسیب به پروژه به اصلاح قرارداد و تغییر مبلغ آن رضایت دهند.
- در چنین حالتی با اراده طرفین قرارداد اصلاح شده و در واقع قرارداد جدید جایگزین قرارداد قدیم می گردد.

قواعد عمومی قراردادها اصل لزوم قرارداد

اصول و مقررات پیمان

غلامرضا مروری

32

- در قراردادهای فروش بلندمدت نیز، طرفین توافق می کنند که در صورت تغییر شدید قیمت ها، بر طبق فرآیندی اقدام به اصلاح مبلغ قرارداد کنند.
- در برخی موارد نیز چنین توافق می شود که در طول دوره قرارداد، در ابتدای هر سال در قیمت قرارداد تجدیدنظر شود.

قواعد عمومی قراردادها اصل لزوم قرارداد

- با وجود اینکه اجرای قرارداد بر دو طرف لازم است، قانونگذار اجازه داده در مواردی، یکی از دو طرف قرارداد را فسخ کند.
- همچنین طرفین می توانند با توافق یکدیگر به قرارداد خاتمه دهند.

قواعد عمومی قراردادها پایان قرارداد (فسخ و اقاله)

- اقاله: پایان دادن به قرارداد با موافقت دو طرف.
- همانگونه که عقد با اراده طرفین ایجاد می شود، می توان با اراده دو طرف نیز به آن پایان داد.
- فسخ: انحلال یکطرفه قرارداد.
- در قانون مدنی به اختیار یکی از طرفین برای فسخ قرارداد، اختیار گفته می شود.
- در ماده ۳۹۶ قانون مدنی، به ده اختیار اشاره شده است (میتوان در ضمن عقد سقوط تمام یا بعضی از اختیارات را شرط نمود):
 - اختیار مجلس، غبن، تاخیر ثمن، شرط، تخلف شرط، ...

قواعد عمومی قراردادها پایان قرارداد (فسخ و اقاله)

اصول و مقررات پیمان

غلامرضا هروی

35

- در قراردادهای پیمانکاری خیارات ذیل از اهمیت برخوردارند:
 - **خيار شرط** آن است که به یکی از طرفین یا شخص ثالث در مدت معینی، اختیار فسخ معامله داده شود.
 - نکته مهم در مورد این خيار آن است که در صورتی که مدت این خيار تعیین نشود، هم شرط خيار و هم معامله باطل است.
 - **خيار تخلف شرط** به این شکل است که به یکی از طرفین در صورت عدم تحقق امر خاصی خيار فسخ داده می شود.
 - بنابراین در قرارداد مواردی ذکر می شود که در صورت تحقق هر کدام از آنها برای یکی از طرفین بسته به مورد اختیار فسخ معامله خواهد بود.

قواعد عمومی قراردادها تفسیر و تکمیل قرارداد

اصول و مقررات پیمان

غلامرضا هروی

36

- **تفسیر قرارداد**
 - در تفسیر قرارداد باید به دنبال اراده مشترک طرفین به نحوی که در قرارداد اظهار شده است، بود.
 - در قانون مدنی مقررات پراکنده ای برای تفسیر قرارداد وجود دارد، به عنوان مثال در ماده ۲۲۴ آمده است: «الفاظ عقود محمول است بر معانی عرفیه»
 - یعنی معنای کلماتی که در قرارداد به کار رفته اند با توجه به عرف محل انعقاد آن تعیین می شود (به عنوان مثال اگر قرارداد در تبریز بسته شود، منظور از یک من، یک من تبریز است).
 - در هر قرارداد می توان معنایی خاص برای الفاظ به کار رفته معین نمود.

قواعد عمومی قراردادها

تفسیر و تکمیل قرارداد

○ تکمیل قرارداد

- طرفین قرارداد عموماً تمام مسایل جزئی را در قرارداد پیش بینی نمی کنند.
- ماده ۲۲۰ قانون مدنی نیز در این رابطه می گوید: «عقود نه فقط متعاملین را به اجرای چیزی که در آن تصریح شده است ملزم می نماید بلکه متعاملین به کلیه نتایجی هم که به موجب عرف و عادت یا به موجب قانون از عقد حاصل می شود ملزم می باشند».
- بنابراین از دو عامل عرف و قانون می توان برای تکمیل قرارداد استفاده نمود.

قواعد عمومی قراردادها

تفسیر و تکمیل قرارداد

• نقش عرف در تکمیل قراردادها:

- به عنوان مثال اگر در عرف فروش مصالح ساختمانی فروشنده حمل و تحویل مصالح در محل را بر عهده داشته باشد، به صرف انعقاد قرارداد خرید مصالح، فروشنده مکلف به تحویل مصالح در محل است مگر اینکه در قرارداد به نحو دیگری توافق شده باشد.

قواعد عمومی قراردادها تفسیر و تکمیل قرارداد

اصول و مقررات پیمان

غلامرضا هروی

39

• نقش قانون در تکمیل قراردادها:

- در قانون مدنی به عقودی چون بیع، اجاره، مزارعه، مضاربه، جعاله، ودیعه، عاریه، قرض، ضمان، حواله، صلح، رهن، هبه و نکاح اشاره شده است.
- از عقود شناخته شده در خارج از قانون مدنی می توان به عقد بیمه اشاره کرد.
- مثلاً در قانون مدنی در موادی به شرایط و آثار عقد بیع اشاره شده است:
- بعنوان مثال در ماده ۳۸۱ می گوید که مخارج حمل و تحویل مبیع بر عهده خریدار است. بنابراین بدون اینکه طرفین در مورد این مساله در قرارداد خرید بحث کنند، تکلیف آن در قانون مشخص شده است.

قواعد عمومی قراردادها تفسیر و تکمیل قرارداد

اصول و مقررات پیمان

غلامرضا هروی

40

- عقودی که در قانون مورد اشاره و بحث قرار گرفته اند را «عقود معین» می نامند.
- طرفین حق دارند که در ضمن قراردادشان با گنجانیدن شروطی بر خلاف آنچه در «قوانین تکمیلی» آمده شرایط و آثار عقد مورد نظر را تغییر دهند:
- به عنوان نمونه می توان شرط کرد که علیرغم حکم ماده ۳۸۱ قانون مدنی، مخارج حمل و تحویل مبیع بر عهده فروشنده باشد.
- در مقابل «قوانین آمره» وجود دارند یعنی قوانینی که نمی توان در ضمن عقد بر خلاف آنها توافق کرد.
- مثلاً مردی نمی تواند در ضمن عقد نکاح شرط «عدم پرداخت نفقه» کند.

قواعد عمومی قراردادهای تفسیر و تکمیل قرارداد

اصول و مقررات پیمان

غلامرضا هروی

41

- قراردادهای پیمانکاری از جمله «عقود نامعین» بوده و از آنجا که در این موارد قوانین آمره یا تکمیلی خاص وجود ندارند باید تمام مسایل در قرارداد پیش بینی شوند.
- به همین دلیل است که این قراردادها عمدتاً مفصل بوده و مبیایست تمامی موارد در آنها ذکر شود.

قواعد عمومی قراردادهای حل اختلافات ناشی از قرارداد

اصول و مقررات پیمان

غلامرضا هروی

42

- ممکن است طرفین قرارداد در تفسیر مفاد قرارداد و در نتیجه تعیین تعهدات ناشی از آن دچار اختلاف شوند.
- در صورتیکه طرفین نتوانند خود اختلافشان را حل کنند، چاره ای نیست به جز مراجعه به دادگاه و اقامه دعوا.
- در قراردادهای پیمانکاری به دلیل ماهیت تخصصی آنها و همچنین اهمیت مساله زمان، در قراردادها مرسوم است که طرفین توافق می کنند که قبل از مراجعه به دادگاه روش های دیگری را به کار بگیرند.
- ممکن است تمام یا برخی از این روش ها در هر قرارداد پیش بینی شوند (این روشها عبارتند از حل و فصل دوستانه، حکمیت و داوری).

قواعد عمومی قراردادها حل اختلافات ناشی از قرارداد

اصول و مقررات پیمان

غلامرضا هروی

• حل و فصل دوستانه (amicable settlement)

○ در برخی از قراردادها طرفین ملزم می شوند که در مورد اختلافات ابتدا به مذاکره بپردازند، در این صورت نمی توان قبل از انجام مذاکره به سراغ روش های بعدی رفت.

• حکمیت (mediation)

○ در روش حکمیت توافق می شود که در مورد اختلافات طرفین به شخص ثالثی مراجعه و نظر او را مبنای حل اختلاف قرار دهند.

○ طرفین می توانند نظری را که حکم یا میانجی ابراز می کند نپذیرند، بنابراین این نظر الزام آور نیست.

43

قواعد عمومی قراردادها حل اختلافات ناشی از قرارداد

اصول و مقررات پیمان

غلامرضا هروی

• داوری (arbitration)

○ داوری روشی است که در آن، بر طبق فرمول مورد توافق طرفین فرد یا افرادی به عنوان داور انتخاب می شوند و در مورد اختلاف داوری می کنند.

○ تفاوت داوری یا حکمیت در این است که نظر داور در نهایت برای طرفین الزام آور بوده و پس از شناسایی توسط دادگاه به مورد اجرا گذارده می شود.

○ در موردی که در قرارداد شرط داوری وجود دارد، طرفین نمی توانند دعوای خود را به دادگاه ببرند.

44

قواعد عمومی قراردادها

مسئولیت مدنی ناشی از نقض قرارداد

○ تخلف از اجرای قرارداد به طور خاص در قراردادهای پیمانکاری به دو شکل رخ می دهد:

- تاخیر در اجرای قرارداد
 - تاخیر در اجرای قرارداد کارفرما را از دستیابی به پروژه در زمان مقرر محروم می کند و در نتیجه وی متحمل ضرر می شود.
- اجرای موضوع قرارداد به شکل معیوب
 - مثلاً طراحی نادرست است و یا عملیات اجرایی به طور صحیح صورت نگرفته است.
 - اجرای نادرست پروژه باعث عدم امکان عملکرد آن به شکل مورد نظر شده و موجب خسارت به کارفرما می شود.

قواعد عمومی قراردادها

مسئولیت مدنی ناشی از نقض قرارداد

○ موضوع حقوق مسئولیت مدنی، جبران خسارات وارد به کارفرما است.

- متعهد قراردادی در صورت عدم اجرای قرارداد و ورود خسارت به کارفرما باید خسارات را جبران کند مگر اینکه بتواند ثابت کند که علت انجام نشدن تعهد، امر خارجی غیر قابل پیش بینی بوده که نمی توان به او مربوط کرد (قوه قاهره).
- در واقع "قوه قاهره" امری است که مانع اجرای تعهد توسط متعهد می شود و او نیز نمی تواند برای رفع این مانع عملی انجام دهد.

اصول و مقررات پیمان
غلامرضا هروی

قواعد عمومی قراردادها

مسئولیت مدنی ناشی از نقض قرارداد

○ در موضوع مسئولیت مدنی دو گونه شرط در قراردادها مرسوم است:

- شرط تحدید مسئولیت.
- شرط تعیین مبلغی مقطوع برای خسارات احتمالی.

47

اصول و مقررات پیمان
غلامرضا هروی

قواعد عمومی قراردادها

مسئولیت مدنی ناشی از نقض قرارداد

- شرط تحدید مسئولیت
 - می توان در ضمن قرارداد چنین شرط کرد که یکی از طرفین در برابر دیگری نسبت به عدم انجام برخی از تعهدات مسئولیتی نداشته باشد و یا اینکه مسئولیت وی در این مورد به مبلغ معینی محدود باشد.
 - مثلا ممکن است در قرارداد مسئولیت نهایی پیمانکار به مبلغ دستمزد یا مبلغ پروژه محدود گردد.
- شرط تعیین مبلغ مقطوع برای خسارات
 - به کار گیری این شرط در مورد خسارات ناشی از تاخیر در انجام تعهدات بسیار مرسوم است.
 - بعنوان مثال توافق می شود که به ازای هر یک روز تاخیر در اتمام پروژه پیمانکار مبلغ معینی بپردازد.

48

قواعد عمومی قراردادها فهرست مراجع و منابع

- مقدمه علم حقوق، ناصر کاتوزیان.
- قواعد عمومی قراردادها، سید حسین صفایی، نشر میزان.
- دوره مقدماتی حقوق مدنی، اعمال حقوقی، ناصر کاتوزیان، شرکت سهامی انتشار.
- حقوق مدنی، جلد دوم، سید جلال الدین مدنی.
- مباحث ارائه شده (سخنرانی مدعو) درس اصول و مقررات پیمان، دانشگاه تهران، سید صادق مصطفوی کاشانی.

اصول و مقررات پیمان
غلامرضا هروی

تنظیم قراردادها

تعریف

○ قرارداد، سندی است برای تنظیم روابط بین اشخاص جهت رسیدن به هدف مورد توافق.

- تنظیم روابط بین اشخاص مستلزم دارا بودن قواعد اجتماعی میباشد.
- قواعد اجتماعی
 - اخلاق
 - عرف
 - قوانین و مقررات
- الزام آور بوده و دارای ضمانت اجرا میباشد.
- یک رابطه الزامی بوده و نیازمند توافق نمیشاند.
- تبیین کننده حق / تکلیف میباشد.

3

اصول و مقررات پیمان
غلامرضا هروی

تنظیم قراردادها

تعریف

- هدف قرارداد
 - هدف قرارداد، تغییر در وضع موجود به سمت وضع جدید (مطلوب طرفین) میباشد.
 - توضیح: حفظ وضع موجود، به نوعی تغییر در پایان شرایط قبلی میباشد که در نتیجه تغییر به سمت مطلوب است (بدیهی است عدم تغییر شرایط قبلی منجر به خاتمه وضع موجود میگردد).

4

اصول و مقررات پیمان
غلامرضا هروی

تنظیم قراردادهای

اسناد و مدارک قرارداد - اسناد تیپ (همسان)

در این اسناد، عمده شرایط از قبل آماده بوده و نیازی به مذاکره بر روی کلیه شرایط نیست.

- عمده موضوع سنخیت شرایط خصوصی قرارداد با اسناد تیپ است.

5

اصول و مقررات پیمان
غلامرضا هروی

تنظیم قراردادهای

اسناد و مدارک قرارداد - اسناد تیپ (همسان)

- موافقتنامه. موافقتنامه حاوی اطلاعات خلاصه ای راجع به موارد ذیل میباشند:
 - طرفین قرارداد.
 - موضوع قرارداد.
 - مبلغ قرارداد.
 - مدت قرارداد.
 - نشانی طرفین (اقامتگاه).
 - اسناد و مدارک منضم.
 - تعیین اولویت اسناد در صورت بروز تعارض یا تناقض.

6

تنظیم قراردادها اسناد و مدارک قرارداد - اسناد تپ (همسان)

اصول و مقررات پیمان

غلامرضا هروی

7

- توضیح ۱-** در صورتیکه در موافقتنامه اولویت اسناد نسبت به یکدیگر مشخص نشده باشد، اراده آخر ارجحیت دارد (اول موافقتنامه، بعد از آن شرایط خصوصی، بعد از آن شرایط عمومی).
- توضیح ۲-** تعارض: در موضوع واحد، دو حکم که با یکدیگر منطبق نبوده اما یکدیگر را نقض نمی نمایند، بیان شده است (قابل جمع نمی باشند). در این حالت، بر روی بخش مشترک میتواند توافق وجود داشته باشد.
- توضیح ۳-** تناقض: در موضوع واحد، دو حکم ضد هم بیان شده است. در این حالت، هیچگونه توافقی بر روی شرایط (شرط)، وجود ندارد.

تنظیم قراردادها اسناد و مدارک قرارداد - اسناد تپ (همسان)

اصول و مقررات پیمان

غلامرضا هروی

8

- **شرایط عمومی.** این شرایط، فارغ از موضوع قرارداد، حاکم بر روابط طرفین قرارداد میباشند.
- معمولا در قراردادهایی که یک طرف دولت است، در شرایط و مفاد قرارداد، حقوق اداری کارفرمای دولتی لحاظ میشوند (بصورت شرایط ویژه)، که در مورد بخش خصوصی چنین نیست.
- حقوق اداری کارفرمای دولتی باعث توجیهاتی جهت حقوق ویژه دولت برای خود میباشد، که میبایست به درستی از آن استفاده شود، تا باعث عدم توازن و تعادل طرفین قرارداد نشود.

تنظیم قراردادهای اسناد و مدارک قرارداد - اسناد تیپ (همسان)

- شرایط خصوصی. این شرایط، توسط طرفین به اقتضای موضوع قرارداد تنظیم میگردد.

○ در اسناد تیپ معاونت نظارت و برنامه ریزی بسیاری از اختیارات که در قالب شرایط خصوصی گنجانیده میشود، از دستگامهای اجرایی گرفته شده است (این موضوع به علت اعتقاد سازمان به تصمیم های نادرست و تجارب ناموفق در شرایط قبلی بوده، که موجب ایجاد محدودیت در تدوین شرایط خصوصی قراردادهای تیپ گردیده است).

○ در اسناد تیپ معاونت نظارت و برنامه ریزی پیش بینی شده است، شرایط خصوصی نمیتواند ناقض شرایط عمومی باشد (شرایط ویژه تکمیل کننده شرایط عمومی بوده، و هیچگاه نمیتواند مواد شرایط عمومی را نقض نموده و یا تعهدات مالی کارفرما را افزایش دهد).

تنظیم قراردادهای اسناد و مدارک قرارداد - اسناد تیپ (همسان)

○ مزایای اسناد تیپ (همسان)

- در صورتیکه شرایط خصوصی به درستی تنظیم شود، مراحل مذاکره و عقد قرارداد، تسهیل میشود.

تنظیم قراردادها

اسناد و مدارک قرارداد - اسناد تیپ (همسان)

○ معایب اسناد تیپ (همسان)

- از آنجا که شرایط عمومی توسط طرفین قرارداد تنظیم نگردیده، تنظیم شرایط خصوصی منطبق بر شرایط عمومی و رعایت ملحوظات شرایط عمومی در آن مشکل است.
- عدم وجود دستورالعمل جهت تنظیم شرایط خصوصی مشکل آفرین است.
- افزایش میزان تناقض و تعارض در استفاده از قراردادهای تیپ.
- اعمال یک طرفه اراده یک طرف قرارداد، بصورت اسناد از پیش تدوین شده تیپ.

تنظیم قراردادها

اسناد و مدارک قرارداد - اسناد غیر تیپ (ناهمسان)

- کلیه اسناد (قرارداد و ضmannم)، به اقتضای موضوع قرارداد تنظیم و مذاکره میشوند. عموماً در قراردادهای بزرگ، عمده و یا پیچیده از اسناد غیر تیپ استفاده شده و اسناد به دو صورت تهیه میشوند:

- پیش نویس قرارداد توسط دستگاه مناقصه گذار تهیه میشود (این روش با توجه به تسلط بیشتر تهیه کننده نسبت به مفاد قرارداد، به نفع دستگاه مناقصه گذار است).
- پیش نویس قرارداد توسط پیشنهاد دهنده تهیه و ارائه میشود.

اصول و مقررات پیمان
غلامرضا هروی

تنظیم قراردادهای

اسناد و مدارک قرارداد - اسناد غیر تیپ (ناهمسان)

- مقدمه:
 - تاریخ قرارداد.
 - هویت طرفین قرارداد:
 - عنوان شخص، شماره ثبت، مرجع ثبت.
 - نماینده، مدارک تایید کننده نمایندگی.
 - نشانی.
 - تاریخچه گردش کار ارجاع (مختصر یا مفصل).

13

اصول و مقررات پیمان
غلامرضا هروی

تنظیم قراردادهای

اسناد و مدارک قرارداد - اسناد غیر تیپ (ناهمسان)

- تعاریف اصطلاحات: منظور زبان خاصی است که روابط طرفین قرارداد براساس آن تنظیم شده است.
 - اصطلاحات احصائی: فقط محدود به مواردی میباشند که در تعریف ذکر شده اند.
 - اصطلاحات تمثیلی: محدود به مواردیکه در تعریف ذکر شده، نمیباشند.
 - به عنوان نمونه: هنگامیکه عنوان میشود "شامل هزینه انبارداری"، آیا "هزینه بارگیری و باراندازی" را نیز در بر میگیرد؟
 - احصائی: در بر نمیگیرد
 - تمثیلی: در بر میگیرد

14

تنظیم قراردادها

اسناد و مدارک قرارداد - اسناد غیرتیپ (ناهمسان)

- **موضوع قرارداد.** شرح کار مورد قرارداد است، که میبایست شرایط ذیل را دارا باشد:
 - جامع و مانع: آنچه را که باید ذکر بنماید، و آنچه را نباید منع نماید.
 - اختصار: در حداقل عبارات ممکن ذکر شود (جهت شرح جزئیات به یکی از اسناد ضمیمه قرارداد رجوع داده شود).
 - واحد: در قرارداد تعریف متعدد از موضوع وجود نداشته باشد.

تنظیم قراردادها

اسناد و مدارک قرارداد - اسناد غیرتیپ (ناهمسان)

- **مبلغ قرارداد.** معوض موضوع قرارداد است، که میبایست شرایط ذیل را دارا باشد:
 - هیچ جزئی از موضوع قرارداد وجود نداشته باشد، که در مبلغ قرارداد لحاظ نشده باشد (اگر بخشی از کار در مبلغ اختصاص داده نشده، به معنی **بلا عوض بودن** نمیشد، بلکه این موضوع **نقص** قرارداد است).
 - وجود ریز قیمت که ارتباط بین مبلغ و موضوع را روشن نماید.
 - روش پرداخت مبلغ قرارداد پیش بینی شده باشد (با پیشرفت کار هماهنگ باشد).

تنظیم قراردادهای

اسناد و مدارک قرارداد - اسناد غیرتیب (ناهمسان)

توضیح ۱ - مبلغ قرارداد یا مقطوع است (نوعاً قراردادهای کوتاه مدت) و یا قابل تعدیل است (جهت قراردادهای بلند مدت).

توضیح ۲ - در صورت اشراف کامل نسبت به موضوع، کلیه ریسک‌ها دیده شده و موضوع انتقال بخشی از ریسکها به بیمه و یا پیمانکار مشخص گردد، و پیمانکار مبالغ ریسکهای پذیرفته شده را در مبلغ قرارداد لحاظ نماید.

تنظیم قراردادهای

اسناد و مدارک قرارداد - اسناد غیرتیب (ناهمسان)

• تاریخ نفوذ، تاریخ شروع و مدت قرارداد

○ تاریخ نفوذ

○ تاریخ امضای قرارداد: معمولاً امضاها (اراده ایجاب یا فروشنده و اراده قبول یا خریدار)، بصورت غیر حضوری و در دو زمان متفاوت انجام میشود، در این حالت ملاک تاریخ امضای قرارداد، امضا از سوی اراده قبول است (در صورتیکه فاصله زمانی امضای طرفین زیادتراً از عرف باشد، میبایست از جاری بودن اراده ایجاب اطمینان حاصل شود).

○ تاریخ ابلاغ (مبادله) قرارداد: پس از امضای قرارداد از سوی اراده قبول، قرارداد در حداقل فاصله زمانی ممکن از سوی وی به طرف دیگر طی نامه ابلاغ میگردد (در اینحالت تاریخ نفوذ، تاریخ ابلاغ یا مبادله قرارداد است).

تنظیم قراردادها

اسناد و مدارک قرارداد - اسناد غیرتیپ (ناهمسان)

اصول و مقررات پیمان

غلامرضا هروی

19

تاریخ شروع

تاریخ شروع قرارداد، پس از ابلاغ بوده و معمولاً مشروط به شروط یا مقدماتی میباشد:

- ارائه ضمانتنامه
- تحویل زمین
- پرداخت پیش پرداخت، ...

توضیح ۱ - هر قرارداد نافذی معتبر است، اما هر قرارداد معتبری نافذ نیست (مانند قرارداد تعلیق شده).

توضیح ۲ - روند اجرایی شدن قرارداد عبارتست از: الف- اعتبار قرارداد، ب- "منوط به شروطی" نافذ شدن قرارداد، ج- "منوط به شروطی" شروع قرارداد.

تنظیم قراردادها

اسناد و مدارک قرارداد - اسناد غیرتیپ (ناهمسان)

اصول و مقررات پیمان

غلامرضا هروی

20

مدت قرارداد (دوره اجرا)

مدت زمان پیش بینی شده از تاریخ شروع قرارداد تا خاتمه قرارداد:

- برنامه زمانبندی کلی: در هنگام عقد قرارداد، در چارچوب مدت قرارداد، از سوی کارفرما ارائه میشود.
- برنامه زمانبندی تفصیلی: در طول دوره اجرا در چارچوب برنامه زمانبندی کلی توسط پیمانکار ارائه و از سوی کارفرما تصویب میشود.

تنظیم قراردادها

اسناد و مدارک قرارداد - اسناد غیرتیپ (ناهمسان)

- **اسناد و مدارک قرارداد.** این اسناد شامل: شرح کار، احجام، روش اجرا، زمانبندی، لیست قیمتها، مشخصات فنی، نقشه ها و ... میباشند و در سه بخش اصلی طبقه بندی میشوند:
 - **زمان مذاکره:** این اسناد در برگیرنده اسناد پایه(اولیه) به علاوه اسناد و مدارک مرحله مذاکره میباشند.
 - **زمان عقد قرارداد:** اسنادی که از زمان مذاکره اعتبار دارد (کلیه اسنادی که به عنوان ضمیمه قرارداد ذکر میشوند، حتما میبایست در زمان عقد قرارداد موجود بوده و ضمیمه گردد).

تنظیم قراردادها

اسناد و مدارک قرارداد - اسناد غیرتیپ (ناهمسان)

- **زمان (دوره) اجرا:** به عنوان اسناد الحاقی بوده و بیشترین حجم اسناد پیمان را شامل میشود. این اسناد در طول دوره اجرا میبایست به امضاء تعهد آور طرفین قرارداد برسد، این اسناد از آنجا که از اراده مؤخر صادر شده اند در مورد موضوع واحد بر اسناد اولیه، اولویت دارند.
- **اصلاحی:** این اسناد، در وضعیت موجود هیچ تغییری بوجود نیاورده، بلکه وضعیت را با آنچه در اصل اراده شده است، مطابقت میدهد (در مواردی که آنچه نوشته شده، با اراده طرفین در زمان امضاء تطابق نداشته و بایستی اصلاح شود، مانند: $2 \times 2 = 4$ ، که میبایست عدد ۶ به عدد ۴ اصلاح شود).
- **تکمیلی:** این اسناد تکمیل کننده اسناد قرارداد است، مانند: نقشه های **As-Built** و **Shop Drawing** و در مورد قراردادهای طرح و اجرا نقشه های تفصیلی.

تنظیم قراردادها

اسناد و مدارک قرارداد - اسناد غیرتیپ (ناهمسان)

اصول و مقررات بیمه‌ان

غلامرضا بروی

23

- **تتمیمی (متمم):** این اسناد شامل اسناد قرارداد فرعی که در قرارداد اصلی، امکان انجام موضوع آن پیش بینی شده است. اقلام بودجه ای (پیش بینی)، که در فهرست مقادیر قرارداد قید شده و در زمان اجرا تعیین میشوند.
- توضیح:** بطور کلی اسناد الحاقی (اسناد دوره اجرا)، از حیث اراده به دو نوع تقسیم میشوند:
 - یک اراده: به موجب شرط ضمن عقد، یک اراده برای تولید آن کفایت مینماید (مانند: دستور کارها).
 - اراده طرفین: اراده طرفین قرارداد جهت تولید آن ضروریست (مانند: قیمت‌های جدید).

تنظیم قراردادها

اسناد و مدارک قرارداد - اسناد غیرتیپ (ناهمسان)

اصول و مقررات بیمه‌ان

غلامرضا بروی

24

- **ترتیب اعتبار اسناد**
 - در اسناد میبایست حکمی جهت قاعده رفع تناقض وجود داشته باشد، و ترتیب اعتبار اسناد قرارداد نسبت به یکدیگر مشخص باشد.
 - در بعضی قراردادها، اسناد را حکم واحد میدهند و یکسان میدانند (میتواند اجرای قرارداد را دچار مشکل نماید).
 - در بعضی قراردادها، اسناد به ترتیب تقدم ذکر شده، و ساده ترین قاعده، اولویت تقدم و تاخر در لیست ضمائم میشود.
 - در صورت مسکوت بودن، اسنادی که از نظر اراده مؤخر هستند بر اسناد جلوتر (قدیمی تر)، اولویت دارند.

به نام خدا

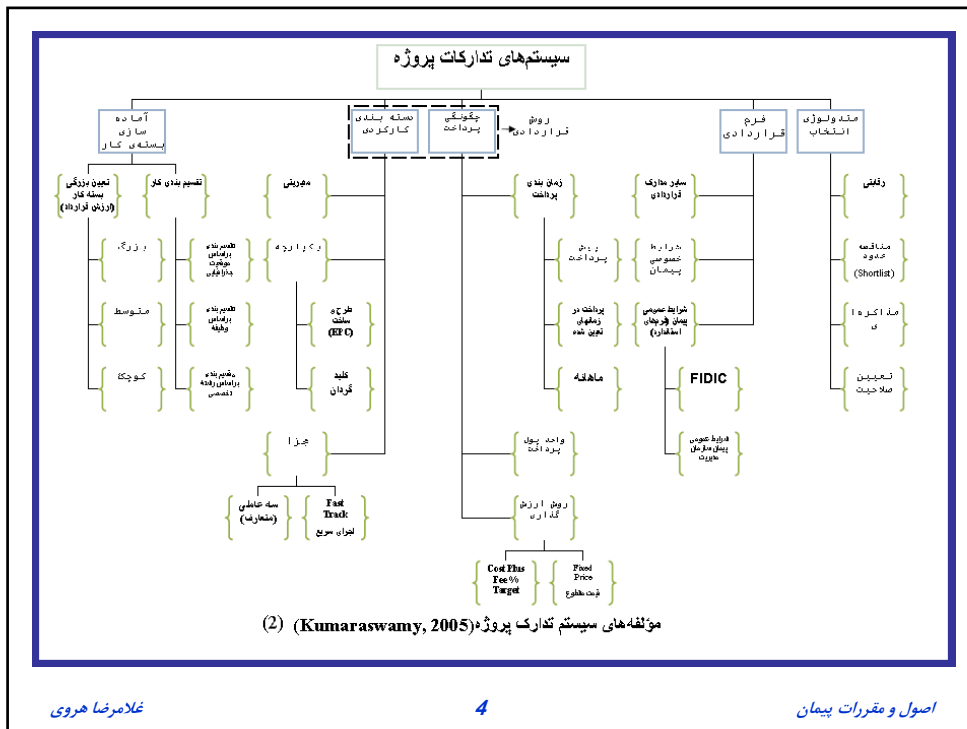
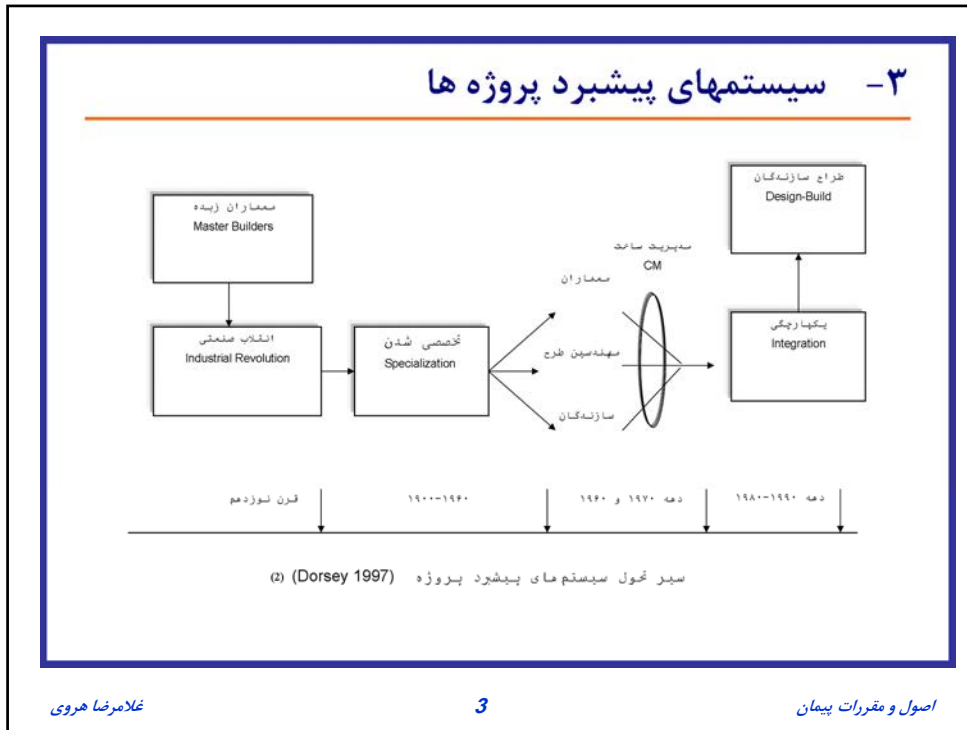
اصول و مقررات پیمان

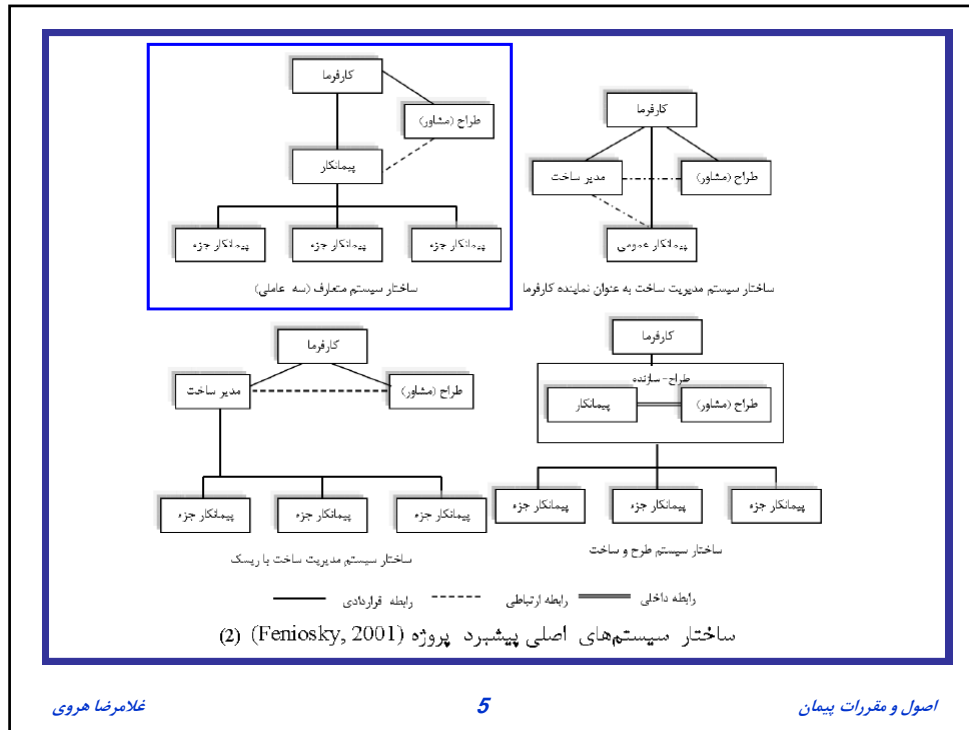
غلامرضا هروی

اصول و مقررات پیمان

فصل ۳

سیستمهای پیشبرد پروژه ها

در این روش، کارفرما با قراردادهای جداگانه، طراح (مشاور) و پیمانکار را به خدمت می‌گیرد. پس از مشخص شدن نیازهای کارفرما، وی قراردادی با مشاور پروژه منعقد می‌کند و پس از انجام شدن طراحی و آماده شدن اسناد مناقصه، پروژه به مناقصه عمومی یا محدود گذارده می‌شود و پیمانکار عمومی با توجه به ضوابط، انتخاب می‌گردد.

همچنین، ممکن است به علت تنوع و گسترش پروژه، کارفرما چند پیمانکار متفاوت را برگزیند و قراردادهای جداگانه‌ای با هر یک از آنها منعقد نماید. این تقسیم کار، می‌تواند براساس نوع فعالیت‌ها مثل عمرانی، مکانیکی و برقی، صورت پذیرد؛ در حالی که در صورت وجود پیمانکار عمومی مسوولیت تقسیم کارها، بستن قراردادها، پذیرش ریسک و ادعاهای محتمل در خصوص هماهنگی و تعریف برنامه کار مشترک بین پیمانکاران جزء و شفافیت حیطه وظایف هر یک از آنها، بیشتر متوجه وی است. هر چند عموماً در این حالت، کارفرما قرارداد را با مبلغ بالاتری منعقد می‌سازد.

در این روش، با توجه به اینکه در اغلب موارد وظیفه نظارت بر نحوه انجام کار نیز بر عهده مشاور است، مدیریت فعالیت‌های پروژه، به‌عنوان یک فعالیت جنبی به مشاور واگذار می‌شود. یکی از معایب اصلی این روش، تمایز سازمان‌های طراح و سازنده است که در بسیاری از موارد، موجب اصلاح و بازنگری طراحی در حین اجرا می‌شود و صرف هزینه و زمان را در پی دارد. همچنین به‌طور کلی در این روش (به‌رغم تمام تلاش‌هایی که در تنظیم قرارداد صورت می‌گیرد)، مسوولیت‌ها عموماً شفافیت لازم را ندارند و نمی‌توان ریسک پروژه را به درستی تقسیم نمود. استفاده از این روش، منجر به ادعاهای متناوب قراردادی، توسط پیمانکار و مشاور خواهد شد. از سوی دیگر، این نوع قرارداد دارای مزایایی است که تخصصی شدن فعالیت‌های هر یک از عوامل پروژه، دخالت و کنترل فعالیت‌های پروژه از سوی کارفرما، حاشیه ایمنی بیشتر برای حفظ کیفیت کارها با توجه به حضور مشاوران و نظارت آنها بر پیمانکار، از جمله آنهاست.

به‌طور کلی، این روش در بسیاری از کشورها، برای اداره پروژه‌های معمولی با اندازه و پیچیدگی متوسط رایج است.

این سیستم همراه با متدولوژی های انتخاب و چگونگی پرداخت به شرح ذیل بکار برده میشود:

۱-۱-۳ قراردادهای رقابتی "Competitive – Bid Contract"

• قرارداد با واحد بها "Unit Price":

در این روش، مبلغ قرارداد بر اساس حاصل جمع مبالغی تعیین میشود، که در فهرست بهای قرارداد بر مبنای برآورد احجام مربوط به ردیفهای عملیات اجرایی و بهای واحد ردیفهای مربوطه محاسبه و منظور گردیده است. این روش دارای ویژگیهای ذیل است:

- مبلغ پرداخت شده بابت حجم کار انجام شده میباشد.
- در صورت تغییرات طرح، امکان تغییرات مبلغ با مبنای معین وجود دارد.
- با توجه به شرح ردیفها و احجام عملیات، زمینه آگاهی بیشتر پیشنهاد دهنده فراهم است.

• قرارداد با قیمت مقطوع "Lump Sum":

در این روش، مبلغ قرارداد بصورت مقطوع و یک رقم کلی تعیین میشود، بنابراین میبایست مشخصات فنی و نقشه ها بطور کامل مشخص باشند. این روش دارای ویژگیهای ذیل است:

- احتمال تغییرات عمده در حین کار وجود ندارد.
- در صورت بروز تغییرات انعطاف پذیر نبوده، و نیازمند توافق جدید میباشد.

۲-۱-۳ قراردادهای مذاکره ای "Negotiated Contract"

• هزینه پعلاره درصد "Cost Plus Percentage" :

در این روش، کلیه هزینه های انجام کار به پیمانکار پرداخت، و درصدی از این هزینه های واقعی با توافق طرفین به عنوان هزینه های بالاسری و سود پرداخت میگردد. این روش دارای ویژگیهای ذیل است:

- معمولا در موارد اضطراری انجام میشود.
- انگیزه صرفه جویی در هزینه ها از سوی پیمانکار وجود ندارد.
- نیازمند کنترل و نظارت زیاد بر روی حجم بالایی از فاکتورها و هزینه ها از سوی مشاور میباشد.

• هزینه با دستمزد ثابت "Cost Plus Fixed Fee" :

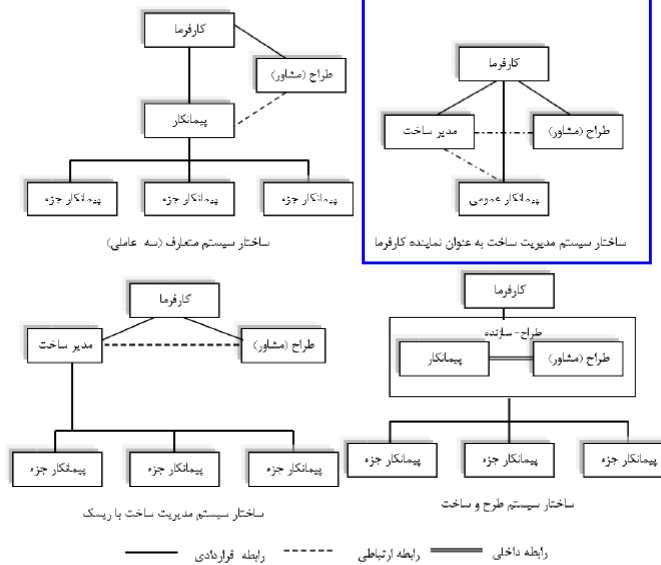
در این روش، کلیه هزینه های انجام کار به پیمانکار پرداخت، و مبلغ ثابتی با توافق طرفین به عنوان هزینه های بالاسری و سود پرداخت میگردد. این روش دارای ویژگیهای ذیل است:

- معمولا برای کارهای دقیق یا پیچیده مناسب است.
- انگیزه انجام کار مؤثر از سوی پیمانکار پائین است.

• هزینه با دستمزد انعطاف پذیر "Cost Plus Fluctuating Fee":

در این روش، کلیه هزینه های انجام کار به پیمانکار پرداخت، و مبلغ انعطاف پذیری با توجه به هزینه های واقعی انجام کار، با توافق طرفین به عنوان هزینه های بالاسری و سود پرداخت میگردد. این روش دارای ویژگیهای ذیل است:

- با کاهش هزینه های انجام کار مبلغ دستمزد بطور متناسب بالا میرود.
- انگیزه کاهش هزینه ها از سوی پیمانکار زیاد است.
- نیازمند کنترل و نظارت زیاد بر روی روشهای اجرا و کیفیت مصالح از سوی مشاور میباشد.

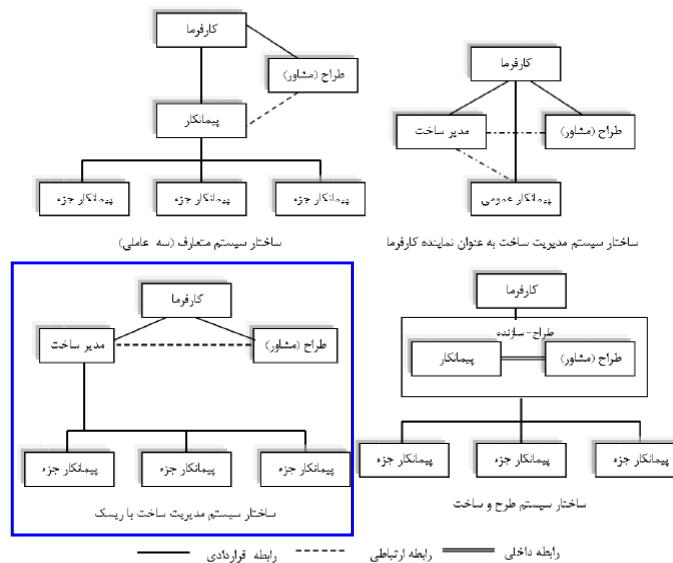

۳-۲- سیستمهای مدیریت اجرا (CM) Construction Management

تلاش برای توسعه و بهبود روش متعارف، به کارگیری روش مدیریت اجرا را در پروژه‌ها در پی داشت. به این معنا که کارفرما، سازمان خارجی دیگری را نیز به منظور هماهنگی بین طراحی، ساخت، مدیریت و کنترل پروژه، به خدمت می‌گیرد. قراردادهای مدیریت اجرا به دو گونه اصلی تقسیم می‌شوند:

۳-۲-۱ مدیریت اجرا به عنوان نماینده کارفرما Agency CM

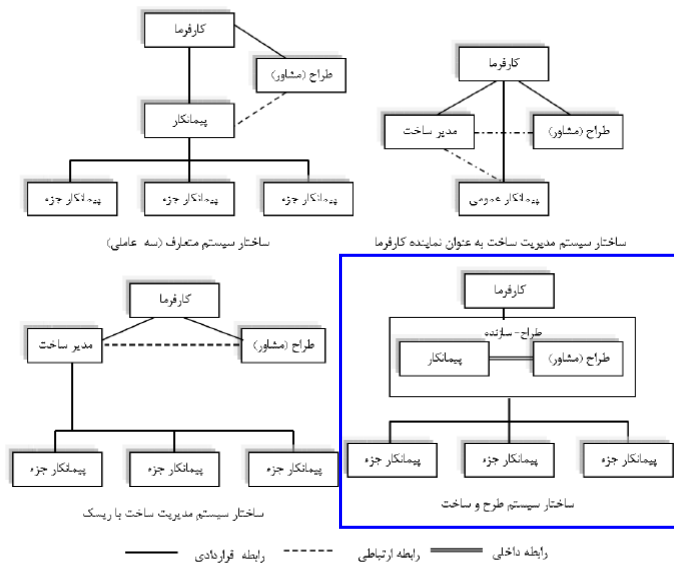
در این روش، مجری پروژه (کارفرما) در ابتدا یک شرکت رایبه کننده خدمات مدیریت را از طریق مذاکره یا مناقصه انتخاب نموده، قرارداد منعقد می‌کند. مدیر اجرا (مدیر ساخت) مانند مشاور کارفرما و در کنار وی، به انجام امور برنامه‌ریزی، هماهنگی و مدیریت، در فازهای طراحی و اجرا می‌پردازد. نقش اصلی مدیریت ساخت، هماهنگ کردن و یکپارچه نمودن فعالیت‌های انجام شده در مراحل مختلف انجام پروژه است. این روش، به کارفرما امکان مشارکت در فرایند ساخت را می‌دهد و قراردادهای طراحی و ساخت توسط کارفرما، با واحدهای واجد صلاحیت منعقد می‌شود. در این حالت، ریسک چندانی متوجه واحد مدیریت ساخت نیست و این واحد بر پایه یک حق الزحمه توافق شده، به انجام خدمات می‌پردازد.

ساختار سیستم‌های اصلی پیشبرد پروژه (Feniosky, 2001) (2)

۲-۲-۳ مدیریت اجرا سهیم در ریسک CM At-Risk

در این روش، واحد خدمات مدیریت، عامل مجوری اجرای پروژه است و به عنوان بخشی از کارفرما، وظایف مدیریت را انجام می‌دهد. واحد خدمات مدیریت، مجاز به انجام عملیات ساخت نیست، اما علاوه بر وظایف برشمرده در حالت قبل، واحد خدمات مدیریت مانند یک پیمانکار عمومی عمل می‌کند و اقدام به عقد قرارداد با پیمانکاران، برای اجرای کار می‌نماید. از این‌رو، با توجه به نوع قرارداد، وی نیز در ریسک‌های پروژه سهیم خواهد بود.

ساختار سیستم‌های اصلی پیشبرد پروژه (Feniosky, 2001) (2)

۳-۳- سیستمهای طرح و ساخت

تنظیم قرارداد و نحوه دریافت پیشنهاد قیمت در این روش ها میتواند بصورت رقابتی (مناقصه) و یا مذاکره ای انجام شود.

۳-۳-۱ روش کلید گردان (کلید در دست) Turnkey

در روش کلید گردان، کارفرما نظر کلی خود را در مورد ایجاد و احداث یک طرح تدوین و تعیین می‌کند. در این روش، براساس مطالعاتی که قبلاً صورت گرفته است، هدف از اجرای طرح از سوی کارفرما اعلام می‌شود. همچنین، کارفرما برآوردی تقریبی از هزینه انجام پروژه را در اختیار دارد. سایر مراحل اجرای، پروژه یعنی مطالعات فنی - اقتصادی برای انتخاب گزینه بهینه، مطالعات مرحله اول، مطالعات مرحله دوم، تهیه نقشه‌های اجرایی تفصیلی، اجرا و آماده نمودن پروژه برای بهره‌برداری و در نهایت تحویل به کارفرما، به‌طور کامل برعهده پیمانکار طرف قرارداد خواهد بود. لازم به یادآوری است که کارفرما قبلاً در قالب مطالعات دیگری، هدف از اجرای طرح را در راستای سیاست‌های خود، تعیین نموده است و مطالعه فنی - اقتصادی پیمانکار، در واقع مقایسه بین گزینه‌های مختلف است.

در این نوع قرارداد، پیمانکار براساس یک قیمت پیشنهادی انجام یک پروژه را از مرحله طراحی تا ساخت و راه اندازی، بر عهده می‌گیرد. این قرارداد دارای ویژگیهای ذیل است:

- جهت پروژه های کارخانه ای، تجاری و تکراری مناسب است.
- تعهدات مالی کارفرما از ابتدا کاملاً مشخص است.
- ارتباط بین کارفرما و پیمانکار در حین انجام پروژه حداقل و سریع است.
- آغاز و انجام پروژه به علت اشراف کامل پیمانکار به موضوع، کاملاً مشخص است.
- اعمال تغییرات مورد نظر کارفرما و کنترل کیفیت در حین انجام کار، بسیار مشکل می‌باشد.

۲-۳-۳ روش طرح و ساخت توام Design & Build

روش طرح و ساخت توام، تشابه زیادی با روش کلید در دست دارد و وجه تمایز این دو روش، حد و سطح خدمات طراحی است که باید پیش از انجام مناقسه و انتخاب پیمانکار طرح و ساخت توام، توسط کارفرما یا گروه‌های تخصصی (مشاور انتخابی کارفرما)، آماده شده باشد. در این روش، معمولاً حدود ۳۰٪ طراحی، یعنی تقریباً فاز اول طراحی پیش از واگذاری کار به پیمانکار طرح و ساخت توام، از سوی کارفرما انجام شده است. لازم است واحد تخصصی مسوول تهیه گزارش توجیه فنی - اقتصادی و خدمات مرحله اول طراحی، در بررسی‌ها و نتیجه‌گیری‌های خود، روش‌های اجرایی بهینه و نوع مصالح مناسب را از نظر کیفی و اقتصادی مدنظر قرار دهد. این واحد، وظیفه دارد گزینه پیشنهادی خود را از نظر مسایل کیفی، کمی، اجرایی، زمان‌بندی و هزینه‌ای توجیه نماید؛ به گونه‌ای که احتمال آرایه گزینه برتر، از سوی پیمانکاران به حداقل برسد. زیرا عموماً این روش، توام با پرداخت به شیوه سرجمعی است. البته می‌توان در شرایطی پیش‌بینی نمود که پیمانکار مجاز است علاوه بر گزینه آرایه شده در مدارک مناقسه، گزینه دیگری را نیز پیشنهاد نماید؛ در صورتی که گزینه

پیشنهادی وی در مقایسه با سایر پیشنهادها (با رعایت کاربری، معیارها و مشخصات فنی مورد قبول کارفرما) دارای قیمت کمتری باشد، کارفرما اختیار خواهد داشت براساس بررسی‌هایی که انجام می‌دهد، گزینه آرایه شده توسط پیشنهاد دهنده را قبول نماید.

این رویکرد، علاوه بر آن که مزایای انتخاب پیمانکار را براساس مدارک نهایی مرحله اول مطالعات، در برخواهد داشت، اجازه می‌دهد پیمانکاران نیز توانایی‌های خلاقانه و ابتکاری خود را در خدمت به مصالح طرح، به کار گیرند.

متخصصان، مزایای روش طرح و ساخت را صرفه‌جویی در زمان انجام پروژه (طراحی و اجرا)، کاهش عوامل دست اندرکار، هماهنگی خدمات طراحی و عملیات اجرایی، روشن بودن مسوولیت کیفیت کار و پیشرفت طبق برنامه زمان‌بندی، به حداقل رسیدن احتمال ایجاد کارهای جدید می‌دانند و معایب آن را کم‌رنگ شدن اثرگذاری کارفرما در زمان طراحی تفصیلی و تقریبی بودن نسبی برآوردهای هزینه ساخت، در مرحله انجام مناقسه می‌دانند.

۳-۴- روش های تامین مالی، طرح، ساخت و راهبری

این روش، به‌عنوان یکی از راه‌های مشارکت مالی در توسعه پروژه‌های زیربنایی در دو دهه اخیر در سطح جهان مطرح شده‌است. از ویژگی‌های این روش، انتقال بخش قابل ملاحظه‌ای از بار مالی و کاری پروژه به سازمان مشارکت‌کننده و تقسیم ریسک پروژه بین عوامل مشارکت است. در این روش، کارفرما عموماً خرید محصولات یا خدمات حاصل از پروژه را تضمین می‌کند. یعنی حتی در صورت عدم نیاز به محصولات یا خدمات، باز هم درصد بالایی از قیمت آنها را به شرکت پروژه پرداخت می‌کند. این امر، در واقع نوعی تضمین بازگشت سرمایه است. در این روش، ریسک مربوط به ساخت و فن‌آوری‌های جدید به‌کار گرفته شده نیز، به مشارکت‌کنندگان انتقال داده می‌شود. لازم به یادآوری است که در بیشتر مواقع، در این روش برای کارهای طراحی و اجرا، از یک قرارداد کلید در دست استفاده می‌شود و به یک تعبیر، این سیستم بیشتر دستورالعملی برای تامین مالی پروژه است و یک شیوه مستقل اجرای پروژه محسوب نمی‌شود.

۳-۴-۱- قراردادهای ساخت، بهره برداری و انتقال B.O.T

در این نوع قرارداد "Build, Operate & Transfer"، سرمایه گذار خارجی میپذیرد، طرحی را در کشور سرمایه پذیر با سرمایه خود بسازد و از محل فروش کالا و یا خدمات حاصل از آن، اصل و فرع سرمایه خود را مستهلک کند و پس از پایان کار و دریافت اصل سرمایه و سود، طرح را به کشور سرمایه پذیر انتقال دهد و پس از انتقال، مسئولیت سرمایه گذار، خاتمه یافته تلقی شده و وی با اصل سرمایه و سود آن از میدان عملیات خارج شود. این قرارداد دارای ویژگیهای ذیل است:

- سرمایه گذار در تمام مدت فرآیند سرمایه گذاری و بهره برداری ریسک حاصل از سرمایه گذاری را میپذیرد.
- کشور سرمایه پذیر تضمین هایی مانند تضمین مالکیت، تضمین انتقال اصل و فرع سرمایه، تضمین در برابر تحولات سیاسی، تضمین خرید کالا و خدماتی که در کشور سرمایه پذیر به صورت انحصاری عرضه میشود را به سرمایه گذار ارائه میکند.

- این روش با دریافت وام برای تامین منابع مالی مورد نیاز طرحها متفاوت است، در روش های دریافت وام، وام دهنده پس از اجرای طرح، اصل و سود سرمایه را دریافت کرده و مسئول به ثمر رسیدن و یا نرسیدن طرح نیست و دولت ضامن بازپرداخت اصل وام و سود آن است. اما در روش BOT، سرمایه گذار طرح را اجرا و به ثمر میرساند و سپس از محل کالا یا خدمات به دست آمده، سرمایه و سود خود را بر میدارد.

توضیح ۱- در روش BOT، در تمام مدت قرارداد، سرمایه گذار میبایست در حد معینی خطر سرمایه گذاری را پذیرا باشد، و کشور سرمایه پذیر، تعهدی در قبال خسارت وارده نخواهد داشت. اما در روش دریافت وام، این کشور وام گیرنده است که در برابر هر نوع خسارت احتمالی مسئولیت دارد و باید سرمایه وام دهنده را تادیه نماید.

۳-۴-۲- قراردادهای بیع متقابل Buy Back

در این نوع قرارداد، فروشنده موافقت میکند که میزان معینی از محصولات تولیدی همان تجهیزات را خریداری نماید و یا میپذیرد بخش معینی از محصول تولیدشده توسط تجهیزاتی که خود او به خریدار فروخته را بعنوان بهای تجهیزات خود دریافت کند. این قرارداد دارای ویژگیهای ذیل است:

- در پروژه های بلند یا میان مدت نظیر فروش و نصب کارخانه یا ماشین آلات استخراج معادن رایج است.

- قرارداد حاوی اطلاعات دقیق مربوط به محصول مانند مقدار کالا، نوع کالا و زمان حمل میباشد.

- فروشنده تجهیزات اصلی، کنترل لازم را بر تولید و کیفیت محصولاتی که مجبور به خرید آن است را ندارد.

اصول و مقررات پیمان

فصل ۳- سیستمهای پیشبرد پروژه ها

فهرست منابع و مراجع

(۱) جایگاه مهندسی ارزش در مدیریت پروژه، محمد سعید جبل عاملی، انتشارات سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور.

(۲) تدوین مدل فازی جهت انتخاب سیستم پیشبرد مناسب پروژه ها، علی مصطفوی، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تهران، ۱۳۸۷:

-Dorsey, R.W. (1997), Project delivery systems for building construction, Associated General Contractors of America.

-Kumaraswamy, M.M, Ng, T.S.T, Luu, D.T., Anumba, C., Palaneeswaran, E., (2005), "Proactive Procurement and Improved Project Delivery", Project procurement for infrastructure construction, Narosa Publishing, pp 179-187.

-Feniosky Pena-Mora , Tadatsugu Tamaki. (2001), "Effect of Delivery Systems on Collaborative Negotiations for Large-Scale Infrastructure Projects", J. Constr. Eng. Manage, 124(6), pp. 435-444.

اصول و مقررات پیمان
فصل ۳- روش های اجرایی پروژه ها

پیوستها

غلامرضا هروی

29

اصول و مقررات پیمان

اصول و مقررات پیمان
فصل ۳- سیستمهای پیشبرد پروژه ها
(پیوستها)

پیوست ۱

مقایسه سیستمهای پیشبرد

غلامرضا هروی

30

اصول و مقررات پیمان

مقایسه مزایا و معایب سیستم‌های پیشبرد پروژه (Pekkala 2005) (2)		
معایب	مزایا	سیستم اجرای پروژه
☐ نوآوری غیر بهینه (عدم نوآوری) ☐ معمولاً همراه با فروزی هزینه ☐ مجادلات بین دست اندرکاران ☐ کارفرما ریسک بیشتری را قبول می‌کند ☐ تعیین برنده با پایین ترین پیشنهاد قیمت (Incentive for change orders) ☐ کارفرما مسئول اشتباهات و غفلت‌ها ☐ پروسه متوالی (همیشگی کمتر)	☐ مقبولیت دراز مدت ☐ مناقسه آزاد (حداکثر رقابت) ☐ مسئولیت‌های متمایز و مشخص ☐ اطمینان پذیری در کارفرما ☐ سهولت فرایند مناقسه	سیستم متعارف
☐ رقابت کمتر ☐ هزینه‌های بالای مناقسه ☐ جدید بودن و ناشناخته بودن در فرایند احداث ☐ کارفرما بایستی سریعتر تصمیم گیری کند ☐ کارفرما نیازمند بهای طراحی را تعریف می‌کند > 20٪ (نوآوری را کاهش می‌دهد)	☐ نیروی کمتر جهت مدیریت (کارفرما) ☐ منبع واحد مسئولیت ☐ کیفیت بهتر یا برابر با متعارف ☐ نوآوری ☐ صرفه جویی در هزینه ☐ پروژه‌ها سریعتر خاتمه می‌یابند ☐ مدیریت ریسک بهبود یافته ☐ آگاهی زود هنگام از قیمت کل پروژه ☐ جلوگیری (پاسخگو بودن) ☐ قابلیت ساخت بهینه شده ☐ انتقال مشارکت زود هنگام و اعتماد ☐ یکپارچگی طراحی و ساخت ☐ انتقال بیشتر ریسک‌ها به طراح - سازنده ☐ طراحی منعکس کننده نقاط قوت و تنوع پیمانکار است ☐ مزایای بیشتر برای پیمانکاران ☐ معمولاً با سقف تضمینی قیمت (GMP)	سیستم طرح و ساخت

غلامرضا هروی

31

اصول و مقررات پیمان

مقایسه مزایا و معایب سیستم‌های پیشبرد پروژه (Pekkala 2005) (2)		
☐ نداشتن قرارداد با پیمانکاران جزء ☐ عدم مسئولیت قسراً داری در قبیل خروجی‌ها (محصول‌ها) پروژه ☐ همچنان کارفرما ریسک‌ها را برعهده دارد	☐ فراهم آوری خدمات مدیریت و اداره همه مراحل پروژه ☐ مدیر اجرا با فرایند‌های برنامه ریزی طراحی و ساخت به عنوان فعالیت‌هایی بهم پیوسته رفتار می‌کند ☐ کنترل هزینه و زمان (تا حدودی)	سیستم مدیریت ساخت به عنوان نماینده کارفرما (CMA)
☐ برخی تعددها در مدیریت ☐ مشکل بودن اعمال همیشگی (Fast Tracking) بین طراح و مدیر اجرا ☐ مشکل بودن کنترل هزینه، تغییرات و زمان در کلیه مراحل پروژه	☐ مناسب بودن برای کارفرما با نیروی کم ☐ اطمینان پذیری کارفرما ☐ مسئول فروزی زمان و هزینه با مدیر اجرا ☐ مدیریت پیمانکاران جزء ☐ مطالعه قابلیت ساخت طرح ☐ جایگاه قانونی به عنوان پیمانکار عمومی ☐ ارائه سقف تضمینی قیمت ☐ کار نزدیک به صورت تیمی همراه با تشویق مشارکت و اعتماد	سیستم مدیریت ساخت با ریسک (CMR)

غلامرضا هروی

32

اصول و مقررات پیمان

اصول و مقررات پیمان

فصل ۳- سیستمهای پیشبرد پروژه ها (پیوستها)

پیوست ۲

روش امانی (خود اجرا)

«روش امانی، ساز و کاری است که در آن هیچ قراردادی منعقد نمی‌شود و تنها کارگران یا استخدام شدگان از سوی کارفرما، مسوول اجرای کار پروژه هستند». این نوع سیستم، برای پروژه‌های با دامنه کار کوچک، مشخصات فنی ساده و پیچیدگی اندک، مناسب است. اما لازم است که در سازمان کارفرما، نیروی اجرایی آموزش دیده و ماهر وجود داشته باشد.

در این روش، کارفرما نقش مدیریت و تدارکات را دارد. کار طراحی، اغلب به صورت درون سازمانی انجام می‌شود. در این روش، مولفه سود پیمانکار عمومی و یا پیمانکاران جزء، از هزینه‌ها حذف می‌شود، اما هزینه‌های بالاسری کارفرما، افزایش می‌یابد.

امروزه اغلب دست اندرکاران پروژه‌ها، ترجیح می‌دهند که به منظور تکمیل به موقع و اقتصادی پروژه‌ها، مدیریت و اجرای آنها را به واحدهای متخصص خارج از سازمان، واگذار کنند و سازمان کارفرما با حجم کوچک، به فعالیتهای جاری بپردازد.

در حال حاضر، در موارد محدودی این روش را عمده‌تاً برای فعالیتهای نگهداری (مانند نگهداری جاده‌ها) به کار می‌برند و ساخت جاده را به پیمانکار واگذار می‌کنند، زیرا علاوه بر دلایل مورد اشاره در بالا، لازم است گروه راهبر و نگهداری کننده، به صورت دائمی در دسترس باشند و در کوتاه‌ترین زمان، کار خود را آغاز نمایند.

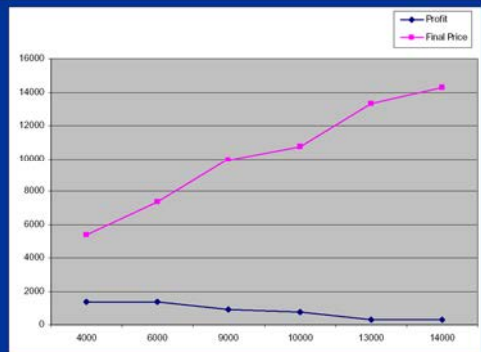
اصول و مقررات پیمان فصل ۳- سیستمهای پیشبرد پروژه ها (پیوستها)

پیوست ۳

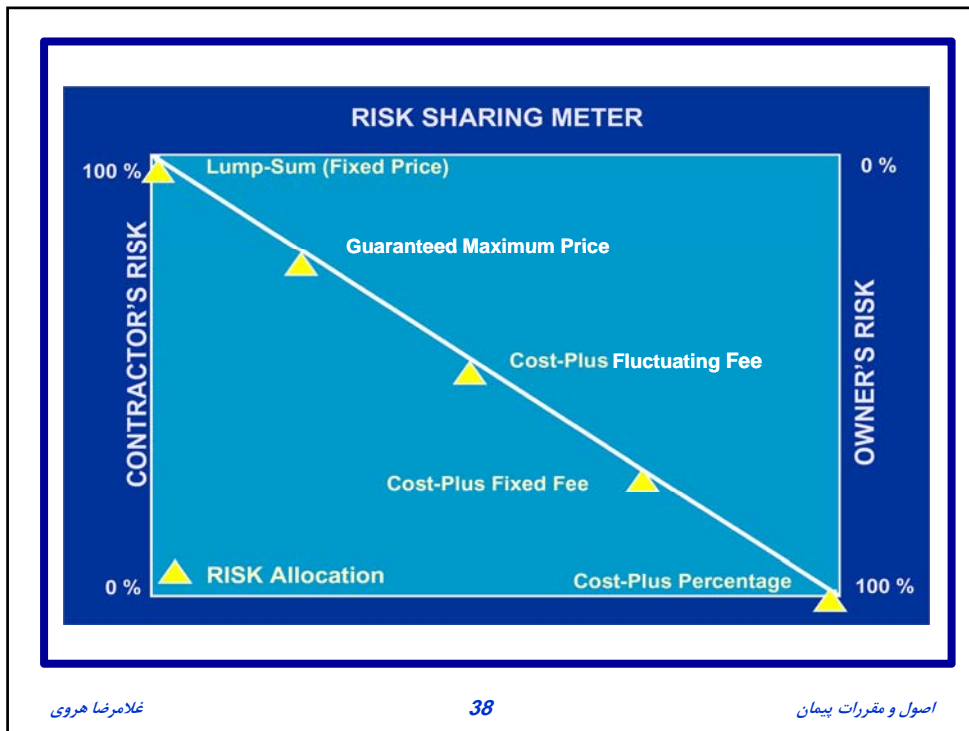
روشهای پرداخت هزینه بعلاوه درصد

Cost Plus Fluctuating Fee

- Sharing: 85/15 (O/C)
- Target Cost: 10,000
- Target Fee: 750
- Maximum Fee: 1350
- Minimum Fee: 300

Contractor's Cost	4000	6000	9000	10000	13000	14000
Profit	1350	1350	900	750	300	300
Final Price	5350	7350	9900	10750	13300	14300

عناوین پژوهشی ارائه توسط دانشجویان

- (1) قانون برگزاری مناقصات و آئین نامه های اجرایی مرتبط.
- (2) ضوابط اجرایی و شرایط عمومی قرارداد های طرح و ساخت.
- (3) طبقه بندی و تشخیص صلاحیت مشاوران و پیمانکاران.
- (4) مهندسی ارزش (پیش از ساخت، دوره ساخت، ارجاع کار و انعقاد قرارداد).
- (5) فهرس بهای پایه، تعدیل، تضمین، روش تجزیه بها و ارائه پیشنهاد قیمت پیمانکاران.
- (6) ارائه و بررسی اجرای قرارداد های نمونه پیمانکاری به روش متعارف.
- (7) ارائه و بررسی اجرای قرارداد های نمونه پیمانکاری به روش طرح و ساخت.

اصول و مقررات پیمان

غلامرضا مروی

3

عناوین پژوهشی ارائه توسط دانشجویان

- (8) شرایط عمومی قرارداد خدمات مدیریت طرح، قرارداد واگذاری لیسانس و دانش فنی.

اصول و مقررات پیمان

غلامرضا مروی

4

عناوین پژوهشی فهرست مراجع و منابع

- انتشارات سازمان مدیریت و برنامه ریزی (معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی ریاست جمهوری).
- سایت معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی ریاست جمهوری
<http://www.spac.ir>
- سایت نظارت راهبردی ریاست جمهوری <http://tec.mporg.ir>

به نام خدا

اصول و مقررات پیمان

غلامرضا هروی

اصول و مقررات پیمان

فصل ۵

موافقتنامه و شرایط پیمان قرارداد همسان خدمات مشاور

۵- موافقتنامه و شرایط پیمان قرارداد همسان خدمات مشاوره

موضوع بخشنامه شماره ۵۴/۲۴۶۰-۵۴/۸۴۲-۱۰۵ مورخ ۱۳۷۹/۰۴/۲۹

جمهوری اسلامی ایران
سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور

موافقت‌نامه و شرایط عمومی همسان قراردادهای خدمات مشاوره

معاونت امور فنی
دفتر امور فنی و تدوین معیارها

<h2>موافقتنامه</h2> <p>موضوع قرارداد: مهندس مشاور: شماره: تاریخ:</p>	
5	اصول و مقررات پیمان

<h2>موافقتنامه</h2>
<p>موافقتنامه حاضر، همراه با اسناد و مدارک موضوع ماده ۲ آن، که مجموعه‌ای غیر قابل تفکیک است و از این پس قرارداد نامیده می‌شود، در تاریخ در بین که از این پس کارفرما نامیده می‌شود، از یک سو و واحد خدمات مشاوره به شماره ثبت و کد اقتصادی که از این پس مهندس مشاور نامیده می‌شود، از سوی دیگر، طبق مقررات و شرایطی که در اسناد و مدارک این قرارداد درج شده است، منعقد می‌گردد.</p> <p style="text-align: right;">ماده ۱. موضوع قرارداد</p> <p>موضوع قرارداد عبارت است از انجام خدمات مشاوره، برای:</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>که شرح آن در پیوست ۱، تعیین شده است.</p>
6

ماده ۲. استاد و مدارک

این قرارداد، شامل استاد و مدارک زیر است:

۱-۲. موافقتنامه حاضر.

۲-۲. شرایط عمومی.

۳-۲. پیوستها:

پیوست ۱. شرح موضوع قرارداد.

پیوست ۲. شرح خدمات.

پیوست ۳. حق الزحمه، روش محاسبه و نحوه پرداخت آن.

پیوست ۴. برنامه زمانی کلی.

پیوست ۵. شرایط خصوصی.

پیوست ۶. سازمان و اسامی عوامل کلیدی انجام کار.

۴-۲. استاد تکمیلی که عین انجام خدمات، در چارچوب قرارداد و به منظور انجام آن، به

مهندس مشاور ابلاغ شده با بین در طرف قرارداد، مبادله می‌شود.

۵-۲. مدارک و گواهیهای مصوب. **۱۵**

7

ماده ۳. مدت

مدت انجام خدمات قسمتها و مراحل موضوع قرارداد، که شروع و تنبیه آن مطابق ماده ۲

شرایط عمومی قرارداد است، با توجه به برنامه زمانی کلی (پیوست ۴)، به شرح زیر است:

الف)

ب)

ج)

مدتهای یادشده، تابع تغییرات مدت، موضوع ماده ۱۹ شرایط عمومی، خواهد بود.

ماده ۴. حق الزحمه

۱-۴. برآورد مبالغ اولیه حق الزحمه قسمتها و مراحل مختلف خدمات، به شرح زیر است:

الف)

ب)

ج)

۲-۴. نحوه تعیین و روش پرداخت حق الزحمه، بر اساس ضوابط و بخشنامههای مربوط و نیز

نحوه محاسبه مبالغ اولیه حق الزحمه، در پیوست ۳ درج شده است.

8

ماده 5. تمهیدات دو طرف قرارداد

5-1. مهندس مشاور، متعهد است خدمات خود را طبق اسناد و مدارک قرارداد، در ازای دریافت حق الزحمه انجام دهد و اعلام می‌کند که دارای توان و تسهیلات لازم برای انجام این خدمات است.

5-2. کارفرما متعهد به انجام وظایفی است که در اسناد و مدارک قرارداد برای او معین شده است، و نیز متعهد می‌شود که در ازای انجام خدمات موضوع قرارداد، حق الزحمه مربوطه را طبق اسناد و مدارک قرارداد، به مهندس مشاور پرداخت کند.

ماده 6. نشانی

نشانی کارفرما:

نشانی مهندس مشاور:

هر که یکی از دو طرف قرارداد نشانی خود را تغییر دهد، باید بازنده (۱۵) روز قبل از تاریخ تغییر، نشانی جدید خود را به طرف دیگر اعلام کند. تا وقتی که نشانی جدید به طرف دیگر اعلام نشده است، مکاتبات به نشانی قبلی ارسال می‌شود و دریافت شده تلقی می‌گردد.

ماده 7. شمار نسخه‌های قرارداد

این قرارداد در نسخه تنظیم شده و به امضای دو طرف قرارداد رسیده، یک نسخه از آن به مهندس مشاور ابلاغ شده است و همه نسخه‌های آن، اعتبار یکسان دارند.

نماینده مهندس مشاور

نام و نام خانوادگی

مهر و امضا

نماینده کارفرما

نام و نام خانوادگی

امضا

شرایط عمومی

11

فهرست مطالب

شرح

- ماده ۱. تعاریف و مفاهیم
- ماده ۲. شروع و تنفیذ قرارداد
- ماده ۳. حدود خدمات و تغییرات آن
- ماده ۴. برنامه زمانی انجام خدمات
- ماده ۵. پیشرفت کار
- ماده ۶. کارکنان مهندس مشاور
- ماده ۷. نمایندگان
- ماده ۸. دقت و کوشش
- ماده ۹. استانداردها، معیارها، مقررات و دستورالعملهای فنی
- ماده ۱۰. اقدامهای مهندس مشاور که نیاز به تایید کارفرما دارد
- ماده ۱۱. نحوه تسلیم و تصویب مدارک و گزارشها

12

- ماده ۱۲. تسهیلات بر عهده کارفرما
- ماده ۱۳. خدمات جنبی
- ماده ۱۴. تضمین حسن انجام کار
- ماده ۱۵. حق الزحمه
- ماده ۱۶. نحوه پرداخت حق الزحمه
- ماده ۱۷. پیش پرداخت
- ماده ۱۸. صورت حساب نهایی و تسویه حساب
- ماده ۱۹. تغییرات مدت خدمات و حق الزحمه مربوط
- ماده ۲۰. خسارت تاخیر
- ماده ۲۱. تعلیق
- ماده ۲۲. خاتمه دادن به قرارداد
- ماده ۲۳. فسخ قرارداد
- ماده ۲۴. حل اختلاف

13

- ماده ۲۵. مالیات، بیمه و سایر حقوق و عوارض قانونی
- ماده ۲۶. مسئولیت مهندس مشاور
- ماده ۲۷. ممنوعیت قانونی
- ماده ۲۸. حوادث قهری
- ماده ۲۹. انتقال به غیر
- ماده ۳۰. اشخاص و یا قراردادهای ثالث
- ماده ۳۱. دسترسی به محل
- ماده ۳۲. رعایت مقررات ایمنی
- ماده ۳۳. کارآموزی
- ماده ۳۴. مالکیت اسناد
- ماده ۳۵. ابلاغها
- ماده ۳۶. زبان قرارداد
- ماده ۳۷. قانون حاکم بر قرارداد

14

شرایط عمومی

ماده ۱. تعاریف و مفاهیم

۱-۱. قرارداد

مجموعه اسناد و مدارک غیر قابل تفکیک به شرح ماده ۲ موافقتنامه است، که برای انجام خدمات موضوع قرارداد، بین دو طرف مبادله می‌شود.

۲-۱. موافقتنامه

سندی است که در آن مشخصات اصلی قرارداد، مانند مشخصات در طرف، موضوع، مدت، حقوق‌الرحمه و تعهدات دو طرف بیان شده است و باید به امضای هر دو برسد.

۳-۱. شرایط عمومی

مفاد همین متن است که مقررات و شرایط عمومی حاکم بر قرارداد را تعیین می‌کند.

۴-۱. شرایط خصوصی

شرایط خصوصی، شرایط ویژه‌ای است که به منظور تکمیل شرایط عمومی، با توجه به وضعیت و ماهیت موضوع قرارداد تنظیم می‌شود. موارد درج شده در شرایط خصوصی، هیچ‌گاه نمی‌تواند مواد شرایط عمومی را نقض کند، یا تعهدات مالی کارفرما را افزایش دهد.

۵-۱. کارفرما

شخصیتی حقوقی است که قرارداد را امضا می‌کند و انجام خدمات موضوع قرارداد را به مهندس مشاور واگذار می‌نماید. جانشینان قانونی و نمایندگان مجاز کارفرما، در حکم کارفرما هستند.

۶-۱. مدیر طرح

شخصیتی حقوقی است که تمام یا بخشی از اختیاراتی قابل واگذاری کارفرما، با عنوان مدیریت طرح، به وی واگذار می‌شود.

۷-۱. مهندس مشاور

طرف دیگر امضا کننده قرارداد است، که انجام خدمات موضوع قرارداد را تعهد می‌کند. جانشینان قانونی و نمایندگان مجاز مهندس مشاور، در حکم مهندس مشاور هستند.

۸-۱. خدمات

عبارت از فعالیتها و اقدامهایی است که در اجرای موضوع قرارداد، از سوی مهندس مشاور تعهد شده است.

۹-۱. مرحله، قسمت

مرحله، بخش تفکیک شده‌ای از شرح خدمات است که تحت این عنوان، با مدت و حق الزحمه معین، در قرارداد مشخص شده است. در صورت لزوم، هر مرحله می‌تواند به چند قسمت جداگانه با حق الزحمه مشخص، طبق شرح خدمات تقسیم شود.

۱۰-۱. مدارک و گزارشها

متون، مستندات، نقشه‌ها، دستورالعمل‌ها، مشخصات فنی، کتایچه‌های محاسبات فنی، برآورد مقادیر، قیمتها و نظایر آن هستند که در انجام خدمات موضوع قرارداد، برحسب مورد از سوی مهندس مشاور تهیه می‌شوند.

۱۱-۱. برنامه زمانی کلی

برنامه‌ای است که تاریخ شروع و خاتمه انجام بخشهای مختلف خدمات هر قسمت با مرحله از قرارداد را بر حسب ماه نشان می‌دهد و در اسناد و مدارک قرارداد درج می‌شود.

۱۲-۱. برنامه زمانی تفصیلی

برنامه‌ای است که تاریخ شروع و خاتمه هر یک از فعالیت‌های درج شده در شرح خدمات را به تفصیل و در چارچوب برنامه زمانی کلی در هر قسمت با مرحله نشان می‌دهد.

۱۳-۱. مدت اولیه

مدت اولیه هر قسمت با مرحله، مدت درج شده در ماده ۳ موافقتنامه، برای آن قسمت یا مرحله است.

۱۴-۱. متوسط حق الزحمه ماهانه

متوسط حق الزحمه ماهانه هر قسمت یا مرحله، عبارت از حاصل تقسیم مبلغ برآورد اولیه حق الزحمه آن قسمت یا مرحله، بر مدت اولیه مربوط است.

۱۵-۱. روز، ماه، تاریخها، مفرد و جمع، عنوانها

۱-۱۵-۱. روز و ماه بر اساس تقویم شمسی، و تاریخها طبق تقویم رسمی کشور است.

۲-۱۵-۱. هر جا که معنای عبارت ایجاد کند، کلمات مفرد معنای جمع و کلمات جمع معنای مفرد دارند.

۳-۱۵-۱. عنوانهای به کار رفته در موافقتنامه با شرایط عمومی و دیگر قسمتهای اسناد و مدارک فرار داد، تنها به منظور راهنمایی و آگاهی از مفاد اسناد و مدارک است و نمی‌توان در تفسیر اسناد و مدارک قرارداد، از آنها استفاده کرد.

۴-۱۵-۱. اصطلاحانی که در این ماده بیان شده است، طبق قانون برنامه و بودجه و ضوابط آن تعریف می‌شود.

ماده ۲. شروع و تنفیذ قرارداد

- ۱-۲. این قرارداد از تاریخ مبادنه آن (ابلاغ از سوی کارفرما) نافذ است.
- ۲-۲. شروع اولین قسمت یا مرحله، پس از ابلاغ قرارداد از سوی کارفرما و دریافت پیش‌پرداخت است و تاریخ شروع هر یک از قسمت‌ها و مراحل بعدی، از تاریخ ابلاغ انجام قسمت یا مرحله مربوط توسط کارفرماست.
- ۳-۲. با تصویب مدارک و گزارشهای هر قسمت یا مرحله، در صورتی که کارفرما مصمم به انجام قسمت یا مرحله بعد باشد، ظرف مدت یک ماه از تاریخ تصویب مدارک و گزارشها، انجام آن را به مهندس مشاور ابلاغ می‌کند و یا مراتب انصراف خود را از ادامه قرارداد اعلام می‌نماید. در صورتی که مرحله بعدی خدمات مرحله ساخت و تحویل باشد، مدت یادشده سه ماه خواهد بود.
- ۴-۲. در صورت عدم ابلاغ هر قسمت یا مرحله از کار توسط کارفرما، ظرف مهلتهای یادشده، مهندس مشاور می‌تواند خاتمه قرارداد را طبق بند ۲۲-۱، درخواست نماید.

19

ماده ۳. حدود خدمات و تغییرات آن

- ۱-۳. کارفرما می‌تواند حین انجام کار، خدمات مهندس مشاور را در حد متعارف و در چهارچوب موضوع قرارداد، با رعایت مفاد بند ۳-۲، تغییر، افزایش یا کاهش دهد.
- ۱-۳. در صورتی که به کار بستن نظر کارفرما در حین انجام خدمات یا هنگام بررسی مدارک، و گزارشهای مهندس مشاوره موجب تغییر مصوبات قبلی و انجام خدمات اضافی شود، مهندس مشاور موظف است با رعایت مفاد بند ۳-۲، خدمات اضافی را انجام دهد.
- ۲-۳. مهندس مشاوره می‌تواند در صورت لزوم تغییرات در شرح وظایف و یا حدود خدمات در بخشهای پایان‌یافته را، با ذکر دلایل و جزییات و با رعایت مفاد بند ۳-۲، به کارفرما پیشنهاد کند.
- ۲-۳. هرگاه، طبق بند های یاد شده تغییراتی در حدود خدمات موضوع قرارداد ضرورت یابد، در هر مورد مهندس مشاور مدت و حق‌الزحمه انجام تغییرات را به کارفرما گزارش می‌کند. کارفرما، حداکثر ظرف مدت ده (۱۰) روز با بررسی گزارش، در مورد مدت و حق‌الزحمه انجام تغییرات، با مهندس مشاور مذاکره و توافق می‌کند. پس از توافق، کارفرما تغییرات را ابلاغ می‌نماید.

20

۳-۳. خدمات مربوط به اصلاح مدارک و گزارشهای مهندس مشاور، که ناشی از نقص انجام خدمات موضوع قرارداد باشد، مشمول خدمات اضافی بندهای ۳-۱ و ۳-۲ نیست و هزینه آنها از سوی مهندس مشاور پرداخت می‌شود.

۳-۴. در مواردی که انجام خدمات موضوع قرارداد، با طرح یا طرحهای دیگری از تناسف دانسته باشد، مهندس مشاور موظف است اطلاعات و مدارک فنی آن را طبق برنامه‌ای که با مهندس مشاور و یا سازمانهای دیگر تنظیم می‌شود، از کارفرما دریافت کند و در انجام خدمات خود منظور نماید، تا بین کارهای مختلف طرحهای یاد شده، هماهنگی ایجاد شود.

ماده ۴. برنامه زمانی انجام خدمات

۴-۱. برنامه زمانی کلی انجام خدمات، در پیوست ۴ آمده است.

۴-۲. پس از ابلاغ قرارداد، در صورتی که در پیوست ۴ مدتی تعیین نشده باشد، برنامه زمانی تفصیلی هر قسمت یا مرحله در چهارچوب برنامه زمانی کلی، تا یک هشتم مدت آن قسمت یا مرحله، یا یک ماه، هر کدام کمتر است، از سوی مهندس مشاور تهیه و برای کارفرما ارسال می‌شود. کارفرما، تا پانزده (۱۵) روز پس از دریافت برنامه زمانی تفصیلی، نقش خود را درباره تصویب و یا اصلاح آن اعلام می‌کند. هرگونه تغییر در برنامه زمانی تفصیلی، با توافق دو طرف مجاز خواهد بود.

ماده ۵. پیشرفت کار

مهندس مشاور، در پایان هر ماه و یا زمانهای تعیین شده در برنامه زمانی تفصیلی، گزارش پیشرفت خدمات موضوع قرارداد را در دو نسخه، به کارفرما تسليم می‌کند. در این گزارش، میزان کارهای انجام شده، تأخیر، و علل آنها، راه حل‌های لازم برای رفع موانع و مشکلات کار پیشنهاد می‌شود و کارفرما تا ده (۱۰) روز، نظر خود را نسبت به گزارش یاد شده اعلام می‌کند، در غیر این صورت، مفاد گزارش، تأیید شده تلقی می‌گردد.

23

ماده ۶. کارکنان مهندس مشاور

۶-۱. همه کسانی که به منظور اجرای خدمات موضوع قرارداد، به صورت دائم یا موقت، به هزینه مهندس مشاور و برای او خدماتی را انجام می‌دهند، کارکنان مهندس مشاور شناخته می‌شوند و مسؤلیت عملکرد آنها در مورد خدمات موضوع قرارداد، به عهده مهندس مشاور است.

۶-۲. قبل از شروع کار، مهندس مشاور موظف است سازمان اجرایی و فهرست اسامی افراد کلیدی را که فاقد سوابق سوء حرفه‌ای باشند، برای انجام خدمات موضوع قرارداد، مطابق پیوست ۶، به همراه وظایف، تخصص و میزان فعالیت هر یک، برای کارفرما ارسال کند.

۶-۳. مهندس مشاور، باید به منظور اجرای مراحل مختلف این قرارداد در دفاتر و کارگاههای خود، به شمار کافی کارکنان صلاحیت دار داشته باشد.

۶-۴. در صورتی که انجام خدمات موضوع قرارداد، مستلزم استفاده از خدمات اتباع خارجی باشد، مهندس مشاور در استفاده از خدمات آنها، قوانین و مقررات ناظر بر گماردن اتباع خارجی در ایران را رعایت می‌کند و اسناد مربوط به مجوز اقامت و کار آنها را به کارفرما تسليم می‌نماید.

24

- ۵-۶. مهندس مشاور، نمی‌تواند کارکنان شاغل کارفرما، مدیر طرح و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور را، بدون کسب مجوز قبلی از دستگاه مربوطه، برای انجام خدمات موضوع این قرارداد، به کار گیرد.
- ۶-۶. به کازگیری کارکنان شاغل مهندس مشاور از سوی کارفرما و مدیر طرح، برای انجام خدمات موضوع این قرارداد، ممنوع است.

ماده ۷. نمایندگان

۱-۷. نمایندگان کارفرما

- ۱-۱-۷. کارفرما پس از مبادله قرارداد، نماینده یا نمایندگان خود را با تعیین حدود اختیارات، به مهندس مشاور معرفی می‌کند.
- ۲-۱-۷. دستورها و مدارکی که به وسیله نماینده کارفرما، در محدوده اختیارات تفویض شده به وی، به مهندس مشاور ابلاغ می‌شود، در حکم ابلاغ کارفرماست، بدیهی است با تغییر نماینده کارفرما، دستورهای ابلاغ شده و یا مدارک امضا شده به وسیله نماینده قبلی، معتبر است.
- ۳-۱-۷. کارفرما می‌تواند تمام یا بخشی از اختیارات قابل واگذاری خود را در رابطه با این قرارداد، به واحد خدمات مدیریت طرح واگذار نماید. در این صورت، آن واحد با تعیین حدود اختیارات، به مهندس مشاور معرفی می‌شود و تصمیم‌گیری‌های وی در امور واگذار شده، در حکم تصمیم‌های کارفرماست.
- ۲-۷. نمایندگان مهندس مشاور
- ۱-۲-۷. پس از مبادله قرارداد، مهندس مشاور نماینده یا نمایندگان خود را با ذکر حدود اختیارات، به کارفرما معرفی می‌کند.

۶-۲-۷. در صورتی که خدمات موضوع قرارداد، مشتمل بر خدمات مرحله ساخت و تحویل کار باشد، مهندس مشاور در هر یک از کارگاههای تحت نظارت خود، باید یک نفر مهندس ناظر به عنوان نماینده و مسؤل، تعیین کند. و به کارفرما و دیگر طرفهای قراردادی کارفرما در این کار، معرفی نماید.

۶-۲-۷. مهندس مشاور، موظف است در غیاب مهندس ناظر، جایگزین وی در کارگاه را به کارفرما و طرفهای قرارداد معرفی کند.

27

ماده ۸. دقت و کوشش

۸-۱. مهندس مشاور، باید خدمات موضوع این قرارداد را منطبق با اصول فنی و مهندسی و براساس استانداردهای تخصصی و حرفه ای و با رعایت ملاحظات مالی و اقتصادی، طبق دستورالعمل های مربوط و با به کارگیری حداکثر مهارت و دقت، به وسیله کارکنانی که واحد صلاحیت تخصصی و حرفه ای لازم هستند، انجام دهد و در مواردی که انظباط نظر صلاحیت به او واگذار شده است، منصفانه و بی طرفانه عمل کند.

۸-۲. مهندس مشاور، موظف است در مطالعات خود، گزینه ها و راه حل های ممکن را بررسی و مناسب ترین آنها را پیشنهاد کند. هم چنین، باید مدارک و گزارشهای هر قسمت را مرحله را به ترتیب تهیه کند، که در ادامه خدمات، در حد امکان نیاز به تغییر مصوبات قبلی نباشد.

۸-۳. مهندس مشاور، باید عملیات اجرایی را به نحوی نظارت و کنترل نماید، که کارها طبق نقشه ها و مشخصات فنی ضمیمه قرارداد، توسط پیمانکاران و عوامل اجرایی انجام شود و با راهنماییهای به موقع و مقتضی به پیمانکاران و یا سازندگان، از تأخیر در اجرای تعهدات و عملیات جلوگیری نماید و طبق شرح خدمات، در تصمیماتی که در اسناد و مدارک قرارداد با پیمانکار یا سازنده، برعهده مهندس مشاور گذاشته شده است، به موقع اقدام کند.

28

۸. سؤولیت نظارت بر حسن اجرای عملیات، برعهده مهندس مشاور است. از این رو، مهندس مشاور نسبت به صدور دستور برای انجام آزمایشها، با هدف اطمینان از کیفیت مصالح و مواد پیش از اجرا و هنگام به کارگیری آنها، ونیز با بازدید مداوم از عملیات ساخت و کیفیت عملیات اجرایی و تطبیق آنها با مشخصات و استانداردهای فنی و نقشه‌های اجرایی، اقدام می‌کند. هم‌چنین، مهندس مشاور، باید با کارکنان عملیاتی و سایر پرسنل احتمالی مواد و مصالح غیراستاندارد و اجرای کارهای مغایر مشخصات فنی، جلوگیری کند.

29

ماده ۹. استانداردها، معیارها، مقررات و دستورالعمل‌های فنی

- ۹-۱. سیستم اندازه‌گیری آحاد در تمامی اسناد و مدارک فنی طرح، متریک خواهد بود؛ مگر آن که بنا به ضرورت، سیستم اندازه‌گیری دیگری در پیوست ۵ تعیین شده باشد و یا به هنگام اجرای کار، درباره آن توافق شود.
- ۹-۲. مهندس مشاور، باید در انجام خدمات و تهیه و تنظیم مدارک و گزارشها، از معیارها و ضوابط فنی و دستورالعمل‌های سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و سایر استانداردهای معتبر، استفاده کند و در صورت موجود نبودن این‌گونه ضوابط و معیارها، از معیارها و ضوابط معتبری که در پیوست ۵ تعیین شده و یا بعداً توافق می‌شود، استفاده کند.
- ۹-۳. مهندس مشاور، موظف است در اجرای وظایف در چارچوب شرح خدمات پیوست ۲، همه ابلاغها، دستورکارها و اقدامهای خود را در رابطه با پیمانکار یا سازنده یا دیگر طرفهای قرارداد، با رعایت اسناد و مدارک قراردادی آنها و طبق ضوابط و دستورالعمل‌های مربوط، انجام دهد.

30

ماده ۱۰. اقدامهای مهندس مشاور که نیاز به تأیید کارفرما دارد

هرگاه مهندس مشاور به هنگام انجام کار، برای تعیین نحوه ادامه کار، جلسه یا جلسه‌های هماهنگی را به منظور اخذ تصمیمهای راهبردی ضروری بداند، موظف است موضوع را طی گزارش موجهی، برای کارفرما بفرستد. کارفرما، تا پانزده روز از تاریخ دریافت گزارش، نسبت به تشکیل جلسه اقدام می‌کند و تصمیمها را در صورت جلسه‌ای تنظیم و بی‌درنگ به مهندس مشاور ابلاغ می‌نماید. هرگاه کارفرما در مهلت تعیین شده نسبت به تشکیل جلسه و ابلاغ تصمیمها اقدام نکند، مهندس مشاور خود تصمیم‌گیری نموده و نتیجه را به کارفرما اعلام می‌کند.

31

ماده ۱۱. نحوه تسلیم و تصویب مدارک و گزارشها

۱-۱۱. مهندس مشاور، مدارک و گزارشهای مطالعات هر قسمت یا مرحله را در پایان مدت مربوط و یا مقطعی که در برنامه زمانی تفصیلی پیش‌بینی شده است، ابتدا در دو نسخه همراه با نسخه‌ای به صورت نرم‌افزاری به کارفرما تسلیم می‌کند. کارفرما پس از دریافت مدارک و گزارشهای یاد شده، ظرف مدت یک ماه یا مدت پیش‌بینی شده در برنامه زمانی تفصیلی آنها را بررسی و نظر صریح و روشن خود را با درج موارد، در یک بویست اعلام می‌کند.

۲-۱۱. در صورتی که کارفرما مدارک، و گزارشها را تأیید کند، مهندس مشاور مدارک و گزارشهای تأیید شده را در دو نسخه به همراه نسخه نرم‌افزاری و راهنمای مکتوب آن و نیز خلاصه گزارشها، به کارفرما تسلیم می‌کند تا کارفرما آنها را ابلاغ نماید. در صورت اعلام نظر اصلاحی از سوی کارفرما نسبت به مدارک و گزارشها، مهندس مشاور موظف است ظرف مدت یک ماه یا ده درصد مدت قسمت یا مرحله، هرکدام که بیشتر باشد، براساس نظر کارفرما آنها را اصلاح و مدارک را در چهار نسخه همراه با نسخه‌ای به صورت نرم‌افزاری تهیه و به همراه خلاصه گزارشها به کارفرما تسلیم نماید، تا کارفرما آنها را تصویب و ابلاغ کند. تجاوز از این مدت، مشمول کاهش سق‌الزحمه درج شده در قرارداد است، مگر اینکه کارفرما با افزایش مدت، قبلاً موافقت کرده باشد.

32

۳-۱۱. در مواردی که نظر اصلاحی اعلام شده از سوی کارفرما متطوب با نظر مهندس مشاور نباشد، مهندس مشاور با ارسال گزارش توجیهی، دلایل خود را برای بررسی مجدد به کارفرما اعلام می‌کند. چنانچه کارفرما هم چنان بر نظریات اعلام شده خود اصرار داشته باشد، مهندس مشاور موظف به اصلاح مدارک و گزارشهای خود، بر اساس نظر کارفرما خواهد بود. مسئولیت این نوع تصمیم‌گیریها بر عهده مهندس مشاور نیست.

۴-۱۱. در صورتی که کارفرما ظرف مدت تعیین شده نظر خود را در مورد مدارک و گزارشهای مهندس مشاور اعلام نکند، مهندس مشاور نظر کارفرما را استعمال می‌نماید و چنانچه تا پانزده روز از تاریخ دریافت استعمال، هم چنان نظری از سوی کارفرما اعلام نشود، گزارشها و مدارک ارسالی، تصویب شده تلقی می‌گردد.

۵-۱۱. کارفرما، یک نسخه از مدارک و گزارشهای مصوب هر قسمت را با مرجع را با مهر تصویب شده، به مهندس مشاور ابلاغ می‌کند.

۶-۱۱. مدارک و گزارشهای تصویب شده، مبنای کارهای بعدی است و مهندس مشاور حواله‌نامه مربوط را بر اساس قرارداد دریافت می‌کند.

33

ماده ۱۲. تسهیلات برعهده کارفرما

کارفرما تدبیر و مساعدتهای لازم را برای تسهیل کار مهندس مشاور در مورد خدمات موضوع قرارداد، به ویژه در موارد زیر، براساس درخواست مهندس مشاور، فراهم می‌کند:

۱-۱۲. در اختیار قرار دادن اطلاعات مربوط، طبق مندرجات شرایط خصوصی و به صورت رایگان.

۲-۱۲. مجوز ورود کارکنان مهندس مشاور به مناطق ممنوع، در رابطه با طرح.

۳-۱۲. روادید ورود و مجوز خروج و پروانه اقامت و مجوز کار کارکنان خارجی مورد نیاز و همچنین، اخذ گذرنامه و روادید برای کارشناسان ایرانی.

۴-۱۲. ارتباط و تشریک مساعی با وزارتخانهها، سازمانها و سایر موسسات.

۵-۱۲. ترتیب امور مربوط به تهیه لوازم و وسایلی که تهیه و توزیع آن در انحصار دولت باشد.

۶-۱۲. ترتیب امور مربوط به تهیه، ورود و ترخیص لوازم، وسایل، کتب، نشریات، نرم‌افزارها و اقلامی از این قبیل، که تهیه آن در داخل کشور مقدور نباشد.

34

۱۶-۷. تسهیلات ویژه‌ای که طبق پیوست ۵ قرارداد، باید توسط کارفرما در اختیار مهندس مشاور قرار گیرد.
تمام هزینه‌های اقدامهای موضوع بندهای ۱۲ تا ۱۴، ۱۶ بر عهده مهندس مشاور است.

ماده ۱۳. خدمات جنبی

۱۳-۱. خدمات جنبی- مانند تهیه نقشه‌های توپوگرافی، زمین شناسی، کاداستر، عکسهای هوایی و تصاویر ماهواره‌ای، همچنین، انجام آزمایشهای ژئوتکنیک و مقابلهت مصالح، ژئوفیزیک، اطلاعات ر آمار هواشناسی و هیدرومئتری، آبنگاری، مدل هیدرولیکی، خاکشناسی و کارهایی مانند اینها، که اصولاً جزو خدمات موضوع قرارداد نیست، طبق ضوابط قراردادهای مربوطه توسط مهندسان مشاور صاحب صلاحیت، بر اساس ضوابط، به هزینه و از سوی کارفرما انجام می‌شود. در این صورت، تعیین شروع خدمات جنبی مورد نیاز و اطلاعات و مشخصات فنی ضروری هر یک را اعلام آنها، همراه با جدول زمانی ارائه اطلاعات مورد نیاز و نیز تطبیق نتایج حاصل، با نیازهای طرح، بر عهده مهندس مشاور خواهد بود.

۱۳-۲. اگر کارفرما بخواهد در تنظیم مدارک قرارداد، بررسی و اظهار نظر در مورد گزارشها و نظارت بر خدمات جنبی، از خدمات مهندس مشاور استفاده کند، مهندس مشاور موظف است که افراد دارای صلاحیت را برای انجام این خدمات، به شرح لازم به خدمات فراخواند. میزان خدمات اضافی و حق الزحمه مربوط به آن، طبق ضوابط مندرج در بند ۲-۳ خواهد بود.

تبصره: نظارت و تصویب عملیات نقشه برداری، مانند تهیه نقشه های تریپوگرافی، عکسهای هوایی و آبنگاری، به عهده سازمان نقشه برداری کشور است.

۱۳-۳. در صورتی که مهندس مشاور گزارش نتایج کارهای جنبی را که توسط واحدهای دیگری تهیه شده است صحیح نداند و به نتایج آن معترض باشد، باید نظر خود را با ذکر دلیل و به موقع، برای تصمیم گیری به کارفرما اعلام کند. چنانچه کارفرما گزارشهای یادشده را تایید نماید، مهندس مشاور موظف به استفاده از نتایج آنها در مطالعات مربوط خواهد بود و مسؤلیت این نوع تصمیم گیری ها برعهده مهندس مشاور نیست.

ماده ۱۴. تضمین حسن انجام کار

۱۴-۱. برای حصول اطمینان از حسن انجام کار، ده درصد از هر پرداخت مهندس مشاور، به عنوان تضمین حسن انجام کار، کسر و نزد کارفرما نگهداری می شود.

۱۴-۲. در صورت فسخ قرارداد، طبق ماده ۲۳، تضمین حسن انجام کار به نفع کارفرما ضبط می شود.

۱۴-۳. تضمین مربوط به هر قسمت یا مرحله از خدمات مطالعه و طراحی، باید پس از تصویب مدارک و گزارشهای آن و در زمان تسویه حساب نهایی، طبق ماده ۱۸ آزاد شود. نیمی از مبلغ تضمین حسن انجام کار در مرحله ساخت، پس از تحویل موقت کار، و بقیه آن پس از تحویل قطعی کار، آزاد می شود.

در صورتی که کارفرما تا قبل از پایان قرارداد، قسمتهایی از عملیات اجرا شده را تحویل موقت یا قطعی گیرد، وجه الضمان دریافتی، به تناسب کاهش می یابد. کسور حسن انجام کار، به ازای دریافت سفته یا هرگونه تضمین معترض دیگر بازگردانده می شود.

ماده ۱۵. حق الزحمه

۱-۱۵. حق الزحمه مهندس مشاور برای انجام خدمات قسمتها یا مراحل مختلف موضوع قرارداد، که بر اساس ضوابط و دستورالعملهای مربوط، طبق پیوست ۳ تعیین شده است، از سوی کارفرما و با رعایت مفاد قرارداد، پرداخت می شود.

ماده ۱۶. نحوه پرداخت حق الزحمه

۱-۱۶. هشاد و پنج درصد حق الزحمه هر قسمت یا مرحله از مطالعات در طول انجام خدمات و تا زمان تسلیم مدارک و گزارشهای آن قسمت یا مرحله، به صورت اقساط بر اساس پیشرفت کار، طبق برنامه زمانی که در پیوست ۳ تعیین و توافق شده است، به صورت عادی الحساب پرداخت می شود.

۲-۱۶. قسط آخر یا باقیمانده حق الزحمه هر قسمت یا مرحله از مطالعات، پس از تصویب مدارک و گزارش مربوط، طبق ماده ۱۸ پرداخت می شود.

۳-۱۶. نحوه پرداخت حق الزحمه مرحله ساخت و تحویل کار، بر اساس دستورالعملهای مربوط است که در پیوست ۳ تعیین شده است.

۴-۱۶. زمان پرداخت حق الزحمه خدمات اضافی، موضوع بند ۳، ۲، برحسب مورد، به تناسب پیشرفت کار و با توافق دو طرف تعیین می شود.

۵-۱۶. هر یک از اقساط حق الزحمه، طی صورت حسابی که توسط مهندس مشاور تهیه و تسلیم کارفرما می شود، پس از رسیدگی از سوی کارفرما پرداخت می شود.

۶-۱۶. کارفرما موظف است ظرف مدت پانزده روز پس از دریافت صورت حساب، آن را مورد بررسی قرار دهد و پس از کسر کسور قانونی و قراردادی، ضمن ارسال یک نسخه از صورت

حساب تأیید شده همراه با مستندات مربوط برای مهندس مشاور، حق الزحمه را پرداخت کند.

۷-۱۶. هرگاه مهندس مشاور به اصلاحات اعمال شده از سوی کارفرما در مورد صورت حساب معترض باشد، اعتراض خود را با ذکر دلیل و ارائه مستندات، حداکثر ظرف مدت پانزده روز از تاریخ دریافت صورت حساب اصلاح شده، به کارفرما اعلام می‌کند تا مورد رسیدگی قرار گیرد. هرگاه کارفرما هم چنان بر اعمال اصلاحات اعلام نشده، اصرار داشته باشد، باید نسبت به پرداخت آنچه مورد قبول اوست، اقدام کند. در این حالت، مهندس مشاور می‌تواند نسبت به مبلغ مسازاد موردنظر خود، از طریق ماده ۲۴ اقدام کند و در صورت محق بودن، اصل مبلغ را به علاوه خسارت تأخیر تادیه، طبق بند ۱۶-۸، دریافت کند.

۸-۱۶. در صورتی که کارفرما در پرداخت تمام یا بخشی از هر یک از صورت حساب‌های تأیید شده بیش از یک ماه از تاریخ دریافت آن تأخیر کند، برای جبران خسارت مازاد بر یک ماه، اضافه بر اصل مبلغ تأخیر شده، مبالغی معادل حاصلضرب نرخ سود سپرده سرمایه گذاری بلندمدت پنج ساله (مورد عمل در بانکهای کشور) در مبلغی که پرداخت آن به تأخیر افتاده، به مهندس مشاور پرداخت می‌کند، حداکثر زمان مشمول پرداخت این خسارت، سه ماه است.

ماده ۱۷. پیش پرداخت

۱-۱۷. به درخواست مهندس مشاور، کارفرما بیست درصد از مبلغ اولیه حق الزحمه هر مرحله از خدمات موضوع قرارداد را به عنوان پیش پرداخت، پس از ابلاغ همان مرحله، بدون کسر کسور قانونی در مقابل سفته یا هرگونه تضمین معتبر دیگر، به مهندس مشاور پرداخت می‌کند. مقدار این پیش پرداخت، برای خدمات مرحله ساخت و تحویل ده درصد مبلغ اولیه حق الزحمه این مرحله است. این مبلغ، هنگام پرداخت حق الزحمه هر قسمت یا مرحله به تناسب کسر و تضمین مهندس مشاور به همان نسبت آزاد می‌شود.

۲-۱۷. در صورت حاتمه و با تسخیر قرارداد، هرگاه در نسوبه حساب نهایی، مهندس مشاور، ساد پیش پرداخت‌ها به کارفرما بدهکار باشد، موظف است مبالغ بدهکاری را پرداخت کند و کارفرما از طریق قانونی، نسبت به دریافت مطالبات خود از محل سپرده‌ها، تضمین‌ها و مطالبات مهندس مشاور، یا اخذ هزینه‌های مربوط، اقدام می‌تواند.

ماده ۱۸. صورت حساب نهایی و تسویه حساب

۱-۱۸. صورت حساب نهایی خدمات هر قسمت یا مرحله از مراحل مطالعاتی، پس از تصویب مدارک و گزارشهای آن و صورت حساب نهایی هر قسمت از خدمات مرحله ساخت، پس از پایان یافتن خدمات آن، از سوی مهندس مشاور تهیه و به منظور تأیید برای کارفرما ارسال می‌شود. این صورت حساب، شامل حق الزحمه آن قسمت یا مرحله و مبالغی که بر اساس مواد قرارداد به آن اضافه یا از آن کسر می‌شود، کسور قانونی، پرداختهای قلی با علی الحساب، حق الزحمه افزایش یا کاهش خدمات، هزینه‌های تطویل و تعلیق، خسارت و نتایج ناشی از دعاری رسیدگی و قطعی شده و نظایر آن است. صورت حساب نهایی که به ترتیب یاد شده تنظیم می‌شود، ظرف مدت پانزده روز از تاریخ دریافت بوسیله کارفرما رسیدگی و تأیید می‌شود.

تبصره: در صورتی که حق الزحمه طبق دستورالعمل‌های مربوطه، به صورت درصدی از برآورد هزینه اجرای کار محاسبه شده باشد، مبلغ برآورد مصوب هر قسمت یا مرحله مطالعاتی، مبنای تسویه حساب قطعی حق الزحمه این قسمت یا مرحله مربوط بوده و هزینه تمام شده عملیات مبنای تسویه حساب قطعی حق الزحمه خدمات مرحله ساخت و تحویل است.

43

۲-۱۸. در صورتی که صورت حساب یاد شده نیاز به اصلاح داشته باشد، کارفرما اصلاحات مورد نظر خود را در جلسه‌ای که طی مدت یاد شده با مهندس مشاور تشکیل می‌دهد، مطرح نموده و نتیجه را با مشاور توافق می‌کند.

۳-۱۸. صورت حساب توافق شده بوسیله دو طرف قطعی بوده، اعتراض نسبت به آن وارد نیست و مبنای تسویه حساب نهایی مشاور قرار می‌گیرد. در این حالت بر حسب مورد به شرح بندهای زیر عمل خواهد شد و گرنه طبق مفاد ۷-۱۶ عمل می‌شود.

۴-۱۸. هرگاه مهندس مشاور بر اساس صورت حساب نهایی بستنکار شناخته شود، تضمین حسن انجام کار او بی‌درنگ طبق ماده ۱۴ آزاد و مطالبات وی حداکثر ظرف مدت پانزده (۱۵) روز پس از تأیید صورت حساب نهایی، پرداخت می‌گردد.

۵-۱۸. هرگاه مهندس مشاور بر اساس صورت حساب نهایی بدهکار شود، ظرف مدت پانزده (۱۵) روز از تاریخ تأیید صورت حساب، بدهی خود را به کارفرما می‌پردازد. در این صورت، بی‌درنگ تضمین حسن انجام کار او آزاد می‌شود و هرگاه از این پرداخت خودداری کند، کارفرما حق دارد از محل سپرده‌ها، تضمینها و مطالبات مهندس مشاور، طلب خود را دریافت کرده و سپس باقیمانده مبلغ تضمین حسن انجام کار او را آزاد نماید و اگر مبالغ یاد شده برای وصول مطالبات کافی نباشد، طبق قوانین جاری کشور، مطالبات خود را از سایر منابعی که در دسترس او وصول کند.

44

ماده ۱۹. تغییرات مدت خدمات و حق الزحمه مربوط

مدت قرارداد، در صورت پیش آمدن هر یک از موارد زیر، من تالش با پیش نهاد هر کدام از دو طرف، تغییر یابد. در چنین مواردی، مهندس مشاور باید با توجه به ماده ماده مربوط، تغییرات لازم در مدت و مبلغ حق الزحمه، براساس میانی قرارداد، و تاثیر آن روی خدمات انجام شده و برنامه زمانی، و نیز پیامدهای مالی آن را تعیین نموده و طی گزارشی به کارفرما اعلام کند. کارفرما، حداکثر پانزده (۱۵) روز پس از دریافت گزارش، نظر خود را اعلام خواهد کرد. نتایج طی صورت جلسه ای تنظیم و ملاک عمل قرار می گیرد.

تغییر مدت هر قسمت یا مرحله، بر اساس کنترلهایی که حین انجام کار صورت می گیرد، در پایان خدمات آن قسمت یا مرحله (یا در حالت فسخ یا خاتمه قرارداد در زمان بروسی)، مورد بروسی نهایی قرار گرفته و درباره کاهش یا تمدید مدت و میزان تاخیرهای مجاز و غیر مجاز، توافق به عمل می آید و نتیجه صورت مجلس می گردد.

در صورت عدم توافق دو طرف، در مورد تعیین میزان انواع تاخیرها، موضوع بنا به درخواست هر یک، از دو طرف، طبق ماده ۲۴، رسیدگی می شود.

۱-۱۹. تغییر حدود خدمات.

45

۱-۱۹.۲. بروز تاخیر به عللی خارج از قصور مهندس مشاور.

۱-۱۹.۳. وقوع حوادث فهریه و بروز شرایط اضطراری.

۱-۱۹.۴. تعلیق کارها از طرف کارفرما.

۱-۱۹.۵. تاخیر غیرمجاز از سوی مهندس مشاور

46

ماده ۲۰. خسارت تأخیر

۱-۲۰. بابت تأخیر غیر مجاز مهندس مشاور، خسارتی معادل حاصلضرب نسبت مدت تأخیر غیر مجاز به مدت قسمت یا مرحله مربوط در میزان حق الزحمه آن قسمت یا مرحله و حداکثر ناست (۲۰) درصد حق الزحمه مربوط، از مهندس مشاور دریافت می‌شود.

۲-۲۰. بابت تأخیر مجاز مهندس مشاور، مابقی معادل پنجاه (۵۰) درصد متوسط حق الزحمه ماهانه هر مجموع ماههای اضافه شده طبق بخشنامه های مربوط، به حق الزحمه اضافه می‌شود. حداکثر مدت برای پرداخت حق الزحمه تأخیر مجاز قرارداد برای مراحل مطالعاتی، نصف مدت قسمت یا مرحله مربوط و حداکثر شش ماه و برای مرحله ساخت و تحویل، تابع شرایط اجرای کار است.

پس از سپری شدن این مدت و عدم ابلاغ تعلیق از سوی کارفرما، مهندس مشاور می‌تواند طبق بند ۲۲-۹-۳، عمل کند.

تبصره: حق الزحمه مربوط به عوامل مقیم یا نظارت کارگاهی مهندس مشاور، در مدت تأخیر مجاز طبق دستورالعمل مربوط محاسبه می‌شود.

ماده ۲۱. تعلیق

۱-۲۱. کارفرما می‌تواند با اعلام کتبی ده (۱۰) روزه به مهندس مشاور در حین انجام خدمات هر قسمت یا مرحله، تمام یا بخشی از خدمات موضوع آن قسمت یا مرحله را، طی ابلاغیه‌ای که تاریخ شروع و حانیه تعلیق در آن معین شده است، به حالت تعلیق درآورد.

۲-۲۱. ابلاغ تعلیق برای خدمات مطالعاتی، قبل از سپری شدن سه چهارم مدت اولیه و با احتساب تمدیدهای مجاز برای هر یک از این قسمتها یا مراحل، مجاز است و تعلیق خدمات مرحله ساخت و تحویل، تابع وضعیت تعلیق کارهای اجرایی است، که تحت نظارت مهندس مشاور است.

۳-۲۱. تعلیق خدمات از سوی کارفرما در هر قسمت یا مرحله، فقط برای یک بار مجاز است. مدت تعلیق در هر قسمت یا مرحله از خدمات حداکثر یک چهارم مدت اولیه و با ۴ ماه، هرکدام که کمتر است، خواهد بود.

۴-۲۱. در صورتی که تمدید تعلیق ضرورت داشته باشد، کارفرما حداکثر تا ده (۱۰) روز قبل از پایان مدت تعلیق، موضوع را به مهندس مشاور پیشنهاد می‌کند و در صورت موافقت مهندس مشاور، حداکثر به مدت سه (۳) ماه و بدون پرداخت هرگونه هزینه برای مدت تمدید شده، قرارداد تمدید می‌گردد، هرگاه مشاور یا تمدید مدت تعلیق موافقت نکند، با

درخواست مهندس مشاور، به قرارداد خاتمه داده می‌شود.

۵-۲۱. پرداخت هزینه‌های مربوط به دوران تعلیق خدمات، به استثنای خدمات مرحله ساخت و تحویل که تابع بخشنامه‌های مربوط است، ماهانه معادل سسی (۳۰) درصد حق‌الزحمه متوسط ماهانه است، پرداخت این مبلغ، برای حداکثر چهار (۴) ماه و به صورت اقساط ماهانه مجاز است.

۶-۲۱. مهندس مشاور، موظف است پس از شروع تعلیق، خدمات مربوط را متوقف کند و حداکثر ظرف مدت پانزده (۱۵) روز، گزارش وضعیت خدمات، را تا هنگام ابلاغ تعلیق، تهیه و با تعیین میزان هزینه‌های تعلیق، موضوع بند ۵-۲۱، به کارفرما تسلیم نماید.

۷-۲۱. مهندس مشاور، بیست (۲۰) روز قبل از انقضای مدت تعلیق یا تمدید تعلیق، نظر کارفرما را نسبت به چگونگی ادامه قرارداد، اعلام می‌کند. در صورت اعلام نظر کارفرما مبنی بر ادامه کار، پس از سبوی شدن مدت تعلیق اجرای کار ادامه می‌یابد. هرگاه تا پایان مدت تعلیق کارفرما، نظر خود را در مورد ادامه کار اعلام نکند مشاور می‌تواند خاتمه کار را درخواست کند.

۸-۲۱. چنانچه در دوران تعلیق، کارفرما تصمیم به لغو تعلیق بگیرد، موضوع را به مهندس مشاور ابلاغ می‌کند. در این صورت، حداکثر ده (۱۰) روز پس از ابلاغ، کار ادامه می‌یابد.

49

ماده ۲۲. خاتمه دادن به قرارداد

۱-۲۲. کارفرما می‌تواند در هر زمان، به قرارداد خاتمه دهد.

۲-۲۲. در هر مرحله‌ای که کارفرما قصد خاتمه دادن به قرارداد را داشته باشد، موضوع را با تعیین مهلت دو (۲) ماهه، به مهندس مشاور اعلام می‌کند.

۳-۲۲. مهندس مشاور، پس از دریافت ابلاغ خاتمه قرارداد، بی‌درنگ باید کار را متوقف کند و تا پانزده (۱۵) روز، گزارش وضعیت پیشرفت خدمات را تا هنگام ابلاغ خاتمه قرارداد، تهیه و تسلیم کند. این گزارش، باید حاوی وضعیت و میزان پیشرفت هر بخش از خدمات قسمت یا مرحله و نیز بخشهایی که تکمیل آنها به لحاظ حفظ منافع کار در مهلت دو ماهه یاد شده ضروری و امکان پذیر است، همراه با تعیین میزان حق‌الزحمه آنها باشد.

۴-۲۲. هرگاه کارفرما راساً یا بر اساس گزارش مهندس مشاور، تشخیص دهد که لازم است تمام یا قسمتی از خدمات ناتمام تکمیل شود، باید موضوع را به مهندس مشاور اعلام کند. در این صورت، مهندس مشاور موظف است خدمات یاد شده را در مهلت دو ماهه تکمیل کند.

50

۲۲-۵. در هر صورت، مهندس مشاور موظف است در پایان مهلت دو ماهه، نسبت به تحویل اصل تمام اسناد و مدارک کار، تحویل اموال کارفرما و خارج ساختن اموال خود از کارگاه (در صورت وجود) و ارائه صورتحساب حق الزحمه خدمات انجام شده و صورت هزینه‌های ناشی از پایان دادن قرارداد، مانند موافقتنامه‌ها، تعهدات مهندس مشاور در مقابل کارمندان خود یا مؤسسات دیگر، سرچیدن دستگاه نظارت مجلس، و نیز هزینه مراجعت کارکنان خارجی و شناواده آنها به کشورشان و هزینه حمل لوازم آنها به کشورشان، مشروط بر این که این هزینه‌ها به منظور اجرای این قرارداد ایجاد شده باشد. و بابت آنها به مهندس مشاور پرداختی نشده باشد، اقدام نماید.

۲۲-۶. کارفرما متعهد است ظرف مدت پانزده (۱۵) روز پس از دریافت صورت حساب و صورت هزینه‌های موضوع بند ۲۲-۵، نسبت به بررسی آن بر اساس شرایط قرارداد و میزان خدمات انجام شده، اقدام نماید و مطابق ماده ۱۸، با مهندس مشاور تسویه حساب کند. سپرده حسن انجام کار مهندس مشاور در این حالت با توجه به ماده ۱۸ آزاد می‌شود.

۲۲-۷. هرگاه خانمه دادن به قرارداد پس از انجام خدمات هر یک از مراحل قرارداد طرح شود، کارفرما قرارداد را بدون تشریفات خاصی پس از تسویه حساب با مهندس مشاور، بابت خدمات مرحله قبل، پایان می‌دهد.

۲۲-۸. در مورد تسوول بند ۲۷-۱-۲، هرگاه منع قانونی رفع نشود، قرارداد از سوی کارفرما خاتمه داده می‌شود و طبق مفاد این ماده، عمل می‌گردد.

۲۲-۹. مهندس مشاور، می‌تواند خاتمه دادن به قرارداد را در هر یک از موارد زیر، درخواست کند:

۲۲-۹-۱. عدم ابلاغ خدمات مرحله بعد، طی مهلت‌های مندرج در ماده ۲.

۲۲-۹-۲. در صورت تأخیر ازاله بر سه (۳) ماه در پرداخت حق الزحمه موضوع بند ۱۶-۸.

۲۲-۹-۳. در صورت سپری شدن حداکثر مدت تعیین شده برای پرداخت حق الزحمه تاخیر مجاز، موضوع بند ۲۰-۲.

۲۲-۹-۴. در صورت موافقت نشدن با تمدید مدت تعلیق بیش از چهار (۴) ماه، موضوع بند ۲۱-۴، یا اعلام نظر نکردن کارفرما برای ادامه کار، موضوع بند ۲۱-۷.

۲۲-۹-۵. در صورت انجام ندادن مفاد بند ۱۲-۱ از سوی کارفرما بیش از سه (۳) ماه از تاریخ مورد نظر در برنامه زمانی.

۲۲-۹-۶. در صورت عدم تبعیت کارفرما از رأی مرجع حل اختلاف.

۲۲-۹-۷. در صورت وقوع شرایط مندرج در بند ۲۸-۱.

۱۰-۲۲. در صورتی که کارفرما حداکثر تا یک ماه زمینه‌هایی را که منجر به درخواست خاتمه قرارداد از سوی مهندس مشاور شده است، رفع کند، مهندس مشاور از درخواست صرف‌نظر می‌کند. و خدمات خود را ادامه می‌دهد، در غیر این صورت، پس از انقضای مهلت یک ماهه، قرارداد خاتمه یافته تلقی شده و سایر اقدامات طبق مفاد این ماده انجام می‌گردد.

ماده ۲۳. فسخ قرارداد

۱-۲۳. کارفرما می‌تواند در هر یک از موارد زیر، بدون اخطار قبلی قرارداد را فسخ نموده و موضوع را به مهندس مشاور ابلاغ کند.

۱-۲۳. اثبات شمول قانون منع مداخله کارکنان دولت بر مهندس مشاور در زمان عقد قرارداد یا طی مدت قرارداد، به استثنای مفاد بخش اول بند ۲۷-۱-۲.

۲-۲۳. علم اطلاع به کارفرما در مورد بند ۲۷-۱-۲.

۳-۲۳. انتقال قرارداد به شخص یا اشخاص ثالث، بدون اجازه کارفرما.

۴-۲۳. ورشکستگی به تعصیر یا انحلال شرکت.

۵-۲۳. اثبات این مطلب که مهندس مشاور برای گرفتن کار یا اجرای آن، به کارکنان کارفرما دستمزد، پاداش یا هدایایی داده، یا آنها یا واسطه‌های آنان را در منافع خود شریک کرده است.

۶-۲۳. کارفرما در صورت تحقق هر یک از موارد زیر، ابتدا به مهندس مشاور اخطار می‌کند تا نسبت به رفع نواقص و اشکالات اقدام کند و جریان امور را ظرف مدت یک ماه، به صورت قابل قبول، درآورد. در صورت عدم اقدام از سوی مشاور برای رفع نواقص در پایان مهلت تعیین شده موضوع فسخ قرارداد باید ابتدا بوسیله هیاتی متشکل از سه نفر به انتخاب وزیر

یا بالاترین مقام سازمانی کارفرما بررسی و تایید شده و پس از اخذ موافقت مقام پناه شده، به مشاور ابلاغ گردد.

۲۳-۱. تأخیر غیرموجه در انجام خدمات هر قسمت یا مرحله، بیش از سی (۳۰) درصد مدت قسمت یا مرحله مربوط.

۲۳-۲. رعایت نکردن استانداردهای فنی و شئون حرفه ای.

۲۳-۳. مهندس مشاور، با دریافت ابلاغ فسخ قرارداد، موظف است از ادامه کار خودداری کند. بی‌درنگ کارفرما را از وضعیت کار مطلع سازد و طی مهلتی که از طرف کارفرما اعلام می‌شود (حداقل دو هفته)، اصل مدارک و گزارشهای خدمات انجام شده تا آن تاریخ را به کارفرما تحویل دهد.

۲۳-۳. کارفرما پس از ابلاغ فسخ قرارداد، بی‌درنگ نسبت به ضبط تضمین حسن انجام کار به نفع خود اقدام کرده و نسبت به تعیین مبلغ حواله‌رحمه خدمات انجام شده قابل قبول تا تاریخ فسخ، طبق شرایط قرارداد اقدام خواهد کرد. بدیهی است کارفرما موضوع دس‌درنگ به سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور به منظور اقدام لازم، اعلام می‌کند.

ماده ۲۴. حل اختلاف

۲۴-۱. هرگاه در اجرا یا تفسیر مفاد قرارداد بین دو طرف اختلاف نظر پیش آید، دو طرف می‌توانند برای حل سریع آن قبل از درخواست ارجاع موضوع برای داوری طبق بند ۲۴-۳، برحسب مورد، به روش تعیین شده در بندهای ۲۴-۱ و یا ۲۴-۲، عمل نمایند.

۲۴-۱-۱. در مورد مسایل ناشی از برداشتهای متفاوت دو طرف، از بخشنامه‌هایی که به اسناد ماده ۲۳ قانون برنامه و بودجه از سوی سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور ابلاغ شده است، هر یک از دو طرف، از سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور، چگونگی اجرای بخشنامه را استعلام نماید و دو طرف طبق نظری که از سوی سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور اعلام می‌شود، عمل کنند.

۲۴-۱-۲. در مورد اختلاف نظرهایی که خارج از شعول بند ۲۴-۱ است، رسیدگی و اعلام نظر درباره آنها به کارشناس یا هیات کارشناسی منتخب دو طرف واگذار شود و دو طرف، طبق نظری که از سوی کارشناس یا هیات کارشناسی در جارجوب قرارداد و قوانین و مقررات مربوط اعلام می‌گردد، عمل کنند.

۲-۲۴. در صورتی که در طرف در انتخاب کارشناس یا هیات کارشناسی موضوع بند ۲۴-۱-۲۰،

به توافق نرسند یا نظر اعلام شده طبق بندهای ۲۴-۱-۱ و ۲۴-۱-۲، مورد قبول هر یک از دو طرف نباشد، برای حل اختلاف، طبق بند ۲۴-۳ اقدام می‌گردد.

۳-۲۴. هرگاه در اجرا یا تفسیر مفاد قرارداد بین دو طرف اختلاف نظر پیش آید، که راجع به اموال باشد، هر یک از طرف‌ها می‌توانند درخواست ارجاع موضوع یا موضوعات مورد اختلاف به داور را به رییس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، ارائه کنند.

تبصره ۱: چنانچه رییس سازمان با تقاضای یاد شده موافقت نمود، مرجع حل اختلاف، شورای عالی فنی خواهد بود.

تبصره ۲: رسیدگی و اعلام نظر شورای عالی فنی، باید در چهارچوب قرارداد و قوانین و مقررات مربوط انجام شود. پس از اعلام نظر شورا، دو طرف طبق آن عمل خواهند کرد.

۴-۲۴. ارجاع موضوع‌های مورد اختلاف به شورای عالی فنی، تغییری در تعهدات قراردادی دو طرف نمی‌دهد، و موجب نمی‌شود که یکی از دو طرف، به تعهدات قراردادی خویش عمل نکند.

ماده ۲۵- مالیات، بیمه و سایر حقوق و عوارض قانونی

۱-۲۵. پرداخت هرگونه مالیات، عوارض، حق بیمه تأمین اجتماعی و سایر حقوق دولتی مربوط به مهندس مشاور و کارکنان او و نیز حقوق گمرکی و عوارض مربوط به لوازم و وسایل مورد نیاز مهندس مشاور که در تاریخ امضای این قرارداد برقرار است، یا در آینده برقرار خواهد شد و یا میزان آن در آینده تغییر می‌نماید، با رعایت مفاد بند ۲۵-۲ به عهده مهندس مشاور است. مبالغی از این مالیات‌ها و عوارض و بیمه و سایر حقوق دولتی که باید طبق قوانین و مقررات از طریق کارفرما وصول شود، از پرداختهای مهندس مشاور کسر می‌شود و به حساب وی به مراجع مربوط، حواله می‌گردد. در صورت نپرداختن و یا تأخیر در واریز کسور قانونی یادشده، جبران زبان‌های آن، بر عهده کارفرما خواهد بود.

۲-۲۵. در صورتی که مالیات، عوارض، حق بیمه تأمین اجتماعی و سایر حقوق دولتی، جز آنهایی که هنگام امضای قرارداد وجود دارد، تغییر کند، حق‌الزحمه مهندس مشاور نیز، توسط کارفرما، به تناسب بر اساس دستورالعمل‌های سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، تعدیل خواهد شد.

ماده ۲۶- مسئولیت مهندس مشاور

- ۱-۲۶ مهندس مشاور، در قبال کارفرما و برای ارائه خدمات پیش‌بینی شده در پیوسته‌های ۱ و ۲ این قرارداد، مسئول است.
- ۲-۲۶ تأیید خدمات و یا تصویب مدارک و گزارشهای مطالعات، محاسبات و یا طراحیهای مهندس مشاور از سوی کارفرما، از مسئولیتهای مهندس مشاور در رعایت استانداردها و اصول علمی و فنی نمی‌کاهد، و در هر حال، مهندس مشاور مسئول و جوابگویی کارسختیهای است که به علت نقص کار از بعدها در کار مشاهده شود.
- ۳-۲۶ مسئولیت مهندس مشاور در قبال واگذاری بخشی از خدمات به اشخاص ثالث، اعم از حقیقی یا حقوقی، که بر حسب ضرورت، مورد تأیید کارفرما نیز قرار گرفته باشد، کماکان همان مسئولیتهای موضوع این قرارداد است و موافقت کارفرما نسبت به واگذاری قسمتی از خدمات، رافع هیچ‌یک از تعهدات و مسئولیتهای مهندس مشاور در برابر کارفرما، نخواهد بود.

59

ماده ۲۷- ممنوعیت قانونی

- ۱-۲۷ مهندس مشاور، اعلام می‌کند که در موقع عقد این قرارداد، مشمول ممنوعیت اصل ۱۴۱ قانون اساسی و قانون منع مداخله کارکنان دولت، مصوب ۱۳۳۷/۱۰/۲۲، نیست.
- ۱-۲۷ در صورتی که خلاف آن برای کارفرما ثابت شود، یا تغییراتی در صاحبان سهام، مدیران یا بازرسان مهندس مشاور رخ دهد که با مفاد قوانین یاد شده تعارض داشته باشد، قرارداد فسخ می‌شود.
- ۲-۲۷ در شرایطی که تغییراتی در دستگاههای دولتی یا کارفرما ایجاد گردد که مشمول ممنوعیت یاد شده باشد، مهندس مشاور موظف است مراتب را به کارفرما اعلام کند و در صورتی که منع قانونی رفع نشود، کارفرما قرارداد را خاتمه می‌دهد. هرگاه مهندس مشاور مراتب را به محض اطلاع به کارفرما اعلام نکند، کارفرما قرارداد را فسخ می‌نماید. ❌ ❌
- ۲-۲۷ مهندس مشاور، مدیران و شرکای او در مدت این قرارداد، نباید در قراردادهای پیمانکاری یا خرید مصالح، لوازم و تجهیزات مورد نیاز اجرای عملیات آن، به طرز مستقیم یا غیرمستقیم، مشارکت و یا منافعی داشته باشند.

60

۲۷-۳. کارکنان خارجی مهندس مشاور و یا همراهان ایشان، حق دخالت در امور سیاسی ایران را ندارند.

۲۷-۴. مهندس مشاور، موظف است تمام اطلاعاتی را که در جریان انجام خدمات این قرارداد تحصیل یا تولید می‌کند، محرمانه تلقی نماید و حداکثر سیمی خود را برای جلوگیری از دسترسی اشخاص غیرمجاز به آنها به کار بندد.

61

ماده ۲۸. حوادث قهری

در موارد وقوع حوادث قهری و بروز شرایط اضطراری، مانند جنگ اعلام شده یا نشده، انقلابها و اعتصابات عمومی، شیوع بیماریهای واگیردار، زلزله، سیل و طغیانهای غیرعادی، خشکالیهای بیسابقه و هم چنین آتش سوزیهای دامنه‌دار، طوفان و حوادث مشابه که ناشی از کار مهندس مشاور نباشد، به ترتیب زیر عمل خواهد شد:

۲۸-۱. هرگاه بروز شرایط اضطراری، انجام قرارداد حاضر را برای یکی از دو طرف غیرممکن سازد، می‌تواند پایان قرارداد را به طرف دیگر اعلام کند.

۲۸-۲. هرگاه شرایط اضطراری گذرا باشد و ادامه قرارداد حاضر به طور موقت امکان‌پذیر نباشد، مطابق ماده تعلیق، عمل می‌شود.

62

ماده ۲۹. انتقال به غیر

- ۱-۲۹. مهندس مشاور، حق ندارد بدون کسب مجوز از کارفرما، موضوع این قرارداد را به شخص یا اشخاص حقیقی یا حقوقی دیگری منتقل یا واگذار کند، در صورت موافقت کارفرما با واگذاری قسمتی از کار به اشخاص ثالث، از مسئولیت و تعهدات مهندس مشاور، به هیچ عنوان کاسته نمی‌شود.
- ۲-۲۹. کارفرما می‌تواند تمام یا قسمتی از حقوق، با اختیارات خود را با رعایت مقررات به اشخاص دیگر تفویض کند. در این صورت، انجام تعهدات کارفرما در رابطه با حقوق یا اختیارات تفویض شده، بر عهده آن اشخاص خواهد بود.

63

ماده ۳۰. اشخاص و یا قراردادهای ثالث

- در مواردی که اجرای خدمات این قرارداد از سوی مهندس مشاور مستلزم اعمال اختیارات یا اجرای وظایف مقرر در پیمانها و قراردادهای دیگری باشد، برحسب مورد، به ترتیب زیر اقدام می‌شود:
- ۱-۳۰. در صورتی که اختیارات یا وظایف، در چارچوب بیوست ۲ منظور نشده باشد، مهندس مشاور در انجام این امور، با توجه به دانش فنی و تجربه خود، به عنوان یک شخص بر طرف عمل می‌کند.
 - ۲-۳۰. چنانچه در قرارداد با پیمانکاران یا اشخاص ثالث، به مهندس مشاور حق تغییر صادره تعهدات داده شده باشد، مهندس مشاور دستورهای لازم را در چارچوب قراردادهای صادر می‌کند و گزارش موارد تغییر را، به کارفرما تسلیم خواهد نمود.

64

ماده ۳۱. دسترسی به محل

- ۱-۳۱. کارفرما باید امکان دسترسی بدون ممانعت به مکان پروژه را، به منظور انجام خدمات این قرارداد، برای مهندس مشاور فراهم کند.
- ۲-۳۱. اخذ مجوزهای لازم برای انجام خدمات بر روی زمین و مسیرهای مربوط، بر عهده و به هزینه کارفرما است.
- ۳-۳۱. مهندس مشاور، برای کسب مجوزهای لازم، با کارفرما در حد توان همکاری خواهد کرد.

ماده ۳۲. رعایت مقررات ایمنی

- ۱-۳۲. مهندس مشاور، باید اطمینان یابد که کارکنانش خدمات را به طور ایمن و مطمئن انجام می‌دهند و ضوابط ایمنی را، در تمام مراحل انجام خدمات رعایت می‌کنند.
- ۲-۳۲. مهندس مشاور، مراقبت می‌کند که پیمانکاران و سایر گروه‌هایی که در انجام کارهای پروژه موضوع قرارداد فعالیت می‌کنند، طبق مقررات، ضوابط و دستورالعمل‌های حفاظت و ایمنی کارگاهها در کشور عمل نمایند. این مراقبت، رافع مسئولیت‌های پیمانکاران و سایر گروه‌های اجرایی، نخواهد بود.

65

ماده ۳۳. کارآموزی

- ۱-۳۳. کارفرما می‌تواند متناسب با حجم کار، شماری مهندس و دانشجوی مرتبط با موضوع قرارداد را با هدف آموزش، از کارشناسان خود و یا دانشجویان دانشگاهها به مهندس مشاور معرفی کند و مهندس مشاور موظف به قبول و آموزش آنان است.
- ۲-۳۳. هزینه تأمین مسکن، حقوق، مزایا و هزینه‌های بالاسری کارآموزان، بر عهده کارفرماست.

ماده ۳۴. مالکیت اسناد

تمام مدارک و گزارشهایی که به موجب این قرارداد، توسط مهندس مشاور تهیه می‌شوند، از جمله نسخه اصلی، نورگذر یا رایانه‌ای، همه متعلق به کارفرماست، مهندس مشاور، می‌تواند با اجازه کارفرما یک نسخه قابل تکثیر از مدارک و گزارشهای یاد شده را نزد خود نگاه دارد در صورتی که در شرایط خصوصی قرارداد محدودیتی قید نشده باشد، مهندس مشاور حق دارد با استفاده از مطالعات انجام شده در قرارداد، مقاله‌های علمی رایج نام بخرد، در سمینارها، اجلاسها و نشریات علمی و فنی، منتشر نماید.

66

ماده ۳۵. ابلاغ‌ها

هر گونه اطلاعیه، دستور کار، اعلام نظر، ابلاغ تعلیق، ابلاغ پایان دادن قرارداد و موارد مشابه، تنها به صورت کتبی معتبر است.
رسید دبیرخانه هر دو طرف و یا رسید تحویل پستی، ملاک تسلیم گزارش، ها، مدارک و مکاتبات است.

ماده ۳۶. زبان قرارداد

زبان قرارداد فارسی است، در صورتی که مدارک قرارداد علاوه بر فارسی به زبانهای دیگری نیز تهیه شده باشد، متن فارسی معتبر است. مهندس مشاور، باید مدارک و گزارشهای مطالعات و طراحی، گزارشهای ارزشیابی و پیشرفت کار و نیز سایر مکاتبات خود رایب زبان فارسی، تهیه کند. در مواردی که طبق نظر کارفرما، کار نباید به منقصد بین‌المللی گذاشته شود، اسناد مربوط را علاوه بر زبان فارسی به زبان موردنظر کارفرما نیز تهیه نماید. چنانچه در شرح خدمات قرارداد ترجمه و تهیه مدارک به زبانهای دیگر پیش بینی نشده باشد، به عنوان خدمات اضافه تلقی شده و حق الزحمه آن از سوی کارفرما پرداخت می‌گردد.

67

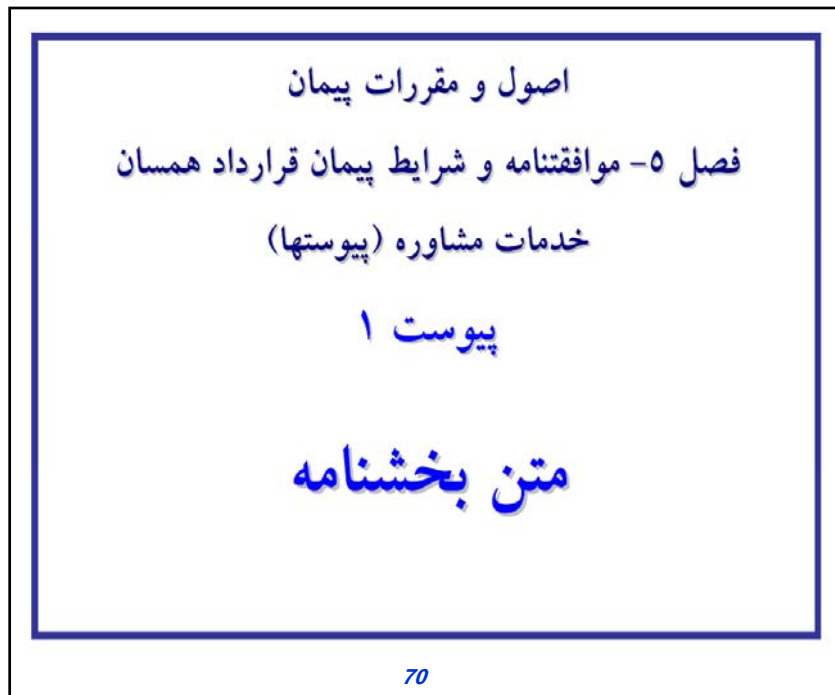
ماده ۳۷. قانون حاکم بر قرارداد

این قرارداد، از هر حیث تابع قوانین و مقررات جمهوری اسلامی ایران است.

نماینده مهندس مشاور
نام و نام خانوادگی
مهر و امضا

نماینده کارفرما
نام و نام خانوادگی
امضا

68

شماره: ۱۰۵/۸۳۲-۵۴/۲۴۶۰	به دستگاه‌های اجرایی، مهندسان مشاور و پیمانکاران
تاریخ: ۱۳۷۹/۲/۲۹	
موضوع: موافقتنامه و شرایط عمومی همسان قراردادهای خدمات مشاوره	

به استناد ماده ۲۳ قانون برنامه و بودجه، آیین‌نامه استانداردهای اجرایی طرح‌های عمرانی و در چهارچوب شرایط فنی و اجرایی کشور (مصوبه شماره ۲۴۵۲۵/ت ۱۴۸۹۸ هـ مورخ ۱۳۷۵/۴/۴ هیأت وزیران)، پیوست، مجموعه موافقتنامه و شرایط عمومی همسان قراردادهای خدمات مشاوره همراه با مقررات ذریعته از گروه اول (لازم‌الاجرا) ابلاغ می‌شود تا فراین تاریخ برای انعقاد قراردادهای ممالعه، طراحی و نظارت طرح‌ها یا واحدهای خدمات مشاوره مورد عمل قرار گیرد.

این مجموعه، جایگزین متن قراردادهای تیب، شماره ۱ (مطالعات رادمانی فرعی)، شماره ۲ (نظارت بر ساختمان راههای فرعی)، شماره ۳ (مطالعات و خدمات نظارت کارهای معماری)، شماره ۶ (نظارت بر ساختمان راههای اصلی)، شماره ۷ (مطالعات راه اصلی)، شماره ۸ (مطالعات پل)، شماره ۹ (نظارت بر ساختمان پل)، شماره ۱۱ (مطالعات و خدمات نظارت کارهای لوله کشی آب و فاضلاب)، شماره ۱۲ (مطالعات طرح جامع شهرها)، شماره ۱۴ (مطالعات مراحل مختلف بهسازی راه)، شماره ۱۵ (مطالعات مراحل اول و دوم تونل) و شماره ۱۹ (تهیه طرح توسعه و عمران - جامع - ناحیه) می‌گردد. پیوست شرح خدمات این قراردادها به قوت خود باقی است.

با این ابلاغ، قراردادهای تیب شماره ۱۳ (خدمات ژئوتکنیک و مقاومت مصالح - آزمایشگاه محلی)، شماره ۱۶ (مطالعات ژئوفیزیک)، شماره ۱۸ (مطالعات و خدمات ژئوتکنیک و مقاومت مصالح) و قرارداد تیب خدمات نقشه برداری، به طور کامل دارای اعتبار بوده و قراردادهای تیب شماره ۲ (مخصوص کار ماشین‌های L.B.M)، شماره ۵ (خدمات فنی و مشاوره جهت تهیه سیستم اطلاعاتی مدیریت نظارت) و شماره ۱۰ (خرید ماشین آلات راهداری وزارت راه) بدون اعتبار است.

در کارهایی که این مجموعه در مورد آنها به طور کامل پاسخگو نیست، موافقتنامه و شرایط عمومی قرارداد واحد خدمات مشاوره منتخب باید در هیأت قراردادهای خدمات مشاوره ای ناهمسان (بخشنامه شماره ۳۳۰۰-۳۳۰۰/۵۴-۱۳۰۶-۱۰۲ مورخ ۱۳۷۴/۱/۱۵) به تصویب برسد.

محمد رضا عارف
رئیس هیأت مدیره
معاون رئیس هیأت مدیره و رئیس سازمان

71

اصول و مقررات پیمان

فصل ۵- موافقتنامه و شرایط پیمان قرارداد همسان

خدمات مشاوره (پیوستها)

پیوست ۲

دستورالعمل تنظیم اسناد

72

دستورالعمل نحوه تکمیل و تنظیم موافقتنامه، شرایط عمومی و پیوست های قراردادهای خدمات مشاوره و مقررات مربوط به آنها

۱. موافقتنامه

- ۱-۱. اطلاعات مربوط به موافقتنامه باید به طور کامل و روشن در محل های پیش بینی شده درج شود. تغییر دادن، کاستن عبارت ها یا کلمه هایی از موافقتنامه یا افزودن به آن مجاز نیست و تنها محل های خالی باید تکمیل شود.
- ۱-۲. در مقدمه موافقتنامه باید عنوان رسی یا قانونی دو طرف قرارداد درج شود.
- ۱-۳. در ماده یک، برای درج موضوع قرارداد باید مراحل و قسمت های مختلف خدمات موضوع قرارداد نیز درج شود.
- ۱-۴. مدت های منظور شده در ماده ۳ یا در نظر گرفتن زمانهای مورد نیاز برای انجام خدمات حتمی باید به نحوی تنظیم کرده، که کارها به موقع انجام شود و فرصت کافی برای مطالعه کامل و باکیفیت وجود داشته باشد.
- ۱-۵. برآورد اولیه حق الزحمه به تفکیک قسمت ها و مراحل مختلف خدمات به ترتیب در ماده ۴ درج می شود.
- ۱-۶. نمایندگان مجاز در طرف قرارداد باید تمام صفحه های موافقتنامه را امضا و مهر کنند.

73

۲. شرایط عمومی

- ۲-۱. شرایط عمومی باید بدون هیچ نوع تغییری در قراردادها مورد استفاده قرار گیرد. تغییر دادن، کاستن یا افزودن مطالبی به آن مجاز نیست. تنها صفحه آخر شرایط عمومی در محل تعیین شده به وسیله نمایندگان مجاز در طرف امضا و مهر می شود.
- ۲-۲. در اجرای ماده ۲۳-۲ در دستگاههای اجرایی که تابع هیچ یک از وزارتخانه ها نیستند، مانند سازمان حفاظت محیط زیست، سازمان تزیین بدنی ایران و دیگر سازمان ها و نهادهایی که اجرای طرح های عمرانی را به عهده دارند، انتخاب هیات سه نفره به منظور بررسی فسخ قرارداد و موافقت یا لسخ قرارداد در عهده بالاترین مقام سازمان یا نهاد مربوط در مرکز می باشد.

74

۳. پیوست ها

۱-۳. شرح موضوع قرارداد با توجه به شرح عملیات موافقتنامه طرح، به نحوی که محدوده خدمات، را مشخص نماید در پیوست ۱ درج شود و در صورت لزوم نقشه محدوده موضوع قرارداد به آن ضمیمه گردد.

۲-۳. با توجه به موضوع قرارداد، شرح خدمات، قسمت‌ها و مراحل مختلف رشته مربوط که از سوی این سازمان ابلاغ شده است، به عنوان پیوست ۲ الحاق می شود.

۳-۳. نحوه محاسبه حق الزحمه قرارداد به تفکیک قسمت ها و مراحل آن به منظور برآورد اولیه با درج شماره و تاریخ بخشنامه های مربوط در پیوست ۳ می آید. به همین ترتیب، تعداد و مبلغ اقساط حق الزحمه با توجه به ماده ۱۶-۱ شرایط عمومی در این پیوست تعیین می گردد.

تبصره: با توجه به مفاد بند ۲۰-۲ شرایط عمومی در مورد حق الزحمه نمادین مدت، برای قراردادهایی که با این شرایط عمومی منعقد می شوند، ضریب ۰/۴ در رابطه ۲ بند ۳-۳ بخشنامه شماره ۱۹۹۶۸-۵۴-۴۱۹۰ مورخ ۱۳۷۰/۱۲/۲۸ به ۰/۵ تغییر داده می یابد و در نتیجه این تغییر، هر یک از ضرایب ۰/۴ و ۰/۶ در رابطه ۱ بند ۳-۳ بخشنامه یاد شده معادل ۰/۵ در نظر گرفته می شود.

۳-۴. در پیوست ۵ موارد زیر درج شود:

۱-۴-۳. اطلاعات و مدارکی که علاوه بر موارد تعیین شده در شرایط عمومی کارفرما در نظر دارد در اختیار مشاور قرار دهد.

۲-۴-۳. در موارد خاصی که در مرحله مطالعات، کارفرما در نظر دارد تسهیلات ویژه ای مانند محل اسکان و وسیله نقلیه برای گروه های مطالعاتی در محل انجام خدمات در اختیار مشاور قرار دهد.

یادآوری: نحوه تامین وسیله نقلیه، غذا، مسکن و محل کار برای عوامل مقیم (عوامل کارگاهی) مهندس مشاور، طبق دستورالعمل تعیین حق الزحمه خدمات نظارت کارگاهی مهندسان مشاور می باشد که جزو دستورالعمل پیوست ۳ منظور می گردد.

۳-۴-۳. به جز موارد یاد شده و سایر مواردی که در شرایط عمومی به شرایط خصوصی مراجعه شده است، درج هیچ نوع تعهد دیگری در این پیوست که برای دستگاه اجرایی باره آبی اضافه بر قرارداد ایجاد کند مجاز نیست.

۴. سایر

- ۴-۱. بررسی و تصویب نتایج مطالعات و گزارش های واحدهای خدمات مشاوره باید با دقت و حساسیت بسیار صورت گیرد. در صورت کمبود کارشناس در دستگاه اجرایی، دستگاه های اجرایی می توانند بنا به تشخیص خود، برای کنترل مذاکره و گزارش های واحدهای خدمات مشاوره در مهلت مقرر، از خدمات اشخاص حقیقی و حقوقی ذیصلاح خارج از دستگاه اجرایی و واحدهای خدمات مدیریت طرح استفاده نمایند.
- ۴-۲. مجموعه موافقتنامه و شرایط عمومی همسان قراردادهای خدمات مشاوره که برای خدمات مطالعات (یا مطالعه و طراحی) و نظارت (یا خدمات مرحله ساخت و تحویل) طرحها و پروژهها تهیه شده است، برای انجام خدمات مطالعات به تنهایی و نظارت به تنهایی نیز کاربرد دارد. در هر صورت، در هر قرارداد، مفاد مربوط به مطالعات یا نظارت از مجموعه یادشده با توجه به موضوع قرارداد نافذ می گردد.

اصول و مقررات پیمان

فصل ۵- موافقتنامه و شرایط پیمان قرارداد همسان

خدمات مشاوره (پیوستها)

پیوست ۳

شرح خدمات و حق الزحمه خدمات

مشاوره

• شرح خدمات

شرح فعالیتها و اقدامهایی که از سوی مشاور در مراحل مختلف اجرای قرارداد، تعهد میشود. مراحل مختلف خدمات مشاوره یک طرح عمرانی به شرح ذیل میباشد:

توضیح ۱ - مرحله، بخش تفکیک شده ای از شرح خدمات است که تحت این عنوان، با مدت و حق الزحمه معین در قرارداد مشخص شده است. در صورت لزوم هر مرحله میتواند به چند قسمت جداگانه با حق الزحمه مشخص، طبق شرح خدمات تقسیم شود.

- ۱-۵- طراحی مفهومی، پایه و تفصیلی، نیمه تفصیلی و اجرایی.
- ۲-۵- مطالعات توجیهی و تهیه طرح.
- ۳-۵- مطالعات پژوهشی، تحقیقاتی، بنیادی، کاربردی، راهبردی و توسعه‌ای.
- ۴-۵- مطالعات موضوعی، بخشی، جامع و میان‌بخشی.
- ۵-۵- مطالعات منطقی‌ای و آمایش سرزمین.
- ۶-۵- تهیه و تنظیم استانداردها، ضوابط و معیارهای فنی و اجرایی.
- ۷-۵- برنامه‌ریزی و کنترل پروژه.
- ۸-۵- مهندسی ارزش.
- ۹-۵- برنامه‌ریزی آموزشی و توسعه منابع انسانی.
- ۱۰-۵- پایش و ارزشیابی طرحها.
- ۱۱-۵- خدمات مدیریتی.
- ۱۲-۵- مدیریت طرح.
- ۱۳-۵- کنترل مهندسی.
- ۱۴-۵- مطالعات اقتصادی.
- ۱۵-۵- امکان‌سنجی، طراحی و مدیریت سیستمها.
- ۱۶-۵- مطالعات ارزیابی زیست محیطی.
- ۱۷-۵- نظارت بر اجرا، نصب و بهره‌برداری.
- ۱۸-۵- مطالعات آماری.
- ۱۹-۵- نقشه برداری و ایجاد سیستمهای اطلاعات جغرافیایی.
- ۲۰-۵- ویزم سازی، نصب، راه اندازی، نگهداری و پشتیبانی سیستمهای نرم‌افزاری.

- ۵-۲۱- برنامه ریزی امکان سنجی، مدیریت طرح، استاندارد سازی، مطالعه، طراحی، ساخت، پیاده سازی، ارزیابی و ممیزی نظامهای فناوری اطلاعات.
 - ۵-۲۲- معماری اطلاعات، برنامه نویسی، پیاده سازی، انتقال، پشتیبانی و نگهداری نرم افزاری سفارشی.
 - ۵-۲۳- طراحی شبکه های رایانه ای.
 - ۵-۲۴- خدمات چندی و مکمل خدمات مشاوره.
- نیمه - چنانچه به سبب توسعه فناوری و زمینهای تخصصی نیازی به افزودن یا تغییر موارد فوق باشد، به پیشنهاد دستگاههای اجرایی و تأیید سازمان، موضوع ابلاغ می شود.

- مرحله اول: مطالعات (شناسایی و طراحی مقدماتی)

۱. قسمت اول:

- شناسایی (امکان سنجی) Feasibility Study : شامل مطالعات شناسایی و توجیه مقدماتی و مطالعات مهندسی پایه و توجیه طرح.
- طراحی مفهومی Conceptual Design : در این بخش، فرآیندهای اصلی و کارکرد سیستمهای عمده تشکیل دهنده طرح، تعیین میشود. در این فرآیند ممکن است بیش از یک گزینه برای برآورده ساختن اهداف طرح ارائه گردد.
- ۲. قسمت دوم: تهیه طرح مقدماتی Basic Design : در این بخش، ساختارهای اصلی طرح براساس گزینه برتر در مرحله طراحی مفهومی تعیین میگردد. در این مرحله، فرآیندها به روشنی تعیین و کارکردهای اصلی تمامی سیستمها و سازه های تشکیل دهنده طرح مشخص میشود.

- مرحله دوم: طراحی تفصیلی Detail Design :

فرآیند طراحی که در آن اطلاعات لازم در مورد جزئیات ساختار طرح فراهم میگردد. در این طراحی، شکل ها، ابعاد و روادارها دقیقاً مشخص میشود و ویژگیهای مواد و روش ساخت برای هر یک از اجزای تشکیل دهنده طرح تعیین میگردد.

- مرحله سوم: برگزاری مناقصه و نظارت:

۱. قسمت اول: خدمات برگزاری مناقصه: شامل برآوردهای احجام عملیات اجرایی و تهیه اسناد مناقصه براساس طراحی تفصیلی میباشد.
۲. قسمت دوم: خدمات نظارت در دوره ساخت: عملیات نظارتی و کنترلی جهت تطبیق مشخصات مصالح و نحوه ساخت در طول دوره اجرا میباشد.
۳. قسمت سوم: خدمات نظارت در دوره تضمین: نظارت بر طرح در دوره بهره برداری در طول دوره تضمین میباشد.

• حق الزحمه

- حق الزحمه مرحله اول (مطالعات شناسایی و طراحی مقدماتی)

حق الزحمه این مرحله، براساس درصدی از برآورد هزینه اجرای عملیات محاسبه و پرداخت میشود.

توضیح ۱- به عنوان نمونه در برآورد حق الزحمه خدمات این مرحله در بخش ساختمان، درصد مربوطه از ۱،۷۰ تا ۳،۰۲ درصد، بر اساس افزایش پیچیدگی کار تعیین و اثر عوامل دیگر در آن اعمال میشود:

- برآورد هزینه اجرای ساختمان.

- وجود خدمات مشترک در کارهای تکراری.

- پراکندگی محل اجرای کار.

توضیح ۲- برآورد هزینه انجام عملیات، براساس قیمت‌های روز در تاریخ تسلیم گزارش قسمت یا مرحله مربوطه انجام میشود.

- حق الزحمه مرحله دوم (طراحی تفصیلی)

حق الزحمه این مرحله، براساس درصدی از برآورد هزینه اجرای عملیات محاسبه و پرداخت میشود.

توضیح ۱ - به عنوان نمونه در برآورد حق الزحمه خدمات این مرحله در بخش ساختمان، درصد مربوطه از ۳،۴۱ درصد تا ۶،۰۴ درصد، بر اساس افزایش پیچیدگی کار تعیین شده و اثر سه عامل دیگر در آن اعمال میشود.

توضیح ۲ - برآورد هزینه انجام عملیات، براساس قیمت‌های روز در تاریخ تسلیم گزارش قسمت یا مرحله مربوطه انجام میشود.

- حق الزحمه مرحله سوم (برگزاری مناقصه و نظارت)

توضیح ۱ - به عنوان نمونه در برآورد حق الزحمه خدمات این مرحله در بخش ساختمان، درصد مربوطه از ۱،۷۱ درصد تا ۳،۰۲ درصد، بر اساس افزایش پیچیدگی کار تعیین شده و اثر سه عامل دیگر در آن اعمال میشود.

۱. قسمت اول: حق الزحمه خدمات برگزاری مناقصه

حق الزحمه این قسمت، براساس درصدی از مبلغ پیشنهادی پیمانکار، محاسبه و پرداخت میشود.

توضیح ۱ - به عنوان نمونه در برآورد حق الزحمه خدمات این قسمت در بخش ساختمان، درصد مربوطه از ۶،۶۰ درصد تا ۴،۰۰ درصد حق الزحمه خدمات مرحله سوم، بر اساس افزایش مبلغ کار تعیین میشود.

۲. قسمت دوم: حق الزحمه خدمات نظارت در دوره ساخت

الف - نظارت عالی:

حق الزحمه این قسمت، براساس درصدی از هزینه تمام شده عملیات، محاسبه و پرداخت میشود.

توضیح ۱ - به عنوان نمونه در برآورد حق الزحمه خدمات این قسمت در بخش ساختمان، درصد مربوطه از ۸۴،۷۰ درصد تا ۹۲،۰۰ درصد حق الزحمه خدمات مرحله سوم، بر اساس افزایش مبلغ کار تعیین میشود.

توضیح ۲ - برآورد هزینه تمام شده عملیات، براساس هزینه انجام شده عملیات که از مجموع صورت وضعیت قطعی و تعدیل آحاد بها حاصل شده، انجام میشود.

توضیح ۳ - حق الزحمه خدمات این قسمت به اقساط ماهیانه براساس جمع کارکرد و تعدیل ماهیانه پیمانکار محاسبه و پرداخت میشود.

ب - نظارت کارگاهی:

حق الزحمه این قسمت، براساس حقوق ماهیانه عوامل کارگاهی و هزینه های بالاسری مشاور، محاسبه و پرداخت میشود.

توضیح ۱ - حقوق ماهیانه عوامل کارگاهی، براساس دستمزدهای پایه با اعمال ضرایب: منطقه ای (حداکثر ۲،۲۰)، ویژگی (کارهای پیچیده و دارای ویژگی خاص، حداکثر ۱،۲۵)، خدمات توام (ارائه خدمات در چند رشته تخصصی توام، حداکثر ۱،۱۰)، تخصص ویژه (تخصصهای ویژه یا تجربیات خاص، حداکثر ۱،۲۰)، سرپرستی (سرناظر یا مسئول سرپرستی عوامل نظارت، حداکثر ۱،۲۰)، کار با رایانه (حداکثر ۱،۱۰) و ماندگاری (حداکثر ۱،۱۵)، محاسبه میشود.

توضیح ۲ - هزینه های محل کار و سکونت و خودرو در کارگاه، به صورت جداگانه محاسبه و پرداخت میشود.

توضیح ۳ - سایر هزینه های مشاور شامل: دفتر مرکزی، دفتر کارگاه، بیمه (۱۶،۶۷=۱۵+۱۰/۹)، مالیات و ...، با اعمال ضریب بالاسری به میزان ۱۳۰ درصد در حقوق عوامل کارگاهی، محاسبه و پرداخت میشود.

۳. قسمت سوم: خدمات نظارت در دوره تضمین

حق الزحمه این قسمت، براساس درصدی از هزینه تمام شده عملیات، محاسبه و پرداخت میشود.

توضیح ۱ - به عنوان نمونه در برآورد حق الزحمه خدمات این قسمت در بخش ساختمان، درصد مربوطه از ۸,۷۰ درصد تا ۴,۰۰ درصد حق الزحمه خدمات مرحله سوم، بر اساس افزایش مبلغ کار تعیین میشود.

توضیح ۲ - برآورد هزینه تمام شده عملیات، براساس هزینه انجام شده عملیات که از مجموع صورت وضعیت قطعی و تعدیل آحاد بها حاصل شده، انجام میشود.

به نام خدا

اصول و مقررات پیمان

غلامرضا هروی

اصول و مقررات پیمان

فصل ۶

موافقتنامه و شرایط پیمان

کارهای پیمانکاری

۶- موافقتنامه و شرایط پیمان کارهای پیمانکاری

موضوع بخشنامه شماره ۵۴/۸۴۲-۱۰۲/۱۰۸۸ مورخ ۱۳۷۸/۰۳/۰۳

موافقتنامه

موضوع پیمان
نام پیمانکار
شماره
تاریخ

<p>ماده ۳. مبلغ مبلغ پیمان (به حروف) و (به عدد) ریال است. مبلغ پیمان، با توجه به اسناد و مدارک پیمان، تغییر می‌کند. ضریب پیمان، برابر است با</p> <p>ماده ۴. تاریخ تنفیذ، مدت، تاریخ شروع کار الف) این پیمان از تاریخ مبادله آن (ابلاغ از سوی کارفرما) نافذ است. ب) مدت پیمان ماه است. این مدت، تابع تغییرات موضوع ماده ۳۰ شرایط عمومی پیمان است. ج) تاریخ شروع کار، تاریخ نخستین صورت‌مجلس تحویل کارگاه است که پس از مبادله پیمان، تنظیم می‌شود. پیمانکار متعهد است از تاریخ تعیین شده برای شروع کار، در مدت ماه نسبت به تجهیز کارگاه به منظور شروع عملیات موضوع پیمان، اقدام نماید.</p> <p>ماده ۵. دوره تضمین حسن انجام عملیات موضوع پیمان، از تاریخ تحویل موقت یا تاریخ دیگری که طبق ماده ۳۹ شرایط عمومی تعیین می‌شود، برای ماه از سوی پیمانکار، تضمین می‌گردد و طی آن به ترتیب ماده ۴۲ شرایط عمومی عمل می‌شود.</p>	
<p>7</p>	<p>اصول و مقررات پیمان</p>

<p>ماده ۶. نظارت بر اجرای کار نظارت بر اجرای تعهدات پیمانکار طبق اسناد و مدارک پیمان، از طرف کارفرما به عهده به نشانی و اگذار شده است که با توجه به مواد ۳۲ و ۳۳ شرایط عمومی انجام می‌شود.</p> <p>ماده ۷. نشانی دو طرف نشانی کارفرما: نشانی پیمانکار:</p> <table border="0" style="width: 100%;"><tr><td style="width: 50%; text-align: center;"><p>نماینده کارفرما نام و نام خانوادگی امضا</p></td><td style="width: 50%; text-align: center;"><p>نماینده پیمانکار نام و نام خانوادگی امضا</p></td></tr></table>	<p>نماینده کارفرما نام و نام خانوادگی امضا</p>	<p>نماینده پیمانکار نام و نام خانوادگی امضا</p>
<p>نماینده کارفرما نام و نام خانوادگی امضا</p>	<p>نماینده پیمانکار نام و نام خانوادگی امضا</p>	
<p>8</p>	<p>اصول و مقررات پیمان</p>	

شرایط عمومی

9

اصول و مقررات پیمان

فهرست مطالب

شماره صفحه	شرح
۳	نصل اول - تعاریف و مفاهیم.....
۳	ماده ۱. پیمان.....
۳	ماده ۲. موافقتنامه.....
۳	ماده ۳. شرایط عمومی.....
۳	ماده ۴. شرایط خصوصی.....
۳	ماده ۵. برنامه زمانی اجرای کار.....
۴	ماده ۶. کارفرما.....
۴	ماده ۷. پیمانکار.....
۴	ماده ۸. مدیر طرح.....
۴	ماده ۹. مهندس مشاور، مهندس ناظر.....
۴	ماده ۱۰. رئیس کارگاه.....
۵	ماده ۱۱. پیمانکار جزء.....
۵	ماده ۱۲. کار، کارگاه، تجهیز و برچیدن کارگاه.....
۵	ماده ۱۳. مصالح، تجهیزات، مصالح و تجهیزات پای کار، ماشین آلات و ابزار، تأسیسات و ساختمانهای موقت، وسایل.....

10

اصول و مقررات پیمان

ماده ۱۴. برآورد هزینه اجرای کار، مبلغ پیمان، مبلغ اولیه پیمان، مبلغ نهایی پیمان، ضریب پیمان، نرخ پیمان، مدت پیمان، مدت اولیه پیمان، مدت اولیه پیمان، متوسط کارکرد فرضی ماهانه.....	۶
ماده ۱۵. تاریخها، مفرد و جمع، عنوانها.....	۷
فصل دوم - تأییدات و تعهدات پیمانکار.....	
ماده ۱۶. تأییدات پیمانکار.....	۸
ماده ۱۷. کارکنان.....	۹
ماده ۱۸. مسئولیت حسن اجرای کار، برنامه کار، گزارش پیشرفت کار، هماهنگی با پیمانکاران دیگر، رئیس کارگاه.....	۱۰
ماده ۱۹. کنترل نقاط نشانه، پیاده کردن نقشه ها، اندازه گیریها.....	۱۲
ماده ۲۰. تجهیز کارگاه، تدارک مصالح، تجهیزات و ماشین آلات.....	۱۳
ماده ۲۱. حفاظت از کار و شخص ثالث، بیمه کار، مراقبتهای لازم.....	۱۵
ماده ۲۲. ترتیب گردش مدارک و ابلاغ دستور کارها.....	۱۷
ماده ۲۳. حفاظت تأسیسات زیربنایی و تغییر وضع آنها.....	۱۹
ماده ۲۴. واگذاری، پیمانکاران جزء.....	۲۰
ماده ۲۵. اجرای کار در شب.....	۲۱

ماده ۲۶. آثار تاریخی و اشیای عتیقه.....	۲۱
ماده ۲۷. اقامتگاه قانونی.....	۲۲
فصل سوم - تعهدات و اختیارات کارفرما.....	
ماده ۲۸. تحویل کارگاه.....	۲۳
ماده ۲۹. تغییر مقادیر کار، قیمتتهای جدید، تعدیل نرخ پیمان.....	۲۵
ماده ۳۰. تغییر مدت پیمان.....	۲۷
ماده ۳۱. مدیریت اجرا.....	۲۸
ماده ۳۲. نظارت بر اجرای کار.....	۲۸
ماده ۳۳. مهندس ناظر.....	۳۰
فصل چهارم - تضمین، پرداخت، تحویل کار.....	
ماده ۳۴. تضمین انجام تعهدات.....	۳۱
ماده ۳۵. تضمین حسن انجام کار.....	۳۲
ماده ۳۶. پیش پرداخت.....	۳۲
ماده ۳۷. پرداختها.....	۳۲
ماده ۳۸. پرداختهای ارزی.....	۳۴
ماده ۳۹. تحویل موقت.....	۳۵

ماده ۴۰. صورت وضعیت قطعی.....	۳۸
ماده ۴۱. تحویل قطعی.....	۴۰
ماده ۴۲. مسئولیتهای دوره تضمین.....	۴۰
فصل پنجم - حوادث قهری، فسخ، ختم، تعلیق، هزینه تسریع کار، خسارت تأخیر، تسویه حساب، حل اختلاف.....	۴۱
ماده ۴۳. بروز حوادث قهری.....	۴۱
ماده ۴۴. ممنوعیت قانونی.....	۴۲
ماده ۴۵. حقوق انحصاری ثبت شده.....	۴۳
ماده ۴۶. موارد فسخ پیمان.....	۴۳
ماده ۴۷. اقدامات فسخ پیمان.....	۴۴
ماده ۴۸. خاتمه پیمان.....	۴۶
ماده ۴۹. تعلیق.....	۴۸
ماده ۵۰. هزینه تسریع کار، خسارت تأخیر کار.....	۴۹
ماده ۵۱. صورتحساب نهایی.....	۵۰
ماده ۵۲. تسویه حساب.....	۵۱
ماده ۵۳. حل اختلاف.....	۵۲
ماده ۵۴. قوانین و مقررات حاکم بر پیمان.....	۵۳

فصل اول	
تعاریف و مفاهیم	
ماده ۱. پیمان	
پیمان، مجموعه اسناد و مدارکی است که در ماده ۲ موافقتنامه پیمان، درج شده است.	
ماده ۳. موافقتنامه	
موافقتنامه، سندی است که مشخصات اصلی پیمان، مانند مشخصات دو طرف، موضوع، مبلغ و مدت پیمان، در آن بیان شده است.	
ماده ۳. شرایط عمومی	
شرایط عمومی، مفاد همین متن است که شرایط عمومی حاکم بر پیمان را تعیین می‌کند.	

ماده ۴. شرایط خصوصی

شرایط خصوصی، شرایط خاصی است که به منظور تکمیل شرایط عمومی، برای این پیمان، با توجه به وضعیت و ماهیت آن، تنظیم شده است. موارد درج شده در شرایط خصوصی، هیچ گاه نمی تواند مواد شرایط عمومی را نقض کند.

ماده ۵. برنامه زمانی اجرای کار

الف) برنامه زمانی کلی: برنامه ای است که در آن، زمانبندی کلی کارهای مورد پیمان برحسب ماه، منعکس گشته و در اسناد و مدارک پیمان درج شده است.
ب) برنامه زمانی تفصیلی: برنامه ای است که زمانبندی فعالیتهای مختلف کارهای موضوع پیمان، به تفصیل و در چارچوب برنامه زمانی کلی، در آن آمده است.

15

اصول و مقررات پیمان

ماده ۶. کارفرما

کارفرما، شخص حقوقی است که یک سوی امضاکننده پیمان است و عملیات موضوع پیمان را بر اساس اسناد و مدارک پیمان، به پیمانکار واگذار کرده است. نمایندگان و جانشینهای قانونی کارفرما، در حکم کارفرما می باشند.

ماده ۷. پیمانکار

پیمانکار، شخص حقوقی یا حقیقی است که سوی دیگر امضاکننده پیمان است و اجرای موضوع پیمان را بر اساس اسناد و مدارک پیمان، به عهده گرفته است. نمایندگان و جانشینهای قانونی پیمانکار، در حکم پیمانکار می باشند.

ماده ۸. مدیر طرح

مدیر طرح، شخص حقوقی است که به منظور مدیریت اجرای کار، در چارچوب اختیارات تعیین شده در اسناد و مدارک پیمان، از سوی کارفرما به پیمانکار معرفی می شود.

16

اصول و مقررات پیمان

ماده ۹. مهندس مشاور، مهندس ناظر

الف) مهندس مشاور، شخص حقیقی یا حقوقی است که برای نظارت بر اجرای کار، در چارچوب اختیارات تعیین شده در اسناد و مدارک پیمان، از سوی کارفرما به پیمانکار معرفی می شود.

ب) مهندس ناظر، نماینده مقیم مهندس مشاور در کارگاه است و در چارچوب اختیارات تعیین شده در اسناد و مدارک پیمان به پیمانکار معرفی می شود.

ماده ۱۰. رئیس کارگاه

رئیس کارگاه، شخصی حقیقی دارای تخصص و تجربه لازم است که پیمانکار، او را به مهندس مشاور معرفی می کند تا اجرای موضوع پیمان در کارگاه را سرپرستی کند.

ماده ۱۱. پیمانکار جزء

پیمانکار جزء، شخصی حقیقی یا حقوقی است که تخصص در انجام کارهای اجرایی را دارد و پیمانکار برای اجرای بخشی از عملیات موضوع پیمان، با او قرارداد می بندد.

17

اصول و مقررات پیمان

ماده ۱۲. کار، کارگاه، تجهیز و برچیدن کارگاه

الف) کار، عبارت از مجموعه عملیات، خدمات یا اقدامات مورد نیاز، برای آغاز کردن، انجام و پایان دادن عملیات موضوع پیمان است و شامل کارهای دائمی است که باقی خواهد ماند و به عنوان موضوع پیمان تحویل کارفرما می گردد، و کارهای موقتی است که به منظور اجرا و نگهداری موضوع پیمان انجام می شود.

ب) کارگاه، محل یا محلهایی است که عملیات موضوع پیمان در آن اجرا می شود یا به منظور اجرای پیمان، با اجازه کارفرما از آن استفاده می کنند. کارگاهها یا کارخانه های تولیدی خارج از محلهای زمینیهای تحویلی کارفرما، که به منظور ساخت تجهیزات یا قطعاتی که در کار نصب خواهد شد مورد استفاده قرار می گیرد، جزو کارگاه به شمار نمی آید.

ج) تجهیز کارگاه، عبارت از عملیات، اقدامها و تدارکاتی است که باید به صورت موقت برای دوره اجرا انجام شود، تا آغاز کردن و انجام دادن عملیات موضوع پیمان، طبق اسناد و مدارک پیمان، میسر شود.

د) برچیدن کارگاه، عبارت از جمع آوری مصالح، تجهیزات، تأسیسات و ساختمانهای موقت، خارج کردن مراد زاید، مصالح، تجهیزات، ماشین آلات و دیگر تدارکات پیمانکار از کارگاه و تسطیح و تمیز کردن محلهای تحویلی کارفرما می باشد.

18

اصول و مقررات پیمان

<p>ماده ۱۳. مصالح، تجهیزات، مصالح و تجهیزات پای کار، ماشین آلات و ابزار، تأسیسات و ساختمانهای موقت، وسایل</p>
<p>الف) مصالح، عبارت از مواد، اجناس و کالاهایی است که در عملیات موضوع پیمان مصرف یا نصب شده و در کار باقی می ماند.</p>
<p>ب) تجهیزات، عبارت از دستگاهها و ماشین آلاتی است که در عملیات موضوع پیمان نصب شده و در کار باقی می ماند.</p>
<p>ج) مصالح و تجهیزات پای کار، عبارت از مصالح و تجهیزاتی است که پیمانکار، با توجه به اسناد و مدارک پیمان برای اجرای موضوع پیمان، تهیه کرده و در محل یا محلهایی از کارگاه که در طرح جانمایی تجهیز کارگاه به عنوان انبار کارگاه یا محل انباشت مصالح تعیین گردیده است، نگهداری و حفاظت می کند. مصالح و تجهیزات موجود در محل مصرف یا نصب نیز مصالح و تجهیزات پای کار نامیده می شود.</p>
<p>تبصره - قطعات پیش ساخته و تجهیزاتی که در اجرای موضوع پیمان، با اجازه کارفرما و زیر نظر مهندس مشاور، در کارگاهها یا کارخانه های تولیدی خارج از کارگاه ساخته شده است نیز در حکم مصالح و تجهیزات پای کار به شمار می رود.</p>
19
اصول و مقررات پیمان

<p>د) ماشین آلات و ابزار، عبارت از دستگاهها، تجهیزات، ماشین آلات، و به طور کلی، ابزارهای اجرای کار است که به منظور اجرای موضوع پیمان به صورت موقت به کار گرفته می شود. ماشین آلات و ابزار را ممکن است ماشین آلات نیز بنامند.</p>
<p>ه) تأسیسات و ساختمانهای موقت، عبارت از انواع ساختمانها، محوطه سازبها، انبارها، تأسیسات آب، برق، موخت و مخابرات، شانوده دستگاهها، و به طور کلی، تمام تأسیسات و بناهایی است که به صورت موقت، برای دوره اجرا تأمین شده و جزو کارهای تجهیز کارگاه به شمار می رود.</p>
<p>و) وسایل، عبارت از اثاثیه اداری، مسکونی، آشپزخانه و دیگر لوازم مورد نیازی است که برای دوره اجرا تأمین شده و جزو تجهیز کارگاه منظور می شود.</p>
20
اصول و مقررات پیمان

ماده ۱۴. برآورد هزینه اجرای کار، مبلغ پیمان، مبلغ اولیه پیمان، مبلغ نهایی پیمان، ضریب پیمان، نرخ پیمان، مدت پیمان، مدت اولیه پیمان، متوسط کارکرد فرضی ماهانه

الف) برآورد هزینه اجرای کار، مبلغی است که به عنوان هزینه اجرای موضوع پیمان، به وسیله کارفرما محاسبه و اعلام شده است.

ب) مبلغ پیمان، مبلغ درج شده در ماده ۳ موافقتنامه با احتساب مبلغ ناشی از تغییر مقادیر کار و قیمت جدید است. مبلغ پیمان هنگام مبادله پیمان، همان مبلغ درج شده در ماده ۳ موافقتنامه است که مبلغ اولیه پیمان نامیده می شود.

ج) مبلغ نهایی پیمان، مبلغ درج شده در ماده ۳ موافقتنامه و تغییرات احتمالی است که بر اساس اسناد و مدارک پیمان، در آن ایجاد می شود.

د) ضریب پیمان، حاصل تقسیم مبلغ اولیه پیمان به مبلغ برآورد هزینه اجرای کار است.

ه) نرخ پیمان، در مورد هر یک از اقلام کار، عبارت از بهای واحد آن قلم کار در فهرست بهای منضم به پیمان با اعمال ضریب پیمان و ضریبهای پیش بینی شده در فهرست بها و مقادیر کار است. در پیمانهای که مشمول تعدیل آحادها هستند، نرخ پیمان، نرخ محاسبه شده به روش پیشگفته، پس از اعمال تعدیل

21

اصول و مقررات پیمان

آحادها، می باشد.

و) متوسط کارکرد فرضی ماهانه، عبارت از حاصل تقسیم مبلغ اولیه پیمان به مدت اولیه پیمان است.
ز) مدت پیمان یا مدت اجرای کار، مدت درج شده در بند ب ماده ۴ موافقتنامه و تغییرات احتمالی است که بر اساس ماده ۳۰ در آن ایجاد می شود. مدت پیمان هنگام مبادله پیمان، همان مدت درج شده در ماده ۴ موافقتنامه است که مدت اولیه پیمان نامیده می شود.

ماده ۱۵. روز، ماه، تاریخها، مفرد و جمع، عنوانها

الف) روز و ماه، روز و ماه تقویمی و شمسی است.

ب) تاریخها طبق تقویم رسمی کشور است.

ج) هر جا که معنای عبارت ايجاب کند، کلمات مفرد معنای جمع و کلمات جمع معنای مفرد دارند.
د) عنوانهای به کار رفته در متون موافقتنامه یا شرایط عمومی و دیگر قسمتهای اسناد و مدارک پیمان، صرفاً به منظور راهنمایی و آگاهی از مفاد اسناد و مدارک است و نمی توان در تفسیر اسناد و مدارک پیمان، از آنها استفاده کرد.

22

اصول و مقررات پیمان

فصل دوم

تأییدات و تعهدات پیمانکار

ماده ۱۶. تأییدات پیمانکار

موارد زیر را پیمانکار تأیید می‌نماید:

- الف) تمام اسناد و مدارک موضوع ماده ۲ موافقتنامه را مطالعه نموده و از مفاد آن کاملاً آگاه شده است.
- ب) نسبت به تأمین نیروی انسانی مورد نیاز و تدارک مصالح، تجهیزات، ماشین آلات و ابزار اجرای کار طبق مشخصات در محل یا از نقاط دیگر، اطمینان یافته است.
- ج) محل اجرای کار را دیده و بررسی کرده است و از وضعیت آب و هوا، بارندگی و امکان اجرای کار در فصلهای مختلف سال، با توجه به آمار ۲۰ سال پیش از تاریخ ارائه پیشنهاد قیمت و در نظر گرفتن مدت اجرای کار، اطلاع یافته است.

23

اصول و مقررات پیمان

- د) از قوانین و مقررات مربوط به کار، بیمه‌های اجتماعی، مالیاتها، عوارض و دیگر قوانین و مقررات، که تا تاریخ تسلیم پیشنهاد معمول و مجرا بوده است، کاملاً مطلع بوده و متعهد است که همه آنها را رعایت کند. در هر حال، مسئولیت عدم رعایت قوانین و مقررات یاد شده، بر عهده پیمانکار است.
- ه) در تهیه پیشنهاد قیمت، سود مورد نظر خود و تمام هزینه‌های ناشی از مفاد بندهای بالا را در نظر گرفته و بعداً از هیچ بابت، حق درخواست اضافه پرداختی ندارد.
- به هر حال، پیمانکار تأیید می‌نماید که هنگام تسلیم پیشنهاد، مطالعات کافی انجام داده و هیچ موردی باقی نمانده است که بعداً در مورد آن استناد به جهل خود نماید.

24

اصول و مقررات پیمان

ماده ۱۷. کارکنان

الف) پیمانکار متعهد است که عملیات موضوع پیمان را به وسیله افرادی که در کار خود تخصص و تجربه کافی دارند، انجام دهد. کسانی که در اجرای این پیمان، خدماتی برای پیمانکار انجام می‌دهند، کارکنان پیمانکار شناخته می‌شوند. اگر در اسناد و مدارک پیمان، استفاده از متخصصان خارجی پیش‌بینی شده باشد، پیمانکار متعهد است قبلاً وضعیت استخدام، مانند میزان حقوق و مزایا، مدت استخدام و محل اقامت و مشخصات آنها را به وسیله مهندس مشاور به اطلاع کارفرما برساند و با رعایت مقررات ذی‌ربط و تأمین هزینه‌های مربوط، برای استخدام آنها اقدام کند. کارفرما تسهیلات لازم را برای استخدام متخصصان یاد شده فراهم می‌نماید. تشخیص لزوم و حدود تسهیلات مزبور با کارفرماست و این مساعدت از مسئولیت پیمانکار نمی‌کاهد.

ب) تأمین نیروی انسانی مورد نیاز و محل سکونت مناسب، آب آشامیدنی و روشنایی کافی برای آنها به عهده پیمانکار است.

پیمانکار باید برای تدارک دائمی آذوقه کارگران، اقدامات لازم به عمل آورد، بدون آنکه این اقدام برای وی حق انحصاری ایجاد کند و به آزادی کارگران در تأمین مواد مورد نیاز آنها، از هر منبعی که مایل به تحصیل

25

اصول و مقررات پیمان

آن باشند، محدودیتی وارد سازد. بهای آذوقه که بدین ترتیب از طرف پیمانکار تهیه می‌شود، نباید از بهای جنس مشابه در نزدیکترین شهر یا محل گرانتر باشد و پیمانکار نمی‌تواند هزینه‌های دیگری، مانند هزینه حمل را به قیمت‌های خرید اضافه کند.

ج) کارکنان ایرانی کارگاه باید دارای شناسنامه، و کارکنان بیگانه کارگاه باید دارای پروانه اقامت و اجازه کار باشند.

د) پیمانکار نباید کارکنان شاغل کارفرما، وزارتخانه‌ها، سازمانها و شرکت‌های دولتی و شهرداریها را بدون اجازه مسئولان ذی‌ربط استخدام نماید. همچنین پیمانکار باید از به کارگماشتن اشخاصی که استخدام آنها از نظر اداره وظیفه عمومی مجاز نیست، خودداری کند.

ه) پیمانکار موظف است که برای کارگران کارنامه کارکرد روزانه صادر کند و در اختیار آنان قرار دهد. مهندس ناظر می‌تواند از ادامه کار کارگران بدون کارنامه جلوگیری نماید.

و) پیمانکار متعهد است که دستمزد کارگران خود را طبق قانون کار مرتباً پرداخت کند. در صورتی که در پرداخت دستمزد کارگران تأخیری پیش آید، مهندس مشاور به پیمانکار اخطار می‌کند که طلب کارگران را پرداخت نماید. در صورت استتکاف پیمانکار، کارفرما می‌تواند دستمزد کارگران را برای ماه یا ماههایی که

26

اصول و مقررات پیمان

صورت وضعیت آن به پیمانکار پرداخت شده است، طبق کارنامه‌های کارگری که در دست کارگران و دارای امضای رئیس کارگاه است، با توجه به پرداختهای علی‌الحساب که به آنها شده است، با حضور نماینده مهندس مشاور و پیمانکار، از محل مطالبات پیمانکار پرداخت کند و مبلغ پرداختی را به اضافه ۱۵ درصد، به حساب بدهی پیمانکار منظور نماید و اگر مطالبات پیمانکار کافی نباشد، از محل تضمینهای پیمانکار تأمین کند. در صورتی که نماینده پیمانکار، با وجود اخطار مهندس مشاور، از حضور برای پرداختها خودداری کند، کارفرما پرداخت مزبور را انجام می‌دهد، بدون اینکه پیمانکار حق اعتراضی بر این عمل و مبلغ پرداختی و تعداد کارگران و میزان استحقاقی آنان داشته باشد. در صورت تکرار تأخیر در پرداخت دستمزد کارگران به مدت بیش از یک ماه، برای ماهی که صورت وضعیت آن پرداخت شده است، کارفرما می‌تواند پیمان را فسخ نماید.

ز) پیمانکار می‌کوشد تا حد ممکن، کارگران مورد نیاز خود را از بین ساکنان منطقه اجرای کار، که صلاحیت انجام کارهای موضوع پیمان را داشته باشند، انتخاب کند و به کارگمارد.

ح) پیمانکار موظف به اجرای مقررات بیمه‌های درمانی و اجتماعی، مقررات و دستورالعملهای حفاظت فنی و بهداشت کار است.

27

اصول و مقررات پیمان

ط) در اجرای این پیمان، پیمانکار در مقابل کارفرما مسئول اعمال کارکنان خود است، هرگاه کارکنان و کارگران پیمانکار و پیمانکاران جزء، صلاحیت لازم برای انجام کار مربوط را نداشته باشند یا باعث اختلال نظم کارگاه شوند، مهندس مشاور یا مهندس ناظر، مراتب را برای بار اول به رئیس کارگاه تذکر می‌دهد، و در صورت تکرار، می‌تواند از پیمانکار بخواهد که متخلفان را از کار برکنار کند. در این صورت، پیمانکار مکلف به اجرای این دستور است و حق ندارد برکنار شدگان را بار دیگر در همان کارگاه به کارگمارد. اجرای این دستور از مسئولیتهای پیمانکار نمی‌کاهد و ایجاد حثی برای او نمی‌کند.

28

اصول و مقررات پیمان

<p>ماده ۱۸. مسئولیت حسن اجرای کار، برنامه کار، گزارش پیشرفت کار، هماهنگی با پیمانکاران دیگر، رئیس کارگاه</p> <p>الف) پیمانکار مسئولیت کامل حسن اجرای کارهای موضوع پیمان را طبق اسناد و مدارک پیمان به عهده دارد.</p> <p>ب) پیمانکار متعهد است که سازمان، روش اجرا و برنامه زمانی تفصیلی اجرای کار را طبق نظر مهندس مشاور بر اساس نقشه‌های موجود و برنامه زمانی کلی تهیه کند و ظرف یک ماه از تاریخ مبادله پیمان، یا مدت دیگری که در اسناد و مدارک پیمان تعیین شده است، تسلیم مهندس مشاور نماید تا پس از اصلاح و تصویب کارفرما برای اجرا به پیمانکار ابلاغ شود. اگر در اسناد و مدارک پیمان، جزئیاتی برای چگونگی تهیه برنامه زمانی تفصیلی و بهنگام کردن آن تعیین شده باشد، پیمانکار ملزم به رعایت آن می‌باشد.</p> <p>ج) در صورتی که حین اجرای کار، پیمانکار تشخیص دهد که تغییراتی در برنامه زمانی تفصیلی ضروری است، موظف است که پیش از رسیدن موعد انجام کارهایی که به نظر او باید در برنامه آن تغییر داده شود، مراتب را با ذکر دلیل، به مهندس مشاور اطلاع دهد. مهندس مشاور، تغییرات مورد تقاضای پیمانکار را در قالب برنامه زمانی کلی رسیدگی می‌کند و آنچه را که مورد قبول است، پس از تصویب کارفرما، به پیمانکار</p>
29
اصول و مقررات پیمان

<p>ابلاغ می‌کند. بدیهی است که این تغییرات در حدود مندرجات پیمان، از میزان تعهدات و مسئولیتهای پیمانکار نمی‌کاهد.</p> <p>اگر تغییر برنامه زمانی تفصیلی از سوی مهندس مشاور مطرح شود، پیمانکار با توجه به نظر مهندس مشاور، تغییرات برنامه زمانی تفصیلی را تهیه می‌کند و به شرح پیشگفته، برای طی مراتب بررسی و تصویب، تسلیم مهندس مشاور می‌نماید.</p> <p>د) پیمانکار متعهد است که هماهنگی لازم را با دیگر پیمانکاران یا گروههای اجرایی متعلق به کارفرما، که به نحوی با موضوع قرارداد مرتبط هستند، به عمل آورد. برنامه‌ریزی چگونگی این هماهنگی توسط مهندس مشاور به پیمانکار ابلاغ می‌شود.</p> <p>ه) پیمانکار مکلف است که در پایان هر ماه، گزارش کامل کارهای انجام شده در آن ماه را تهیه نماید. شکل و چگونگی تهیه گزارش را مهندس مشاور تعیین می‌کند. این گزارش، شامل مقدار و درصد فعالیت‌های انجام شده، میزان پیشرفت یا تأخیر نسبت به برنامه زمانی تفصیلی، مشکلات و موانع اجرایی، نوع و مقدار مصالح و تجهیزات وارد شده به کارگاه، تعداد و نوع ماشین‌الات موجود و آماده به کار، تعداد و تخصص نیروی انسانی موجود و دیگر اطلاعات لازم می‌باشد. در صورتی که جزئیات دیگری برای چگونگی تهیه</p>
30
اصول و مقررات پیمان

گزارش پیشرفت کار در اسناد و مدارک پیمان تعیین شده باشد، پیمانکار موظف به رعایت آن است.

(و) پیمانکار منعقد است که یک نسخه از برنامه، نمودارها و جدولهای پیشرفت کار را در کارگاه آماده داشته باشد تا در صورت لزوم، مهندس مشاور و کسانی که اجازه بازدید از کارگاه را دارند، از آن استفاده کنند.

(ز) پیمانکار باید پیش از آغاز عملیات، شخص واجد صلاحیتی را که مورد قبول مهندس مشاور باشد، به عنوان رئیس کارگاه معرفی نماید. رئیس کارگاه باید در اوقات کار در کارگاه حاضر باشد و عملیات اجرایی، با مسئولیت و نظارت او انجام شود. اگر ضمن کار معلوم شود که رئیس کارگاه قادر به انجام وظایف خود نیست، مهندس مشاور، با ذکر دلیل، درخواست تعویض او را از پیمانکار خواهد کرد و پیمانکار مکلف است ظرف یک ماه، شخص واجد صلاحیت دیگری را که مورد قبول مهندس مشاور باشد، معرفی کند.

پیمانکار باید به منظور اجرای کار و دریافت دستور کارها و نقشه‌ها از مهندس مشاور و همچنین برای تنظیم صورت وضعیتهای موقت، اختیارات کافی به رئیس کارگاه بدهد. هر نوع اختطار و اعلام که مربوط به اجرای کار باشد و از طرف مهندس مشاور یا نماینده او به رئیس کارگاه ابلاغ شود، در حکم ابلاغ به پیمانکار است.

31

اصول و مقررات پیمان

پیمانکار می‌تواند، در صورت لزوم، رئیس کارگاه را عوض کند، مشروط به اینکه پیش از تعویض، مراتب را به اطلاع مهندس مشاور برساند و صلاحیت جانشین او مورد قبول نامبرده باشد.

32

اصول و مقررات پیمان

ماده ۱۹. کنترل نقاط نشانه، پیاده کردن نقشه‌ها، اندازه‌گیریها

الف) پیمانکار، پیش از آغاز عملیات موضوع پیمان، باید نقاط نشانه و مبدأ را از لحاظ تطبیق با نقشه‌ها کنترل نماید و در صورتی که اختلافی موجود نباشد، درستی آنها را تأیید و اعلام دارد و در صورتی که اختلافی وجود داشته باشد، مراتب را به اطلاع مهندس مشاور برساند تا وضع موجود یا مهندس مشاور و کارفرما صورت‌مجلس شود و ملاک شروع عملیات قرار گیرد. بدیهی است که پس از آغاز عملیات، هیچ‌گونه اعتراضی از جانب پیمانکار در این زمینه پذیرفته نیست.

پس از تحویل هر قسمت از کارگاه، پیمانکار باید بی‌درنگ، نقاط نشانه و مبدأ و همچنین علائم مربوط به آنها را با بتن یا مصالح بنایی تثبیت نماید و در طول مدت اجرای کار تا تحویل موقت، به هزینه خود، حفظ و نگهداری کند.

ب) پیمانکار متعهد است که نقشه‌ها، امتدادها و محورها را با نظارت مهندس مشاور پیاده کند و درستی آنها را با مهندس مشاور صورت‌مجلس کند. در صورتی که هنگام پیاده کردن نقشه‌ها، امتدادها و محورها، اختلافی در مورد تراز زمین طبیعی با تراز آنها در مدارک فنی مشاهده شود، وضع موجود را پیمانکار و مهندس مشاور و کارفرما صورت‌مجلس می‌کنند.

33

اصول و مقررات پیمان

تراز کف پی بناها و زیرسازی راهها و تمام عملیاتی که پس از انجام کار پوشیده می‌شوند و بعداً مرئی نیستند، یا به هر صورت، کنترل و اندازه‌گیری کامل آنها میسر نباشد، باید پیش از پوشیده شدن یا از بین رفتن آثار آنها، صورت‌مجلس شود و به امضای مهندس ناظر و رئیس کارگاه برسد. این صورت‌مجلسها، ملاک اندازه‌گیریها در تنظیم صورت وضعیتهاست. اگر پیمانکار عملیاتی را که باید مورد آزمایش یا بازدید قرار گیرد و تأیید شود، پیش از آنکه اقدامات پیشگفته انجام شود بپوشاند، موظف است پوششهای انجام شده را به هزینه خود بردارد و پس از انجام آزمایشها و بازدیدهای لازم و تأیید انجام کار از سوی مهندس ناظر، به هزینه خود، نسبت به پوشش مجدد و اصلاح کار اقدام کند.

ج) اندازه‌گیریها بر اساس نقشه‌های اجرایی، دستور کارهای اجرا شده و صورت‌مجلسها، که شامل کروکیهای لازم و روشن است، انجام می‌شود.

34

اصول و مقررات پیمان

<p>ماده ۲۰. تجهیز کارگاه، مدارک مصالح، تجهیزات و ماشین آلات</p> <p>الف) پیمانکار موظف است که پس از تحویل گرفتن کارگاه، با توجه به مدت تعیین شده برای تجهیز، طرح جانمایی تجهیز کارگاه را تهیه کرده و پس از تأیید مهندس مشاور، آن را مبنای تجهیز کارگاه قرار دهد. تأمین آب، برق، سوخت و مخابرات، و به طور کلی، تجهیز کامل کارگاه، به نحوی که برای اجرای کار طبق اسناد و مدارک پیمان لازم است، به عهده پیمانکار می باشد، مگر آنکه در اسناد و مدارک پیمان، ترتیب دیگری پیش بینی شده باشد.</p> <p>ب) تأمین نیروی انسانی، مصالح و تجهیزات، ماشین آلات و ابزار به عهده پیمانکار است، مگر آنکه در اسناد و مدارک پیمان، ترتیب دیگری پیش بینی شده باشد.</p> <p>مصالح و تجهیزاتی که پیمانکار برای انجام عملیات موضوع پیمان تهیه و در کارگاه نگهداری می کند، باید به قرار زیر باشد:</p> <p>۱) اگر منابع تهیه مصالح و تجهیزات در اسناد و مدارک پیمان تعیین شده یا بعداً معین شود، باید از همان منابع تهیه گردد. نمونه یا کاتالوگ فنی مصالح و تجهیزات باید از نظر تطبیق با مشخصات فنی، پیشتر از سفارش، به تأیید مهندس مشاور برسد. در هر حال، از نظر مرغوبیت باید کاملاً طبق مشخصات فنی باشد و مورد تأیید مهندس مشاور قرار گیرد.</p>
<p>اصول و مقررات پیمان</p> <p>35</p>

<p>۲) ذکر منابع تهیه مصالح و تجهیزات در اسناد و مدارک پیمان یا تعیین آنها ضمن اجراء از تعهدات پیمانکار در قبال تهیه مصالح و تجهیزات مرغوب و کافی نمی کاهد. بدین روی، پیمانکار موظف است با مطالعه کافی نسبت به امکانات محلی و کیفیت منابع تهیه مصالح و تجهیزات، نظر و پیشنهاد خود را تسلیم مهندس مشاور کند. در صورتی که استفاده از این قبیل منابع مورد موافقت مهندس مشاور و کارفرما قرار گیرد، اقدام به تهیه و حمل آنها نماید. بدیهی است که کارفرما این حق را دارد که منابع تهیه مصالح را تغییر دهد و پیمانکار موظف به رعایت آن می باشد. اگر به مناسبت این تغییر محل، اضافه یا کسر هزینه ای بابت تغییر مسافت حمل یا عوامل دیگر ایجاد شود، تفاوت بها، به اقتضای مورد، از پیمانکار کسر یا به او پرداخت می شود. پیمانکار ملزم به رعایت مقررات مربوط به استخراج و بهره برداری شن و ماسه و دیگر مصالح معدنی است.</p> <p>۳) نوع، مقدار و تاریخ ورود مصالح و تجهیزات به کارگاه باید با مهندس ناظر صورت مجلس شود. مصالح باید به طور مرتب به تحوی ائبار شود که تمام آن به سهولت قابل بازرسی، شمارش یا اندازه گیری باشد. ائبار مصالح باید از هر لحاظ قابل حفاظت بوده تا مصالح در مقابل عوامل جوی و عوامل دیگر مصون بماند.</p>
<p>اصول و مقررات پیمان</p> <p>36</p>

<p>ج) هرگاه تهیه یا توزیع مصالح و لوازمی در داخل کشور در انحصار دولت باشد، کارفرما تسهیلات لازم برای تهیه آن مصالح و لوازم را فراهم می‌کند. اگر تهیه بعضی از مصالح یا لوازم، طبق مشخصات ذی‌ربط در داخل کشور میسر نباشد و ورود آنها هم از طرف دولت ممنوع شده یا بشود، کارفرما یا خودش اجازه ورود مصالح و لوازم مزبور را برای پیمانکار تحصیل می‌کند یا مشخصات را تغییر می‌دهد.</p> <p>د) در مواردی که مصالح و تجهیزاتی باید به وسیله پیمانکار از خارج کشور تهیه شود، کارفرما اجازه ورود آنها را از سازمانهای ذی‌ربط به هزینه پیمانکار تحصیل می‌نماید. هرگاه ضمن اجرای کار، محدودیتهای جدیدی پیش آید که به علت آن، پیمانکار نتواند مصالح و تجهیزات مورد نیاز اجرای کار را، در مدتی که برنامه پیشرفت کار ایجاب می‌کند، از خارج از کشور تهیه و وارد کند، مراتب را با ذکر دلیل و ارائه اسناد از طریق مهندس مشاور به اطلاع کارفرما می‌رساند تا با توجه به برنامه زمانی اجرای کار، کارفرما در مورد چگونگی تأمین این قبیل مصالح و تجهیزات، تصمیمگیری نماید.</p>
<p>ه) در صورتی که در اسناد و مدارک پیمان، مشخصاتی برای ماشین‌آلات و ابزار اجرای کار تعیین شده باشد، پیمانکار باید آنها را طبق مشخصات تعیین شده، تأمین کند. هرگاه ضمن اجرای کار، مهندس مشاور تشخیص دهد که ماشین‌آلات و ابزار موجود پیمانکار، برای اتمام کار در مدت پیمان کافی نیست با</p>

37

اصول و مقررات پیمان

<p>مشخصات آنها برای اجرای کار، مناسب نیست، مراتب را به پیمانکار ابلاغ می‌کند. پیمانکار مکلف است که ماشین‌آلات و ابزار خود را طبق نظر مهندس مشاور و در مدتی که نامبرده تعیین می‌نماید، تکمیل و تقویت کند، بدون اینکه برای این کار، ادعای خسارت یا هزینه اضافی از کارفرما داشته باشد.</p> <p>و) پیمانکار نمی‌تواند ماشین‌آلات و ابزاری را که برای انجام عملیات لازم است، از کارگاه خارج کند. در مورد بیرون بردن ماشین‌آلاتی که در کارگاه مورد نیاز نیست، پیمانکار، تقاضای بیرون بردن ماشین‌آلات مزبور را به مهندس مشاور تسلیم می‌کند. مهندس مشاور، به تقاضای او رسیدگی می‌کند، و در صورتی که موجه باشد، اجازه خروج می‌دهد.</p>
<p>ز) در صورتی که طبق اسناد و مدارک پیمان، تأمین افلامی از تجهیزات که پیمانکار باید نصب کند و به صورت دائم در کار باقی بماند، در تعهد کارفرما باشد، پیمانکار مسئول عملکرد ناقص احتمالی این تجهیزات نیست، مگر آنکه ثابت شود که نقص آنها مربوط به کار پیمانکار است.</p> <p>ح) اگر در اسناد و مدارک پیمان، تکلیفی برای تهیه غذا، مسکن و دفتر کار کارکنان کارفرما، مهندس مشاور و آزمایشگاه در محل کار به عهده پیمانکار گذاشته شود، پیمانکار موظف به تأمین آنها، طبق شرایط پیش‌بینی شده، می‌باشد.</p>

38

اصول و مقررات پیمان

ماده ۲۱. حفاظت از کار و شخص ثالث، بیمه کار، مراقبتهای لازم

الف) پیمانکار از روز تحویل کارگاه تا روز تحویل موقت عملیات موضوع پیمان، مسئول حفظ و نگهداری کارهای انجام شده، مصالح، تجهیزات، ماشین آلات و ابزار، زمینها، راهها، تأسیسات و بناهایی می باشد که زیر نظر و مراقبت او قرار دارد، و به همین منظور، اقدامات لازم را برای نگهداری و حفاظت آنها در داخل کارگاه در مقابل عوامل جوی و طغیان آب رودخانه ها و سرقت و حریق و مانند اینها به عمل می آورد.

ب) پیمانکار در چهارچوب مقررات و دستورالعملهای حفاظت فنی و بهداشت کار، مسئول خسارتهای وارد شده به شخص ثالث در محوطه کارگاه است، و در هر حال، کارفرما در این مورد هیچ نوع مسئولیتی به عهده ندارد. کارفرما و مهندس مشاور می توانند در صورت مشاهده عدم رعایت دستورالعملهای حفاظت فنی و بهداشت کار، دستور توقف بخشی از کار را که دارای ایمنی لازم نیست تا برقراری ایمنی طبق دستورالعملهای یاده شده صادر نمایند. در این حالت، پیمانکار حق مطالبه خسارت در اثر دستور توقف کار را ندارد.

39

اصول و مقررات پیمان

پیمانکار متعهد است که تدابیر لازم را برای جلوگیری از وارد شدن خسارت و آسیب به املاک مجاور اتخاذ نماید، و اگر در اثر سهل انگاری او خسارتی به املاک و تأسیسات مجاور یا محصول آنها وارد آید، پیمانکار مسئول جبران آن می باشد.

ج) پیمانکار مکلف است که پیش از شروع کار، تمام یا آن قسمت از کارهای موضوع پیمان را که در اسناد و مدارک پیمان تعیین شده است، در مقابل مواردی از حوادث مذکور در اسناد یاد شده به نفع کارفرما نزد مؤسسه ای که مورد قبول کارفرما باشد، بیمه نموده و بیمه نامه ها را به کارفرما تسلیم کند. بیمه نامه ها باید تا تاریخ تحویل موقت اعتبار داشته باشد، تا زمانی که تحویل موقت انجام نشده است، پیمانکار مکلف است که بیمه نامه ها را تا مدتی که لازم است تمدید کند. کارفرما هزینه های مربوط به بیمه به شرح پیشگفته را در مقابل ارائه اسناد صادر شده از سوی بیمه گر، عیناً به بیمه گر پرداخت می کند. آن قسمت از هزینه بیمه که مربوط به مدت تأخیر غیر مجاز پیمانکار باشد، به حساب بدهی پیمانکار منظور می شود.

در صورت بروز حادثه ای که باعث از بین رفتن تمام یا قسمتی از کارهای انجام یافته و مصالح و تجهیزات پای کار شود، پیمانکار موظف است که: اولاً مراتب را فوراً به کارفرما و مهندس مشاور و طبق مقررات بیمه به بیمه گر اطلاع دهد، ثانیاً طبق دستور کارفرما یا مهندس مشاور، کارها را به حالت اولیه باز

40

اصول و مقررات پیمان

<p>گرداند. برنامه زمانی انجام کارهای پیشگفته توسط پیمانکار تهیه می‌گردد و پس از تأیید مهندس مشاور و کارفرما، به اجرا در می‌آید. کارفرما خسارتهای وارد شده بر آنچه را که بیمه شده است از بیمه‌گر وصول می‌نماید و مبلغ وصول شده از بیمه‌گر را برای تجدید عملیات به تناسب پیشرفت کار و طبق هزینه تمام شده، اعم از هزینه مستقیم یا غیر مستقیم (بالاسری)، با تأیید مهندس مشاور به تدریج تا اعاده کار به حالت اولیه به پیمانکار پرداخت می‌کند. کارفرما باید کارهای موضوع پیمان را به نحوی بیمه کند که در صورت بروز حادثه، خسارت دریافتی از بیمه‌گر برای اعاده کارها به حالت اولیه کافی باشد، در صورتی که تکلیف بیمه کار در اسناد و مدارک پیمان تعیین نشده باشد، پیش از شروع کار، پیمانکار چگونگی بیمه کار را از کارفرما استعلام می‌نماید و کارفرما در مدت ۱۰ روز کارها و حوادث مشمول بیمه را تعیین و به پیمانکار ابلاغ می‌کند تا پیمانکار طبق مفاد این بند، در مورد بیمه کار اقدام کند.</p>
<p>اگر کارفرما عملیات موضوع پیمان را بیمه نکند، در صورت وقوع حادثه، جبران خسارتهای وارد شده به عهده او می‌باشد.</p>
<p>د) پیمانکار موظف است که تمام ساختمانها و تأسیسات موقت، ماشین آلات و ابزار و وسایل کارگاه را، که متعلق به او یا در اختیار اوست و برای انجام عملیات موضوع پیمان به کار می‌گیرد، به هزینه خود بیمه کند و رونوشت بیمه‌نامه‌ها را به کارفرما تسلیم نماید. ماشین آلات و ابزاری را که کارفرما در اختیار پیمانکار قرار می‌دهد، کارفرما بیمه می‌کند.</p>

41

اصول و مقررات پیمان

<p>ه) پیمانکار موظف است که روشنایی قسمتهایی از داخل کارگاه را که باید روشن باشد تأمین کند، و همچنین تمام علائم راهنمایی و خطر و وسایل حفاظتی، و در صورت لزوم، حصارکشی را فراهم نماید و تعداد کافی نگهبان و مراقب در هر جا که لازم باشد، بگمارد.</p>
<p>و) پیمانکار متعهد است که عملیات اجرایی خود را طوری انجام دهد که راه عبور مناسبی در پیاده‌رو و سواره‌رو برای عبور و مرور رهگذران و وسایل نقلیه همواره باز بماند و مصالح خود را در محلهایی انبار کند که موجب ناراحتی یا زحمت ساکنان اطراف، یا رهگذران نشود. استفاده از ماشین آلات و ابزار در ساعات عادی کار، و در نتیجه، صدای آنها و همچنین استفاده از راههای معین به منظور انجام عملیات، مزاحمت تلقی نمی‌شود.</p>
<p>در مواردی که اجرای کار ایجاب کند که قسمتی از سواره‌رو یا پیاده‌رو برای مدتی موقت و با اطلاع مهندس مشاور یا مهندس ناظر به کلی مسدود شود، پیمانکار باید با کسب مجوز لازم از مقامات محلی، عبور و مرور را با راههای انحرافی که مسیر آنها باید به تأیید مهندس مشاور برسد، تأمین کند. کارفرما نیز</p>

42

اصول و مقررات پیمان

مساعدت لازم را برای تحصیل مجوزهای مورد نیاز به عمل می‌آورد.

اگر ترتیب احتساب و پرداخت هزینه ایجاد و نگهداری راههای انحرافی در اسناد و مدارک پیمان معین نشده باشد، این هزینه‌ها به عهده پیمانکار است. همچنین پیمانکار متعهد است که در حمل مصالح و ماشین‌آلات و عبور آنها از راهها، پلها و تونلها، رعایت قوانین، مقررات و استانداردها را بکند و اگر عبور ماشین یا مصالحی ترتیب خاصی را ایجاب کند، با نظر کارفرما یا مهندس مشاور اقدام نماید. هرگاه پیمانکار بر خلاف مفاد این بند رفتار کند، مسئول جبران خسارتهای وارد شده می‌باشد.

ز) پیمانکار متعهد است که انتظامات کارگاه را تأمین کند و از ورود اشخاص غیر مجاز و کسانی که باعث اختلال نظم کارگاه می‌شوند خود یا توسط مقامات انتظامی جلوگیری کند.

ح) هرگاه پیمانکار در اجرای تمام یا قسمتی از موارد درج شده در این ماده سهل‌انگاری یا کوتاهی کند و از انجام تعهداتی که طبق آن به عهده گرفته است خودداری نماید، کارفرما حق دارد آن تعهدات را به جای پیمانکار انجام دهد و هزینه‌های انجام شده و خسارت وارد شده را به اضافه ۱۵ درصد به حساب بدهی پیمانکار منظور کرده و از مطالبات وی کسر نماید. در این صورت، هرگونه ادعای پیمانکار نسبت به این قبیل پرداختها و همچنین نسبت به تشخیص کارفرما، خواه از نظر اساس تخلف و خواه از نظر مبلغ پرداختی، بی‌اثر می‌باشد.

43

اصول و مقررات پیمان

ماده ۲۴. ترتیب گردش مدارک، نقشه‌ها و ابلاغ دستور کارها

الف) تمام نقشه‌ها، مشخصات، دستورالعملها و استانداردهای فنی که دارای مهر و امضای مهندس مشاور است، به تعداد نسخه‌های درج شده در اسناد و مدارک پیمان و در صورتی که در اسناد و مدارک پیمان تعداد نسخه معین نشده باشد، در دو نسخه، بدون دریافت هزینه، در اختیار پیمانکار قرار می‌گیرد. در صورت نیاز پیمانکار، نسخه‌های اضافی به هزینه او تکثیر می‌شود.

پیمانکار باید یک نسخه از نقشه‌ها و مشخصات، با آخرین تغییرات آنها را همیشه در کارگاه نگهداری کند، تا در صورت لزوم، به منظور بازرسی کارها در اختیار مهندس مشاور، کارفرما یا نمایندگان آنها قرار گیرد. نسخه اصل نقشه‌ها و مدارک، تا پایان کار نزد مهندس مشاور باقی می‌ماند.

ب) پیمانکار موظف است که پیش از آغاز هر قسمت از کار، تمام نقشه‌ها، دستورالعملها و دیگر اسناد و مدارک فنی مربوط به آن قسمت را با دقت مطالعه کند و اندازه درج شده در نقشه‌ها را کنترل نماید، به نحوی که هیچ‌گونه ابهامی از نظر چگونگی اجرای کار برای خود و کارکنانش باقی نماند. به‌طور کلی، کمبود نقشه برای هر قسمت از کار هرگز از تعهدات پیمانکار مبنی بر اجرای کامل کار نمی‌گاهد. در صورت مشاهده اشتباه در اندازه‌ها یا هرگونه ابهام یا کسری در مدارک، نقشه‌ها و دستورالعملها، پیمانکار باید بموقع رفع نقص

44

اصول و مقررات پیمان

آنها را از مهندس مشاور درخواست کند. مهندس مشاور موظف است که با توجه به برنامه زمانی اجرای کار، برای تکمیل نقشه‌ها و ابلاغ به پیمانکار اقدام کند.

ج) هرگاه پیمانکار در مورد درستی بعضی نقشه‌ها و محاسبات یا دستورکارها یا مشخصات مصالح و تجهیزاتی که بنا به دستور کارفرما از منابع معینی تحصیل می‌شود ایرادی داشته باشد، باید با توجه به برنامه زمانی تفصیلی، مراتب را با ذکر دلیل به اطلاع مهندس مشاور برساند. در صورتی که مهندس مشاور، درستی مدارک پیشگفته را تأیید کند، ولی پیمانکار همچنان نسبت به آنها ایراد داشته باشد، پیمانکار باید موضوع را به کارفرما منعکس نماید و پس از دریافت نظر کارفرما، طبق نظر او انجام دهد. در چنین حالتی، پیمانکار فقط مسئول اجرای درست کار است و در مورد صحت نقشه‌ها، مشخصات، محاسبات و دستورکارهای مربوطه، مسئولیتی ندارد. هزینه رفع عیب و نقص در چنین مواردی به عهده پیمانکار نمی‌باشد.

د) پیمانکار، نقشه‌های کارگاهی را که نقشه‌های جزئیات ساخت قطعات و قسمتهایی از کار است، در صورت نیاز ضمن اجرای کار، بر اساس نقشه‌های اجرایی، مشخصات فنی و دستورالعمل سازندگان، تهیه می‌کند و در سه نسخه، که یک نسخه آن قابل تکثیر باشد، تسلیم مهندس مشاور می‌نماید. مهندس مشاور، نقشه‌های یاد شده را پس از بررسی و اصلاح لازم، تأیید و در یک نسخه به پیمانکار ابلاغ می‌کند. نسخه قابل

تکثیر این مدارک نزد مهندس مشاور نگهداری می‌شود.

ه) نقشه‌های چون ساخت، نقشه‌های کارهای انجام شده به نحوی که اجرا شده‌اند، می‌باشد و شامل تمام نقشه‌های اجرایی، اعم از تغییر یافته یا بدون تغییر است. پیمانکار باید نقشه‌های چون ساخت را به تدریج و طبق نظر مهندس مشاور، در سه نسخه که یک نسخه آن قابل تکثیر باشد تهیه کند و برای بررسی و تأیید، به مهندس مشاور بدهد. مهندس مشاور، یک نسخه از نقشه‌های چون ساخت تأیید شده را در اختیار پیمانکار قرار می‌دهد.

و) پیمانکار باید مشخصات فنی، نقشه‌ها و دستورالعملهای نصب، راه‌اندازی و بهره‌برداری تجهیزاتی را که تأمین آنها به عهده اوست، از سازنده آنها بگیرد و در دو نسخه، به مهندس مشاور بدهد. مهندس مشاور، بر اساس مدارک سازنده، نقشه‌های اجرایی محل استقرار تجهیزات یاد شده را تهیه و برای اجرا به پیمانکار ابلاغ می‌کند.

ز) مهندس مشاور، تمام موافقتها، معرفیها، تصویبها، اخطارها و دستورکارها را به صورت کتبی، به پیمانکار ابلاغ می‌کند، و در موارد لزوم، به نحو پیش بینی شده در اسناد و مدارک پیمان، به تأیید کارفرما نیز می‌رساند و سپس به پیمانکار ابلاغ می‌کند. پیمانکار، پس از وصول دستورکارها، می‌تواند برای اصلاح

آنها اظهار نظر کند. اما در هر حال، موظف به اجرای چنین دستور کارهایی است.

در موارد صدور دستور کار شفاهی از سوی مهندس مشاور، پیمانکار می تواند درخواست ابلاغ کتبی آنها را بنماید و مهندس مشاور نیز موظف است که دستور کارها را کتبی به پیمانکار ابلاغ کند، در غیر این صورت، این دستور کارها برای پیمانکار معتبر نیست.

مهندس مشاور یک نسخه رونوشت از تمام نامه های ابلاغی، همراه با نقشه ها، دستور کارها و صورت جلسه ها را برای کارفرما ارسال می کند.

ح) پیش از تحویل موقت کار طبق ماده ۳۹، پیمانکار دستورالعملهای راه اندازی، راهبری، تعمیر و نگهداری را همراه با نقشه های چون ساخت در سه نسخه، که یک نسخه آن قابل تکثیر باشد، به مهندس مشاور می دهد. مدارک یاد شده باید به نحوی باشد که راهبری، تعمیر و نگهداری تمام قسمتهای موضوع پیمان به سهولت انجام شود. در صورتی که در اسناد و مدارک پیمان، تعداد نسخه یا مشخصات ویژه ای برای مدارک موضوع این بند تعیین شده باشد، طبق آن عمل می شود.

اصول و مقررات پیمان 47

ماده ۲۳. حفاظت تأسیسات زیربنایی و تغییر وضع آنها

پیمانکار باید عملیات موضوع پیمان را به نحوی اجرا کند که به تأسیسات زیربنایی موجود در کارگاه، مانند خطوط آب، برق، گاز، مخازن و مانند اینها، آسیبی وارد نشود. هر گاه در اثر عمل پیمانکار، به تأسیسات یاد شده صدماتی وارد شود، پیمانکار متعهد است که هزینه ترمیم و برقراری مجدد آنها را بردارد. هر گاه پیمانکار نسبت به جبران خسارت وارد شده اقدام لازم و فوری به عمل نیاورد، کارفرما می تواند به هر طریق که مصلحت بداند، برای رفع نقص و خسارت اقدام کند و هزینه آن را به اضافه ۱۵ درصد به حساب بدهی پیمانکار منظور کند و پیمانکار، از این بابت، حق هیچ گونه اعتراضی ندارد.

در صورتی که موقعیت تأسیسات زیرزمینی در اسناد و مدارک پیمان مشخص نشده باشد، پیمانکار باید با توجه به برنامه زمانی اجرای کار، تعیین وضعیت آنها را از مهندس مشاور استعلام کند و پس از اعلام نظر مهندس مشاور، برای عملیات حفاری اقدام نماید. بدین ترتیب، مسئولیت پیمانکار در مورد بروز هر نوع حادثه و پرداخت خسارت و هزینه های پیشگفته در مورد تأسیسات زیر زمینی، منوط به آن است که نوع، محل یا مسیر تأسیسات مزبور به اطلاع پیمانکار رسیده یا در اسناد و مدارک پیمان مشخص شده باشد.

اصول و مقررات پیمان 48

هرگاه انجام عملیات موضوع پیمان، تغییر وضع تأسیسات یاد شده را ایجاب کند، پیمانکار به کارفرما اطلاع می دهد تا سازمانهای ذی ربط، برای تغییر وضع آنها اقدام کنند. هزینه های مربوط به عملیات یاد شده، به عهده کارفرماست.

ماده ۲۴. واگذاری، پیمانکاران جزء

الف) پیمانکار حق واگذاری پیمان به دیگران را ندارد.

ب) پیمانکار می تواند به منظور تسهیل و تسریع در اجرای قسمت یا قسمتهایی از عملیات موضوع پیمان، پیمانهای با پیمانکاران جزء ببندد، مشروط به آنکه آنان را از واگذاری کار به دیگران مستوع کند. در صورتی که در اسناد و مدارک پیمان، کارفرما، لزوم تأیید صلاحیت پیمانکاران جزء را پیش بینی نکرده باشد، پیمانکار موظف است که تأیید کارفرما را در این مورد تحصیل نماید. این واگذاری نباید از پیشرفت کار طبق برنامه زمانی اجرای کار بکاهد، و به هر حال، به هیچ روی، از مسئولیت و تعهدات پیمانکار نمی کاهد. پیمانکار مسئول تمام عملیاتی است که توسط پیمانکاران جزء با کارکنان آنها انجام می شود. در پیمانهای بین پیمانکار و پیمانکاران جزء باید نوشته شود که در صورت بروز اختلاف بین آنها، کارفرما حق دارد، در صورتی که مقتضی بداند، به مورد اختلاف رسیدگی کند. پیمانکار و پیمانکار جزء نیز می پذیرند، که نظیر کارفرما در این مورد قطعی است و تعهد می کنند که الزام آن را اجرا کنند.

هرگاه در پرداخت مطالبات پیمانکاران جزء، با توجه به شرایط درج شده در پیمان آنها، تأخیری روی دهد، در صورتی که پیمانکار جزء، تعهدات خود را بر اساس پیمان تنظیمی خود با پیمانکار کاملاً انجام داده

و کار او مورد قبول و تأیید مهندس مشاور باشد، کارفرما می‌تواند بنا بر تفاهت‌های پیمانکار جزء، با حضور نماینده پیمانکار، به کار او رسیدگی کند. اگر در این رسیدگی، پیمانکار جزء طلبکار شود و پیمانکار از پرداخت آن خودداری کند، کارفرما حق دارد طلب پیمانکار جزء را برای کارهایی که صورت وضعیت آن به پیمانکار پرداخت شده است، از محل مطالبات پیمانکار بپردازد. در صورتی که با اخطار کارفرما، پیمانکار یا نماینده او برای رسیدگی حاضر نشوند، کارفرما رسیدگی می‌نماید و به شرح پیشگفته عمل می‌کند و این عمل قطعی و غیر قابل اعتراض است.

هرگاه پس از فسخ یا خاتمه پیمان، پیمانکاران جزء، مطالباتی از پیمانکار داشته باشند، مهندس مشاور و کارفرما، به شرح پیشگفته موضوع را رسیدگی می‌نمایند. اگر پس از رسیدگی و تهیه صورتحساب نهایی، پیمانکار مطالباتی داشته باشد، کارفرما می‌تواند طلب پیمانکاران جزء را از محل مطالبات پیمانکار بپردازد.

ماده ۲۵. اجرای کار در شب

اجرای کار در شب، در موارد زیر، مجاز است.

الف) در برنامه زمانی تفصیلی پیش بینی شده باشد.

ب) هرگاه به سبب بروز تأخیرهایی از سوی پیمانکار، انجام کار طبق تشخیص پیمانکار در مدت پیمان امکانپذیر نباشد، پیمانکار می‌تواند بدون آنکه حق دریافت اضافه هزینه کار را داشته باشد با تأیید مهندس مشاور و موافقت کارفرما، قسمتی از کار را در شب اجرا کند.

ج) هرگاه مهندس مشاور تشخیص دهد که پیشرفت کار پیمانکار به نحوی نیست که همه عملیات در مدت پیمان پایان یابد، می‌تواند پس از موافقت کارفرما، به پیمانکار دستور دهد که قسمتی از کار را در شب اجرا کند. در این حالت، پیمانکار مکلف به اجرای این دستور است و حق ادعا یا مطالبه هیچ گونه خسارت و اضافه‌ها ندارد.

د) اگر به تشخیص مهندس مشاور و تأیید کارفرما برای جبران تأخیرهایی که ناشی از قصور پیمانکار نیست، کار در شب نیز انجام شود، اضافه هزینه‌های مربوط به کار در شب، با تأیید مهندس مشاور و تصویب کارفرما، پرداخت می‌شود. در محاسبه این هزینه‌ها، به منظور تعیین هزینه‌های اضافی دستمزد نیروی

انسانی برای کار در شب، باید مقررات قانون کار و امور اجتماعی ملاک عمل قرار گیرد.

پیمانکار متعهد است که ترتیب کار را طوری دهد که تا حد امکان، اجرای کار در شب برای ساکنان مجاور مزاحمتی ایجاد نکند.

ماده ۴۶. آثار تاریخی و اشیای عتیقه

هرگاه ضمن اجرای کار، اشیای عتیقه یا آثار تاریخی و مسکوکات قدیمی و مانند آن در محل کار پیدا شود، پیمانکار متعهد است که بی‌درنگ مراتب را از طریق مهندس مشاور به اطلاع کارفرما و طبق قوانین به اطلاع دستگاههای نظامی برساند. کارفرما برای حفظ و نگهداری یا انتقال اشیای عتیقه، اقدام فوری به عمل می‌آورد.

پیمانکار باید تا زمان اقدام به حفاظت از سوی کارفرما یا مقامات ذی‌ربط، برای حفظ و نگهداری اشیاء و آثار مزبور، مراقبت لازم را به عمل آورد.

هرگاه اجرای این ماده، موجب توقف یا تعطیل عملیات موضوع پیمان گردد، طبق ماده ۴۹ رفتار می‌شود.

53

اصول و مقررات پیمان

ماده ۴۷. اقامتگاه قانونی

اقامتگاه قانونی کارفرما و پیمانکار همان است که در موافقتنامه پیمان نوشته شده است. در صورتی که یکی از طرفین، محل قانونی خود را تغییر دهد، باید نشانی جدید خود را دست‌کم ۱۵ روز پیش از تاریخ تغییر، به طرف دیگر اطلاع دهد، تا وقتی که نشانی جدید به طرف دیگر اعلام نشده است، مکاتبات به نشانی قبلی ارسال می‌شود و دریافت شده تلقی می‌گردد.

54

اصول و مقررات پیمان

فصل سوم

تعهدات و اختیارات کارفرما

ماده ۲۸. تحویل کارگاه

الف) کارفرما متعهد است که کارگاه را بی‌عوض و بدون معارض تحویل پیمانکار دهد. اگر اجرای کار در زمینها و محلهای تحویلی، مستلزم اخذ پروانه یا پرداخت حقوقی از قبیل عوارض شهرداری، حق ریشه و مستحقات و مانند اینها باشد، کارفرما متعهد به تحصیل پروانه ساختمان و پرداخت وجوه مزبور است.

تبصره ۱. اگر در اسناد و مدارک پیمان، تأمین تمام یا قسمتی از زمین مورد نیاز برای تجهیز کارگاه به عهده پیمانکار گذاشته شده باشد، طبق شرایط پیش بینی شده در پیمان عمل می‌شود.

تبصره ۲. در صورتی که محل تحویل شده به پیمانکار معارض پیدا کند و موجب توقف اجرای تمام یا قسمتی از کار شود، آن قسمت از کار که متوقف شده است، مشمول تعلیق می‌گردد و طبق ماده ۴۹ رفتار می‌شود.

55

اصول و مقررات پیمان

ب) کارفرما پس از مبادله پیمان، تاریخ تحویل کارگاه را که نباید بیشتر از ۳۰ روز از تاریخ مبادله پیمان باشد، به پیمانکار اعلام می‌کند. پیمانکار باید در تاریخ تعیین شده در محل کار حاضر شود و طی صورتمجلسهایی، اقدام به تحویل گرفتن کارگاه نماید. در صورتی که حداکثر ۳۰ روز از تاریخ تعیین شده برای تحویل گرفتن کارگاه حاضر نشود، کارفرما حق دارد که طبق ماده ۴۶، پیمان را فسخ کند.

در صورتمجلسهای تحویل کارگاه باید حدود و موقعیت زمینها و محلهایی که در آنها موضوع پیمان اجرا می‌شود و نقاط نشانه یا مشخصات آنها، محور عملیات و محل منابع تهیه مصالحی که باید در کارگاه تولید گردد، درج شود.

اگر تحویل کارگاه به‌طور یکجا میسر نباشد، کارفرما باید کارگاه را به‌ترتیبی تحویل دهد که پیمانکار بتواند عملیات موضوع پیمان را طبق برنامه زمانی تفصیلی انجام دهد. در این حالت نیز مهلت کارفرما برای تحویل دست‌نکم اولین قسمت از کارگاه که برای تجهیز کارگاه و شروع عملیات موضوع پیمان لازم است، حداکثر ۳۰ روز است.

56

اصول و مقررات پیمان

ج) هر گاه کارفرما نتواند کارگاه را به ترتیبی تحویل دهد که پیمانکار بتواند کار را طبق برنامه زمانی تفصیلی انجام دهد، و مدت تأخیر در تحویل کارگاه بیش از یک ماه شود، کارفرما به منظور جبران خسارت تأخیر در تحویل کارگاه، هزینه‌های اضافی ایجاد شده برای پیمانکار را که طبق رابطه زیر محاسبه می‌شود، پرداخت می‌کند، مشروط به اینکه با تأیید مهندس مشاور، پیمانکار در محل‌های تحویل شده تأخیر غیر مجاز نداشته باشد.

$$\text{مدت تأخیر به ماه} \left(\frac{\text{مبلغ کارهایی که در تحویل محل}}{\text{مبلغ اولیه پیمان}} \right) \times \text{اجرای آن تأخیر شده است} \left(\frac{\text{متوسط کارکرد فرضی ماهانه}}{100} \right) = \text{مبلغ خسارت تأخیر تحویل کارگاه پس از کسر یک ماه}$$

اگر مدت تأخیر از ۳۰ درصد مدت پیمان یا ۶ ماه هر کدام که کمتر است بیشتر شود، حتی‌الوقایف به پیمانکار تعلق می‌گیرد، بدین ترتیب که اگر مبلغ کارهای پیش بینی شده در محل‌های تحویل نشده تا ۲۵ درصد مبلغ اولیه پیمان باشد، پیمانکار می‌تواند با اطلاع قبلی ۱۵ روزه آن قسمت از کار را از تعهدات خود حذف کند ولی اگر این مبلغ بیشتر از ۲۵ درصد مبلغ اولیه پیمان باشد، در صورت اعلام خاتمه پیمان از سوی پیمانکار، پیمان خاتمه یافته و طبق ماده ۴۸ عمل می‌شود. هرگاه پیمانکار در محل‌هایی که در تحویل آنها بیش از مدت پیشگفته تأخیر شده است، کار اجرایی را شروع نماید، حق حذف تعهدات در آن قسمت

57

اصول و مقررات پیمان

از کار را از خود سلب می‌نماید.

تبصره - اگر کارفرما نتواند هیچ قسمت از کارگاه را به پیمانکار تحویل دهد، برای تأخیر بیش از یک ماه تا ۳۰ درصد مدت پیمان یا ۶ ماه، هر کدام که کمتر است، نسبت به تاریخ مبادله پیمان، ماهانه معادل مبلغ ۲/۵ درصد متوسط کارکرد فرضی ماهانه را به پیمانکار پرداخت می‌کند. اگر پیمانکار پس از انقضای ۳۰ درصد مدت پیمان یا ۶ ماه، هر کدام که کمتر است، مایل به ادامه یا اجرای کار نباشد، با اعلام او، قرارداد طبق ماده ۴۸ خاتمه می‌یابد و پیمانکار هیچ گونه دعوی دیگری نمی‌تواند مطرح نماید.

خسارت تأخیر در تحویل تمام یا قسمتی از کارگاه، برای مدت مازاد بر یک ماه، حداکثر تا ۳۰ درصد مدت پیمان یا ۶ ماه، هر کدام که کمتر است، قابل پرداخت است.

د) در مواردی که به استناد این ماده، قسمتی از تعهدات پیمانکار حذف شود، تضمین انجام تعهدات پیمانکار نیز به تناسب کاهش داده می‌شود.

ه) پیمانکار نمی‌تواند جز آنچه طبق نقشه‌ها و دستور کارهاست، در زمین‌ها و محل‌های متعلق به کارفرما، یا ملک غیر که از طرف کارفرما به پیمانکار تحویل شده است، اقدام به احداث بنا یا ساختمان کند. اگر در اثر اجرای کار در ملک غیر که از سوی کارفرما تحویل شده است، صاحب ملک اقامه دعوا و درخواست

58

اصول و مقررات پیمان

خسارت و جلوگیری و توقف کار نماید، طرف ادعا کارفرماست و پیمانکار هیچگونه مسئولیت و تعهدی در این مورد ندارد.

(و) در صورتی که طبق اسناد و مدارک پیمان، تأمین تمام یا قسمتی از زمین مورد نیاز تجهیز کارگاه به عهده پیمانکار باشد یا پیمانکار بخواهد طبق صلاحدید خود از محللهایی خارج از محللهای تجویزی کارفرما برای تجهیز کارگاه استفاده کند، باید موقعیت آنها را به تأیید کارفرما برساند. در این حالت، مسئولیت هر نوع ادعا و طلب خسارت از سوی صاحب ملک به عهده پیمانکار است و کارفرما در این موارد مسئولیتی ندارد.

هرگاه پیمانکار محللهای مورد نیاز تجهیز کارگاه را به صورت اجاره‌ای در اختیار بگیرد، باید در اجاره نامه آنها، امکان انتقال مورد اجاره را به کارفرما پیش‌بینی کند.

ماده ۲۹. تغییر مقادیر کار، قیمت‌های جدید، تعدیل نرخ پیمان

الف) در ضمن اجرای کار، ممکن است مقادیر درج شده در فهرست‌بها و مفادیر منضم به پیمان تغییر کند. تغییر مقادیر به وسیله مهندس مشاور محاسبه می‌شود و پس از تصویب کارفرما به پیمانکار ابلاغ می‌گردد. پیمانکار با دریافت ابلاغ تغییر مقادیر کار، موظف به انجام کار با نرخ پیمان است، به شرط آنکه مبلغ ناشی از تغییر مقادیر کار، از حدود تعیین شده در زیر بیشتر نشود.

۱) افزایش مقادیر باید در چارجوب موضوع پیمان به پیمانکار ابلاغ شود. جمع مبلغ مربوط به افزایش مقادیر و مبلغ کارهای با قیمت جدید (موضوع بند ج) نباید از ۲۵ درصد مبلغ اولیه پیمان بیشتر شود. تبصره- اگر نرخ پیمان مشمول تعدیل آحادبها باشد، برای محاسبه افزایش مبلغ پیمان به سبب قیمت‌های جدید، ابتدا قیمت‌های جدید به منای نرخ پیمان تبدیل می‌شود و سپس ملاک محاسبه قرار می‌گیرد.

۲) جمع مبلغ مربوط به کاهش مقادیر و حذف آنها نباید از ۲۵ درصد مبلغ اولیه پیمان بیشتر شود. اگر این مبلغ، از حد تعیین شده بیشتر شود و پیمانکار با اتمام کار با نرخ پیمان موافق باشد، عملیات موضوع پیمان در چارجوب پیمان انجام می‌شود. ولی در صورتی که پیمانکار مایل به اتمام کار نباشد، پیمان طبق ماده ۴۸ خاتمه داده می‌شود.

تبصره ۱. در صورت حذف قسمتهایی از کار به استناد بند ج ماده ۲۸، برای تعیین حد افزایش یا کاهش مقادیر طبق بندهای ۱ و ۲، به جای مبلغ اولیه پیمان، مبلغ اولیه پیمان پس از کسر مبلغ کارهای حذف شده به وسیله پیمانکار، ملاک قرار می‌گیرد.

تبصره ۲. اضافه یا کاهش مقادیر کار طبق مفاد بندهای (الف - ۱) و (الف - ۲) این ماده تا ۱۰ درصد با دستور مهندس مشاور عمل می‌شود، ولی اضافه بر آن با تصویب کارفرما قابل اجراست.

ب) در صورتی که پس از تکمیل کار و تصویب صورت وضعیت قطعی مشخص شود، مقادیر کار بدون آنکه از سوی کارفرما کم شده باشد، نسبت به مقادیر منضم به پیمان کاهشی بیش از حد تعیین شده در بند (الف - ۲) داشته باشد، در این حالت نیز نرخ پیمان ملاک عمل است.

ج) اگر در چهار چوب موضوع پیمان، کارهایی به پیمانکار ابلاغ شود که برای آنها قیمت و مقدار در فهرست بها و مقادیر منضم به پیمان پیش بینی نشده است، پیمانکار باید پس از دریافت ابلاغ مهندس مشاور، قیمت پیشنهادی خود را برای اجرای کارهای یاد شده، همراه با تجزیه قیمت، به مهندس مشاور تسلیم کند. قیمتی که با توافق پیمانکار و مهندس مشاور تعیین شود و به تصویب کارفرما برسد، ملاک پرداخت است. قیمت‌های جدیدی که به این صورت تعیین می‌شود باید بر حسب هزینه اجرای کار در محل

اصول و مقررات پیمان 61

اجرا محاسبه گردد. از این روه تنها ضریب هزینه بالاسری پیمان به قیمت‌های جدید اعمال می‌شود.

تبصره - در صورتی که پیمان با استفاده از فهرست‌های بهای واحد پایه منعقد شده باشد، چگونگی تعیین قیمت جدید، علاوه بر مفاد این بند، تابع دستورالعمل نحوه استفاده از قیمت‌های پایه در تعیین قیمت جدید با اولویت دستورالعمل یاد شده است.

د) جمع بهای قیمت‌های جدید، علاوه بر آنکه تابع سقف تعیین شده در بند الف است، نباید از ۱۰ درصد مبلغ اولیه پیمان بیشتر شود.

ه) تعدیل نرخ پیمان طبق شرایط پیش‌بینی شده در شرایط خصوصی است.

اصول و مقررات پیمان 62

ماده ۳۰. تغییر مدت پیمان

الف) در صورت وقوع هر یک از موارد زیر که موجب افزایش مدت اجرای کار شود، پیمانکار می تواند درخواست تمدید مدت پیمان را بنماید. پیمانکار درخواست تمدید مدت پیمان را با ارائه محاسبات و دلایل توجیهی، به مهندس مشاور تسلیم می کند و مهندس مشاور پس از بررسی و تأیید، مراتب را برای اتخاذ تصمیم به کارفرما گزارش می کند و سپس نتیجه تصمیم کارفرما را به پیمانکار ابلاغ می نماید.

۱) در صورتی که طبق بندهای "الف" و "ج" ماده ۲۹، مبلغ پیمان تغییر کند.

۲) هرگاه به دستور کارفرما یا مهندس مشاور، نقشه های اجرایی یا مشخصات فنی تغییر اساسی کند.

۳) هرگاه کارفرما در تحویل کارگاه، ابلاغ دستور کارها یا نقشه ها و تحویل مصالحی که تهیه آنها به عهده اوست، تأخیر کند. تأخیر در ابلاغ دستور کارها و نقشه ها به شرطی مشمول این بند است که پیمانکار با توجه به برنامه زمانی تفصیلی، آنها را از مهندس مشاور درخواست کرده باشد.

۴) اگر در تحویل مصالحی که فروش آنها لزوماً باید با حواله کارفرما صورت گیرد تأخیر ایجاد شود، به شرطی که پیمانکار با توجه به برنامه زمانی تفصیلی برای تهیه آنها بموقع اقدام کرده باشد.

۵) در موارد حوادث قهری و همچنین در موارد مربوط به کشف اشیای عتیقه و آثار تاریخی که در مواد ۲۶ و ۲۳ پیش بینی شده است.

۶) هرگاه محدودیت برای ورود مصالح و تجهیزات طبق بند "د" ماده ۲۰ پیش آید.

۷) در صورتی که کار طبق ماده ۴۹ به حالت تعلیق درآید.

۸) در صورتی که قوانین و مقررات جدیدی وضع شود که در تغییر مدت اجرای کار مؤثر باشد.

۹) هرگاه کارفرما نتواند تعهدات مالی خود را در مواعیدهای درج شده در اسناد و مدارک پیمان انجام دهد.

۱۰) موارد دیگری که به تشخیص کارفرما خارج از فصول پیمانکار باشد.

ب) اگر وقوع برخی از موارد درج شده در بند "الف"، موجب کاهش مدت پیمان شود، مهندس مشاور با کسب نظر پیمانکار، کاهش مدت پیمان را تعیین می کند و مراتب را برای اتخاذ تصمیم به کارفرما گزارش می نماید، و سپس نتیجه تصمیم کارفرما را به پیمانکار ابلاغ می کند.

ج) در پایان مدت اولیه پیمان یا هر تمدید مدت پیمان، اگر کار به اتمام نرسیده باشد، مهندس مشاور با کسب نظر پیمانکار و با توجه به موارد تعیین شده در بند "الف"، علل تأخیر کار را بررسی می کند و میزان

مدت مجاز و غیر مجاز آن را با توافق پیمانکار تعیین می نماید و نتیجه را به کارفرما گزارش می کند، و سپس نظر کارفرما را در مورد میزان مجاز یا غیر مجاز تأخیر کار به پیمانکار اعلام می کند. و معادل مدت تأخیر مجاز، مدت پیمان را تمدید می نماید.

د) در اجرای مفاد این ماده برای تمدید مدت پیمان، تأخیرهای همزمان ناشی از عوامل مختلف درج شده در بند الف، فقط یک بار محاسبه می شود.

ه) در اجرای مفاد این ماده، اگر پیمانکار با مهندس مشاور توافق نداشته باشد یا نسبت به تصمیم کارفرما معترض باشد، طبق نظر کارفرما عمل می شود و پیمانکار می تواند بر اساس ماده ۵۳ برای حل مسئله اقدام نماید.

ماده ۳۱. مدیریت اجرا

کارفرما می تواند قسمتی از اختیارات خود را به شخص حقوقی، که مدیر طرح نامیده می شود، واگذار کند. کارفرما مدیر طرح را با تعیین حدود اختیارات واگذار شده به پیمانکار معرفی می نماید. تمام تصمیمگیریهای مدیر طرح در چارچوب اختیارات واگذار شده، در حکم تصمیم کارفرما می باشد.

65

اصول و مقررات پیمان

ماده ۳۲. نظارت بر اجرای کار

الف) عملیات اجرایی پیمانکار، همیشه باید زیر نظر و با اطلاع مهندس مشاور انجام شود. نظارتی که از طرف کارفرما و مهندس مشاور در اجرای کارها به عمل می آید، به هیچ روی، از میزان مسئولیت پیمانکار نمی کاهد.

نظارت مستقیم بر کار پیمانکار، در محدوده کارگاه و در موارد خاص (برای ساخت قطعات و تجهیزات) در خارج از کارگاه انجام می شود. در هر حال، پیمانکار باید گزارش پیشرفت اقدامهایی را که در خارج از کارگاه به منظور انجام تعهدات پیمان انجام می دهد، به مهندس مشاور تسلیم کند.

ب) مهندس مشاور، تنها مرجع فنی پیمانکار برای اجرای موضوع پیمان از سوی کارفرماست.

هرگونه تغییرات، اظهارنظرهای فنی و اصلاحات مورد نظر پیمانکاران، سازندگان و بازرسان فنی، پس از هماهنگی با مهندس مشاور انجام می گیرد و توسط وی به پیمانکار ابلاغ می شود. مواردی که مهندس مشاور، موظف به کسب مجوز از کارفرما، برای انجام وظایف نظارت است، در اسناد و مدارک پیمان تعیین شده است.

66

اصول و مقررات پیمان

ج) مهندس مشاور به منظور اطمینان از صحت اجرای کار، اقدام به آزمایش مصالح یا کارهای انجام یافته می‌کند. هزینه انجام آزمایشها بر عهده کارفرماست، مگر آنکه در اسناد و مدارک پیمان ترتیب دیگری هم پیش‌بینی شده باشد. هرگاه نتایج این آزمایشها با آنچه که در مدارک فنی تعیین شده است تطبیق نکند، پیمانکار متعهد است که مصالح و کارها را طبق دستور مهندس مشاور اصلاح کند. هزینه انجام این اصلاحات به عهده پیمانکار است، مگر آنکه نقص موجود مربوط به مدارک فنی باشد.

پیمانکار موظف است که برای نمونه‌برداری از مصالح یا انجام هر نوع آزمایش، تعداد لازم کارگر به صورت موردی و موقت، به‌طور رایگان در اختیار مهندس مشاور بگذارد.

د) در صورتی که مهندس مشاور مواردی از عدم رعایت مشخصات فنی، نقشه‌ها و دیگر مدارک فنی پیمان را در اجرای کارها مشاهده کند، با ارسال اخطار به‌ای، اصلاح کارهای معیوب را در مدت مناسبی که با توجه به حجم و نوع کار تعیین می‌نماید از پیمانکار می‌خواهد. اگر پس از پایان مهلت تعیین شده، پیمانکار نسبت به اصلاح کارها اقدام نکند، کارفرما می‌تواند خودش کارهای معیوب را اصلاح کند و هزینه‌های مربوط را به‌اضافه ۱۵ درصد، از مطالبات پیمانکار کسر کند. در صورتی که عدم توجه به‌اخطار مهندس مشاور برای اصلاح هر کار معیوب از سوی پیمانکار تکرار شود، کارفرما می‌تواند پیمان را طبق ماده ۴۶ فسخ

67

اصول و مقررات پیمان

نماید.

ه) کارفرما در مدت اجرای پیمان، هر موقع که لازم بداند، توسط نمایندگان خود، عملیات پیمانکار را بازرسی می‌کند. پیمانکار موظف است که هر نوع اطلاعات و مدارکی را که مورد نیاز باشد، در اختیار نمایندگان کارفرما بگذارد و تسهیلات لازم را برای انجام این بازرسیها فراهم سازد.

و) اگر کارفرما در طول مدت پیمان، تصمیم به تغییر مهندس مشاور بگیرد، این تصمیم باید دست‌کم یک ماه پیشتر به اطلاع پیمانکار برسد. پیمانکار و مهندس مشاور، موظف هستند که تکلیف آزمایشهایی نانجام، صورتجلسه‌های در دست اقدام و صورت کارکردهای در حال رسیدگی را روشن کنند. در صورتی که مهندس مشاور به‌شرح پیشگفته عمل نکند، کارفرما مستقیماً به‌جای مهندس مشاور تکلیف کارهای نانجام را روشن می‌کند و هزینه‌های مربوط به این اقدام را به‌حساب بدهی مهندس مشاور منظور می‌نماید.

اگر در زمان اعلام کارفرما مبنی بر تغییر مهندس مشاور، بخشهایی از کار توسط پیمانکار در حال اجرا باشد که اتمام آن بخش منجر به صدور تأییدیه‌های مهندس مشاور شده و این امر موکول به زمان پس از تغییر مهندس مشاور شود، این‌گونه موارد، باید در طول یک هفته از تاریخ اعلام کارفرما، از سوی پیمانکار به کارفرما منعکس شود، تا کارفرما ترتیب لازم را برای عدم انقطاع آن بخش از کار پیمانکار و صدور بموقع

68

اصول و مقررات پیمان

تأییدیه بدهد.

کارفرما مهندس مشاور جدید را به پیمانکار معرفی می‌کند و اختیارات او را طبق آنچه که برای مهندس مشاور قبلی تعیین شده بود، تنفیذ یا تغییرات مربوط را به پیمانکار ابلاغ می‌نماید و از آن پس، تصمیمها و دستورهای مهندس مشاور جدید در چارچوب پیمان، برای پیمانکار لازم‌الاجراست.

اصول و مقررات پیمان 69

ماده ۳۳. مهندس ناظر

الف) مهندس ناظر که نماینده مهندس مشاور در کارگاه است، وظیفه دارد که با توجه به اسناد و مدارک پیمان، در اجرای کار، نظارت و مراقبت دقیق به عمل آورد و مصالح و تجهیزات را که باید به مصرف برسد، بر اساس نقشه‌ها و مشخصات فنی مورد رسیدگی و آزمایش قرار دهد و هرگاه عیب و نقصی در آنها یا در نحوه مهارت کارکنان یا چگونگی کار مشاهده کند، دستور رفع آنها را به پیمانکار بدهد. همچنین هرگاه بعضی از ماشین‌آلات معیوب باشد به طوری که نتوان با آنها کار را طبق مشخصات فنی انجام داد، مهندس ناظر تعمیر یا تعویض و تغییر آنها را از پیمانکار می‌خواهد. با رعایت مفاد بند "ب"، هرگونه دستوری که از طرف مهندس ناظر به پیمانکار داده شود، به مثابه دستورهای داده شده توسط مهندس مشاور است و پیمانکار ملزم به اجرای آنهاست.

ب) مهندس ناظر، به هیچ روی، حق ندارد که از تعهدات پیمانکار بکاهد یا موجب تمدید مدت پیمان یا پرداخت اضافی به پیمانکار شود یا هر نوع دستور تغییر کاری را صادر کند.

ج) پیمانکار مکلف است که دستورهای مهندس ناظر را در حدود مفاد این ماده اجرا نماید، مگر در

اصول و مقررات پیمان 70

مواردی که آنها را بر خلاف اسناد و مدارک پیمان تشخیص دهد، که در این صورت، موظف است که موضوع را به مهندس مشاور بنویسد و کسب تکلیف کند. هرگاه مهندس مشاور موضوع را فیصله ندهد، نظر کارفرما در آن مورد قاطع می‌باشد.

د) با وجود نظارتی که از طرف مهندس ناظر در اجرای کارها به عمل می‌آید، کارفرما و مهندس مشاور حق دارند مصالح مصرفی و کارهای انجام یافته را مورد رسیدگی قرار دهند و اگر مشخصات آنها را مغایر نقشه‌ها و مشخصات فنی تشخیص دهند، پیمانکار منعقد است مصالح و کارهای معیوب را به هزینه خود تعویض نماید. به هر حال، نظارت مهندس ناظر از مسئولیت پیمانکار نمی‌کاهد و سلب حق از کارفرما و مهندس مشاور نمی‌کند.

فصل چهارم

تضمین، پرداخت، تحویل کار

ماده ۳۴. تضمین انجام تعهدات

موقع امضای پیمان، برای تضمین انجام تعهدات ناشی از آن، پیمانکار باید ضمانتنامه‌ای معادل ۵ درصد مبلغ اولیه پیمان، صادر شده از طرف بانک مورد قبول کارفرما و طبق نمونه‌ای که ضمیمه اسناد مناقصه بوده است، تسلیم کارفرما کند. ضمانتنامه یاد شده باید تا یک ماه پس از تاریخ تحویل موقت موضوع پیمان، معتبر باشد. تا هنگامی که تحویل موقت انجام نشده است، پیمانکار مکلف است برای تمدید ضمانتنامه یاد شده اقدام کند و اگر تا ۱۵ روز پیش از انقضای مدت اعتبار ضمانتنامه، پیمانکار موجبات تمدید آن را فراهم نکرده و ضمانتنامه تمدید نشود، کارفرما حق دارد که مبلغ ضمانتنامه را از بانک ضامن دریافت کند و وجه آن را به جای ضمانتنامه، به رسم وثیقه نزد خود نگه دارد. کارفرما تضمین انجام تعهدات را پس از تصویب صورت‌مجلس تحویل موقت، با توجه به تبصره یک این ماده آزاد می‌کند.

<p>تبصره ۱. حداکثر تا یک ماه پس از تحویل موقت، آخرین صورت وضعیت موقت طبق ماده ۳۷، بدون منظور داشتن مصالح پای کار تنظیم می شود. هرگاه براساس این صورت وضعیت، پیمانکار بدهکار نباشد یا جمع بدهی او از نصف کسور تضمین حسن انجام کار کمتر باشد، ضمانتنامه انجام تعهدات بی درنگ آزاد می شود. ولی هرگاه میزان بدهی پیمانکار، از نصف کسور تضمین حسن انجام کار بیشتر باشد، ضمانتنامه انجام تعهدات، برحسب مورد طبق شرایط تعیین شده در ماده ۴۰ یا ۵۲ آزاد می شود.</p> <p>تبصره ۲. در صورتی که تمام یا قسمتی از تضمین انجام تعهدات، به صورت نقد نزد کارفرما باشد یا با رعایت مقررات، به جای ضمانتنامه بانکی از انواع دیگر اوراق بهادار استفاده شود، چگونگی گسرفتن تضمین و استرداد آن در هر مورد، طبق شرایطی است که در این پیمان برای ضمانتنامه بانکی تعیین شده است.</p>
73
اصول و مقررات پیمان

<p>ماده ۳۵. تضمین حسن انجام کار</p> <p>از مبلغ هر پرداخت به پیمانکار، معادل ۱۰ درصد به عنوان تضمین حسن انجام کار کسر و در حساب سپرده نزد کارفرما نگاهداری می شود. نصف این مبلغ پس از تصویب صورت وضعیت قطعی طبق ماده ۴۰ و نصف دیگر آن پس از تحویل قطعی، با رعایت مواد ۴۲ و ۵۲، مسترد می گردد.</p> <p>تبصره - پیمانکار می تواند، وجوه سپرده تضمین حسن انجام کار را طبق دستورالعمل نافذ در زمان ارجاع کار که شماره و تاریخ آن در اسناد و مدارک پیمان درج شده است، دریافت کند.</p>
74
اصول و مقررات پیمان

ماده ۳۶. پیش پرداخت

کارفرما موافقت دارد که به منظور تقویت بنیه مالی پیمانکار، مبلغی به عنوان پیش پرداخت به پیمانکار پرداخت کند. میزان، روش پرداخت و چگونگی واریز پیش پرداخت و دیگر ضوابط آن، بر اساس دستورالعمل مربوط است که در زمان ارجاع کار نافذ بوده و شماره و تاریخ آن در اسناد و مدارک پیمان درج شده است.

پیمانکار در مواعدهای مقرر در دستورالعمل پیشگفته، برای دریافت هر یک از اقساط پیش پرداخت، درخواست خود را به مهندس مشاور می نویسد. کارفرما پس از تأیید مهندس مشاور، هر قسط پیش پرداخت را در مقابل تضمین تعیین شده در دستورالعمل، بدون اینکه وجوهی از آن کسر شود، پرداخت می نماید. مهلت پرداخت هر قسط پیش پرداخت ۲۰ روز از تاریخ درخواست پیمانکار که به تأیید مهندس مشاور رسیده است، یا ۱۰ روز از تاریخ ارائه تضمین از سوی پیمانکار، هر کدام که بیشتر است، می باشد.

75

اصول و مقررات پیمان

ماده ۳۷. پرداختها

الف) در آخر هر ماه، پیمانکار، وضعیت کارهای انجام شده از شروع کار تا آن تاریخ را که طبق نقشه های اجرایی، دستور کارها و صورتجلسه است اندازه گیری می نماید و مقدار مصالح و تجهیزات پای کار را تعیین می کند، سپس بر اساس فهرست بهای منضم به پیمان، مبلغ صورت وضعیت را محاسبه کرده و آنرا در آخر آن ماه تسلیم مهندس ناظر می نماید. مهندس مشاور، صورت وضعیت پیمانکار را از نظر تطبیق با اسناد و مدارک پیمان کنترل کرده و در صورت لزوم با تعیین دلیل اصلاح می نماید و آنرا در مدت حداکثر ۱۰ روز از تاریخ دریافت از سوی مهندس ناظر، برای کارفرما ارسال می نماید و مراتب را نیز به اطلاع پیمانکار می رساند. کارفرما صورت وضعیت کنترل شده از سوی مهندس مشاور را رسیدگی کرده و پس از کسر وجوهی که بابت صورت وضعیتهای موقت قبلی پرداخت شده است و همچنین اعمال کسور قانونی و کسور متعلقه طبق پیمان، باقیمانده مبلغ قابل پرداخت به پیمانکار را حداکثر ظرف ۱۰ روز از تاریخ وصول صورت وضعیت، با صدور چک به نام پیمانکار، پرداخت می کند. با پرداخت صورت وضعیت موقت، تمام کارها و مصالح و تجهیزاتی که در صورت وضعیت مزبور درج گردیده است متعلق به کارفرماست، لیکن به منظور اجرای بقیه کارهای موضوع پیمان، به رسم امانت، تا موقع تحویل موقت، در اختیار پیمانکار قرار می گیرد.

76

اصول و مقررات پیمان

مقادیر درج شده در صورت وضعیتهای موقت و پرداختهایی که بابت آنها به عمل می آید جنبه موقت و علی الحساب دارد و هر نوع اشتباه اندازه گیری و محاسباتی و جز اینها، در صورت وضعیتهای بعدی یا در صورت وضعیت قطعی، اصلاح و رفع می شود. به منظور ایجاد امکان برای تهیه، رسیدگی و تصویب صورت وضعیت قطعی در مهلتهای تعیین شده در ماده ۴۰، پیمانکار باید، ضمن اجرای کار و پس از اتمام هر یک از اجزای آن، نسبت به تهیه منبره های قطعی و ارائه آنها به مهندس مشاور برای رسیدگی همراه با صورتجلسهها و مدارک مربوط اقدام نماید، این اسناد باید در تهیه صورت وضعیتهای موقت نیز مورد استفاده قرار گیرد.

تبصره ۱. هرگاه به عللی صورت وضعیت ارسالی از طرف مهندس مشاور مورد تأیید کارفرما قرار نگیرد، کارفرما پس از وضع کسور تعیین شده در این ماده، تا ۷۰ درصد مبلغ صورت وضعیت را که مهندس مشاور ارسال نموده است، به عنوان علی الحساب و در مدت مقرر در این ماده در وجه پیمانکار پرداخت می کند و صورت وضعیت را همراه با دلایل رد آن، برای تصحیح به مهندس مشاور برمی گرداند، تا پس از اعمال اصلاحات لازم در مدت حداکثر ۵ روز، دوباره به شرح یاد شده، برای کارفرما ارسال شود و بقیه مبلغ به ترتیب پیشگفته به پیمانکار پرداخت گردد. در این صورت، مهلت پرداخت مبلغ صورت وضعیت از

77

اصول و مقررات پیمان

تاریخی شروع می شود که صورت وضعیت تصحیح شده تسلیم کارفرما شود.
تبصره ۲. هرگاه پیمانکار نسبت به صورت وضعیتی که به شرح پیشگفته اصلاح شده است معترض باشد، اعتراض خود را با ذکر دلیل، حداکثر ظرف یک ماه، به کارفرما اعلام می کند تا مورد رسیدگی قرار گیرد.

تبصره ۳. اگر پیمانکار در موعد مقرر صورت وضعیت موقت را تهیه و تسلیم مهندس ناظر نکند، مهندس مشاور با تأیید کارفرما و به هزینه پیمانکار اقدام به تهیه آن می کند و اقدامات بعدی برای رسیدگی و پرداخت آن را به ترتیب این ماده به عمل می آورد. در این حالت، هیچ گونه مسئولیتی از نظر تأخیر در پرداخت صورت وضعیت مربوط متوجه کارفرما نیست.

ب) در پیمانهایی که مشمول تعدیل آحادها هستند، پس از تأیید هر صورت وضعیت موقت از سوی کارفرما، پیمانکار صورت وضعیت تعدیل آحادهای آن صورت وضعیت را بر اساس آخرین شاخصهای اعلام شده محاسبه می نماید و به منظور بررسی و پرداخت به نحوی که در بند "الف" تعیین شده است، برای مهندس مشاور ارسال می کند.

78

اصول و مقررات پیمان

تبصره- اگر به هر دلیل و غیر از قصور پیمانکار، تعدیل کارکردهای هر نیمه از سال (سه ماهه اول و دوم یا سوم و چهارم) پس از سپری شدن سه ماه از آن نیمه سال، با شاخصهای قطعی، پرداخت نشود، طبق بند ۹ ماده ۳۰ عمل خواهد شد.

ج) برای پرداخت وجوه دیگری که به موجب اسناد و مدارک پیمان به پیمانکار تعلق می‌گیرد، مهندس مشاور، ظرف مدت ۱۰ روز از تاریخ دریافت صورتحساب پیمانکار، آن را رسیدگی می‌کند و به کارفرما تسلیم می‌نماید تا طبق بند "الف" برای رسیدگی و پرداخت آن اقدام شود.

ماده ۳۸. پرداختهای ارزی

هرگاه طبق اسناد و مدارک پیمان، پیمانکار برای بعضی از هزینه‌های اجرایی موضوع پیمان، احتیاج به ارز داشته باشد، بدین ترتیب رفتار می‌شود.

الف) اگر در اجرای بند "الف" ماده ۱۷، برای استخدام منحصمان خارجی در اسناد و مدارک پیمان، پرداخت ارز از سوی کارفرما تعهد شده باشد، کارفرما ارز مورد نیاز را در مقابل پرداخت معادل ریالی آن از سوی پیمانکار، به نرخ رسمی فروش بانک مرکزی ایران در تاریخ پرداخت، در اختیار پیمانکار قرار می‌دهد، به شرط آنکه در قرارداد آنها، قسمتی از حقوق که هیچ‌گاه نباید از ۵۰ درصد بیشتر باشد، به ارز پیش‌بینی شده باشد.

ب) برای تهیه مصالح و تجهیزاتی که در اسناد و مدارک پیمان پرداخت ارز از سوی کارفرما تعهد شده است و باید از خارج کشور وارد شود و در عملیات موضوع پیمان مصرف گردیده و در کار باقی بماند، پیمانکار باید طبق مشخصات تعیین شده در اسناد و مدارک پیمان و با توجه به برنامه زمانی تفصیلی، برای تهیه پروفرمای خرید مصالح و تجهیزات مورد بحث، به طوری که دست کم دارای ۹۰ روز اعتبار باشد، اقدام نماید. پیمانکار باید با مسئولیت خود، اسناد فروشنده را از لحاظ انطباق مفاد و مشخصات آنها با اسناد و

مدارک پیمان، کنترل نماید و پس از تأیید، به مهندس مشاور تسلیم کند. مهندس مشاور، اسناد دریافتی را بررسی می‌کند و پس از تأیید، ظرف مدت ۲۰ روز از تاریخ وصول آنها، نظر کارفرما را به پیمانکار ابلاغ می‌نماید. اسناد مربوط به خرید مصالح و تجهیزات پیشگفته باید به نام کارفرما صادر شود. کارفرما بر اساس اسناد تأیید شده به حساب پیمانکار اقدام به گشایش اعتبار می‌کند. پیمانکار با نظارت کارفرما، نسبت به ترخیص مصالح و تجهیزات سفارش شده از گمرک، به‌هزینه خود، اقدام می‌نماید. پس از آنکه مصالح و تجهیزات یاد شده وارد کارگاه شد و بهای آن به صورت کار یا مصالح و تجهیزات پای کار در صورت وضعیتها منظور گردید، پرداختهای قبلی که به صورت اعتبار از طرف کارفرما انجام شده است، از طلب پیمانکار کسر می‌شود.

ج) اگر در اجرای بندهای "الف" و "ب"، نرخ تسعیر ارز نسبت به نرخ آن در تاریخ تسلیم پیشنهاد قیمت پیمانکار تغییر کند، در صورت افزایش نرخ ارز، تفاوت نرخ تسعیر ارز به حساب بستنکاری پیمانکار منظور می‌شود و در صورت کاهش نرخ ارز به حساب بدهی پیمانکار منظور می‌گردد.

د) تعدیل نرخ کارهای موضوع بند "ب"، در صورت شمول تعدیل به این پیمان، تابع مقررات تعدیل خاص طبق دستورالعمل نحوه تعدیل آحاد بها که در مورد این پیمان نافذ است، می‌باشد.

81

اصول و مقررات پیمان

ه) اگر برای خرید ماشین‌آلات و ابزار خاصی که برای اجرای کار مورد نیاز است و امکان تهیه آنها در داخل نیست و باید از خارج کشور وارد شود، از سوی کارفرما تسهیلات ارزی در اسناد و مدارک پیمان پیش‌بینی شده باشد، در این مورد، به ترتیب پیش‌بینی شده عمل می‌شود. پرداخت هزینه تأمین ماشین‌آلات و ابزار موضوع این بند، به‌عهده پیمانکار، و مالکیت آنها، متعلق به پیمانکار است.

82

اصول و مقررات پیمان

ماده ۳۹. تحویل موقت

الف) پس از آنکه عملیات موضوع پیمان تکمیل گردید و کار آماده بهره‌برداری شد، پیمانکار از مهندس مشاور تقاضای تحویل موقت می‌کند و نماینده خود را برای عضویت در هیات تحویل معرفی می‌نماید. مهندس مشاور، به درخواست پیمانکار رسیدگی می‌کند و در صورت تأیید، ضمن تعیین تاریخ آمادگی کار برای تحویل موقت، تقاضای تشکیل هیات تحویل موقت را از کارفرما می‌نماید. کارفرما به گونه‌ای ترتیب کار را فراهم می‌کند که هیات تحویل، حداکثر در مدت ۲۰ روز از تاریخ آمادگی کار که به تأیید مهندس مشاور رسیده است، در محل کار حاضر شود و برای تحویل موقت اقدام نماید. اگر به نظر مهندس مشاور، عملیات موضوع پیمان آماده بهره‌برداری نباشد، ظرف مدت هفت روز از دریافت تقاضای پیمانکار، نواقص و کارهایی را که باید پیش از تحویل موقت تکمیل شود، به اطلاع پیمانکار می‌رساند.

هیات تحویل موقت، متشکل است از:

نماینده کارفرما

نماینده مهندس مشاور

نماینده پیمانکار

83

اصول و مقررات پیمان

کارفرما تاریخ و محل تشکیل هیات را به اطلاع مهندس مشاور و پیمانکار می‌رساند و تا تشکیل هیات، مهندس مشاور، برنامه انجام آزمایشهایی را که برای تحویل کار لازم است تهیه و به پیمانکار ابلاغ می‌کند تا آن قسمت از وسایل را که تدارک آنها طبق اسناد و مدارک پیمان به عهده اوست، برای روز تشکیل هیات در محل کار آماده کند. پیمانکار موظف است که تسهیلات لازم را برای هیات تحویل، فراهم آورد.

آزمایشهای لازم به تشخیص و با نظر اعضای هیات در محل انجام می‌شود، و نتایج آن در صورتجلسه تحویل موقت درج می‌گردد. بجز آزمایشهایی که طبق اسناد و مدارک پیمان هزینه آنها به عهده پیمانکار است، هزینه آزمایشها را کارفرما پرداخت می‌کند.

هرگاه هیات تحویل، عیب و نقصی در کارها مشاهده نکند، اقدام به تنظیم صورتجلسه تحویل موقت می‌نماید. صورتجلسه تحویل موقت را به همراه نتیجه آزمایشهای انجام شده، برای کارفرما ارسال می‌کند و نسخه‌ای از آن را نیز تا ابلاغ از سوی کارفرما، در اختیار پیمانکار قرار می‌دهند. کارفرما پس از تأیید، تحویل موقت عملیات موضوع پیمان را به پیمانکار ابلاغ می‌نماید.

هرگاه هیات تحویل موقت، عیب و نقصی در کارها مشاهده نماید، اقدام به تنظیم صورتجلسه تحویل موقت با تعیین مهلتی برای رفع نقص می‌کند و فهرستی از نقایص و معایب کارها و عملیات ناتمام و

84

اصول و مقررات پیمان

آزمایشهایی که نتیجه آن بعداً معلوم می‌شود را تنظیم و ضمیمه صورتمجلس تحویل موقت می‌نماید و نسخه‌ای از آنها را به پیمانکار می‌دهد. پس از اعلام رفع نقص از جانب پیمانکار، مهندس مشاور، به اتفاق نماینده کارفرما، دوباره عملیات را بازدید می‌کند و اگر براساس فهرست نقایص تعیین شده، هیچ‌گونه عیب و نقصی باقی نمانده باشد، مهندس مشاور، صورتمجلس تحویل موقت و گواهی رفع نقایص و معایب را که به امضای نماینده کارفرما، مهندس مشاور و پیمانکار رسیده است، همراه نتایج آزمایشهای خواسته شده، برای کارفرما ارسال می‌کند تا پس از تأیید کارفرما، به پیمانکار ابلاغ شود. اگر به تشخیص کارفرما، حضور نماینده او در بازدید از کار و گواهی رفع نقص ضروری نباشد، به مهندس مشاور نمایندگی می‌دهد تا به جای نماینده کارفرما اقدام کند.

تاریخ تحویل موقت، تاریخ تشکیل هیأت در محل و تحویل کار به کارفرماست که در صورتمجلس تحویل موقت درج می‌شود. تاریخ شروع دوره تضمین، تاریخ تحویل موقت است؛ به شرط آنکه هیأت تحویل، هیچ‌گونه نقصی در کار مشاهده نکند یا نقایص در مهلتی که از طرف هیأت تعیین شده است، رفع شود. اگر زمانی که پیمانکار صرفاً رفع نقایص می‌کند، بیش از مهلت تعیین شده باشد، تاریخ تحویل موقت همان تاریخ تشکیل هیأت و تحویل کار به کارفرماست، ولی تاریخ شروع دوره تضمین، تاریخ رفع نقص است که به تأیید مهندس مشاور رسیده باشد.

اگر هیأت تحویل موقت، دیرتر از موعد مقرر (۲۰ روز از تاریخ اعلام آمادگی کار از سوی پیمانکار که به تأیید مهندس مشاور رسیده است) در محل حاضر شود و برای تحویل موقت اقدام نماید، تاریخ تحویل موقت، تاریخ تشکیل هیأت در محل و تحویل کار به کارفرماست. در این حالت، اگر هیأت نقضی در کار مشاهده نکند یا نقایص در مهلتی که از سوی هیأت تعیین شده است رفع شود، تاریخ شروع دوره تضمین، ۲۰ روز پس از تاریخ اعلام آمادگی کار از سوی پیمانکار که به تأیید مهندس مشاور رسیده است می‌باشد، مگر آنکه زمانی که پیمانکار صرفاً رفع نقص می‌کند، بیش از مهلت تعیین شده باشد که در این صورت، تاریخ شروع دوره تضمین، برابر تاریخ رفع نقص که به تأیید مهندس مشاور رسیده است، منهای مدت تأخیر تشکیل هیأت در محل (نسبت به مهلت ۲۰ روز)، می‌باشد. کارفرما باید هزینه‌های حفظ و نگهداری از کار را برای مدت تأخیر در تحویل موقت (نسبت به مهلت ۲۰ روز) به پیمانکار پرداخت کند.

ب) در صورتی که در اسناد و مدارک پیمان، برای تکمیل و تحویل موقت قسمتهای مستقلی از کار، زمانهای مجزایی پیش بینی شده باشد، یا به نظر کارفرما، بهره‌برداری از قسمتهای مستقلی از کار پیش از تکمیل کل کار مورد نیاز باشد، کارفرما با رعایت این ماده، قسمتهای پیشگفته را تحویل موقت گرفته و اقدامهای پس از تحویل موقت مانند آزاد نمودن تضمین انجام تعهدات، شروع دوره تضمین، تحویل قطعی،

<p>استرداد کسور تضمین حسن انجام کار، را به تناسب آن قسمت از کار که تحویل موقت گردیده است، طبق اسناد و مدارک پیمان، به صورت مستقل انجام می‌دهد.</p>
<p>ج) اگر با توجه به بند "الف" ماده ۲۹، عملیات موضوع پیمان تا حد ۱۲۵ درصد مبلغ اولیه پیمان انجام شود، ولی کارهای اجرا شده قابل بهره‌برداری نباشد و پیمانکار برای ادامه کار موافقت نکند، کارفرما طبق ماده ۴۸ به پیمان‌خانه می‌دهد.</p>
<p>د) در صورتی که عملیات موضوع پیمان طبق این ماده آماده تحویل موقت شود، ولی پیمانکار تقاضای تحویل کار را نکند، مهندس مشاور آماده بودن کار برای تحویل موقت را به کارفرما اعلام می‌نماید تا کارفرما طبق این ماده برای تشکیل هیأت و تحویل موقت کار اقدام کند. اگر پس از ۱۰ روز از تاریخ ابلاغ کارفرما، پیمانکار نماینده خود را برای تحویل موقت معرفی نکند، کارفرما با تأمین دلیل به وسیله دادگاه محل، نسبت به تحویل موقت موضوع پیمان، طبق این ماده اقدام می‌نماید. در این حالت، پیمانکار حق هیچ‌گونه اعتراضی در این مورد ندارد.</p>
<p>ه) پس از تقاضای پیمانکار برای تحویل موقت، در صورتی که آماده بودن کار برای تحویل موقت مورد تأیید مهندس مشاور باشد ولی تدارکات لازم برای راه‌اندازی و انجام آزمایشهای مورد نیاز مانند آب و برق</p>

87

اصول و مقررات پیمان

<p>که باید از سوی کارفرما تأمین شود فراهم نباشد، نحوه تحویل موقت و تحویل قطعی و آزاد کردن تضمینهای پیمانکار با رعایت حقوق طرفین پیمان طبق نظر هیأتی متشکل از نماینده سازمان برنامه و بودجه، نماینده کارفرما و نماینده پیمانکار می‌باشد. نظر این هیأت قطعی و لازم‌الاجرا است.</p>
<p>و) پیمانکار موظف است که پس از تحویل موقت، تمام وسایل، ماشین‌الات و ابزار و مصالح اضافی متعلق به خود در محل‌های تحویلی کارفرما را ظرف مدت مناسبی که مورد قبول مهندس مشاور باشد، از محل‌های یاد شده خارج کند. به علاوه، پیمانکار باید ظرف مدت معینی که توسط مهندس مشاور تعیین می‌شود، ساختمانها و تأسیسات موقتی را که برای اجرای کار در محل‌های تحویلی کارفرما ساخته است تخریب یا پیاده کند و مصالح و مواد زائد آن را از محل کار خارج و کارگاه را به هزینه خود تمیز کند. در غیر این صورت، کارفرما می‌تواند برای خارج نمودن آنها به هر نحو که مقتضی بداند عمل نماید و هزینه‌های آن را به حساب بدهکاری پیمانکار منظور دارد. در این صورت، پیمانکار حق اعتراض نسبت به اقدام کارفرما و ادعای ضرر و زیان به اموال و داراییهای خود را ندارد.</p>
<p>با توجه به اینکه مالکیت ساختمانهای پیش ساخته و مصالح بازیافتی و قطعات پیش ساخته ساختمانها و تأسیسات تجهیز کارگاه که به وسیله پیمانکار در محل‌های تحویلی کارفرما نصب یا احداث شده است، متعلق</p>

88

اصول و مقررات پیمان

به پیمانکار است، هرگاه تمام یا قسمتی از این ساختمانها و تأسیسات موقت پیمانکار مورد احتیاج کارفرما باشد، با توجه به اینکه در این حالت نباید وجهی بابت برجیدن ساختمانها و تأسیسات باد شده به پیمانکار پرداخت شود، قیمت آن با تراضی طرفین تعیین و به کارفرما فروخته و تحویل می شود.

ماده ۴۰. صورت وضعیت قطعی

پیمانکار باید حداکثر تا یک ماه از تاریخ تحویل موقت، صورت وضعیت قطعی کارهای انجام شده را بر اساس اسناد و مدارک پیمان، بدون منظور نمودن مصالح و تجهیزات پای کار تهیه کند و برای رسیدگی به مهندس مشاور تسلیم نماید. مهندس مشاور صورت وضعیت دریافت شده را رسیدگی نموده و ظرف مدت سه ماه برای تصویب کارفرما ارسال می نماید.

کارفرما صورت وضعیت دریافت شده را ظرف مدت دو ماه از تاریخ وصول رسیدگی می کند و نظر نهایی خود را ضمن ارسال یک نسخه از آن به پیمانکار، اعلام می دارد.

در صورتی که پیمانکار، ظرف مهلت تعیین شده، برای تهیه صورت وضعیت قطعی اقدام نکند، با تأیید کارفرما، مهندس مشاور به هزینه پیمانکار، اقدام به تهیه آن می کند و پس از امضای پیمانکار برای تصویب کارفرما ارسال می دارد. در صورتی که پیمانکار از امضای صورت وضعیت خودداری کند، مهندس مشاور بدون امضای پیمانکار، صورت وضعیت را برای کارفرما می فرستد.

در حالتی که پیمانکار، صورت وضعیت را قبلاً امضا نموده است اگر اعتراضی نسبت به نظر کارفرما داشته باشد یا در حالتی که صورت وضعیت را قبلاً امضا نکرده است و نسبت به نظر کارفرما اعتراض دارد،

اعتراض خود را حداکثر ظرف یک ماه از تاریخ وصول صورت وضعیت، با ارائه دلیل و مدرک، یکجا به اطلاع کارفرما می‌رساند. کارفرما حداکثر ظرف مدت یک ماه از تاریخ وصول نظر پیمانکار، به موارد اعتراض رسیدگی می‌کند و قبول یا رد آنها را اعلام می‌نماید.

پیمانکار می‌تواند برای تعیین تکلیف آن قسمت از اعتراض خود که مورد قبول کارفرما واقع نمی‌شود، طبق ماده ۵۳ اقدام نماید.

در صورتی که پیمانکار ظرف مدت تعیین شده به صورت وضعیت اعتراض نکند، صورت وضعیت قطعی از طرف پیمانکار قبول شده تلقی می‌شود.

مقادیر کارها که به ترتیب بالا در صورت وضعیت قطعی منظور می‌شود، به تنهایی قاطع است و مأخذ تسویه حساب قرار می‌گیرد، هر چند که بین آنها و مقادیری که در صورت وضعیتهای موقت منظور گردیده است، اختلاف باشد.

هنگاه با توجه به صورت وضعیت قطعی تصویب شده و سایر حسابهای پیمانکار، پیمانکار بدهکار نباشد، نصف تضمین حسن انجام کار آزاد می‌شود.

تبصره- در مواردی که طبق مواد ۴۷ یا ۴۸، پس از نسخ یا خاتمه پیمان، اقدام به تهیه صورت وضعیت قطعی می‌شود، مهلت تهیه صورت وضعیت قطعی، به ترتیب از تاریخ صورت برداری یا تاریخ تحویل کارهای انجام شده می‌باشد.

ماده ۴۱. تحویل قطعی

در پایان دوره تضمین تعیین شده در ماده ۵ موافقتنامه، کارفرما بنا به تقاضای پیمانکار و تأیید مهندس مشاور، اعضای هیات تحویل قطعی و تاریخ تشکیل هیات را، به همان گونه که در ماده ۳۹ برای تحویل موقت پیش بینی شده است، معین و به پیمانکار ابلاغ می‌کند. هیات تحویل قطعی، پس از بازدید کارها، هر گاه عیب و نقصی که ناشی از کار پیمانکار باشد مشاهده ننماید، موضوع پیمان را تحویل قطعی می‌گیرد و بی‌درنگ صورتجلسه آن را تنظیم و برای کارفرما ارسال می‌کند و نسخه‌ای از آن را تا ابلاغ از سوی کارفرما، به پیمانکار می‌دهد و سپس کارفرما تصویب تحویل قطعی کار را به پیمانکار ابلاغ می‌نماید.

تبصره ۱. هرگاه هیات تحویل قطعی، عیب و نقصی ناشی از کار پیمانکار مشاهده کند، برای رفع آنها طبق ماده ۴۲ رفتار می‌شود.

تبصره ۲. اگر پیمانکار، در پایان دوره تضمین تعیین شده در ماده ۵ موافقتنامه، تقاضای تحویل قطعی کار را ننماید، مکلف به رفع نواقص ناشی از کار خود که تا تاریخ تقاضای تحویل قطعی بروز کرده است می‌باشد و تاریخ تقاضای پیمانکار، ملاک اقدامات مربوط به تحویل قطعی است.

93

اصول و مقررات پیمان

تبصره ۳. اگر کارفرما با وجود تقاضای پیمانکار، اقدام به اعزام هیات تحویل نکند و این تأخیر بیش از دو ماه به طول انجامد و پس از درخواست مجدد پیمانکار و انقضای یک ماه از تاریخ تقاضای مجدد، کارفرما در این زمینه اقدامی نکند، عملیات موضوع پیمان تحویل قطعی شده تلفی می‌گردد و باید اقدامات پس از تحویل قطعی در مورد آن انجام شود.

94

اصول و مقررات پیمان

ماده ۴۲. مسئولیتهای دوره تضمین

اگر در دوره تضمین، معایب و نقایصی در کار ببینند که ناشی از کار پیمانکار باشد، پیمانکار مکلف است که آن معایب و نقایص را به هزینه خود رفع کند. برای این منظور، کارفرما مراتب را با ذکر معایب و نقایص و محل آنها به پیمانکار ابلاغ می‌کند و پیمانکار باید حداکثر ۱۵ روز پس از ابلاغ کارفرما، شروع به رفع معایب و نقایص کند و آنها را طی مدتی که مورد قبول کارفرماست، رفع نماید.

هرگاه پیمانکار در انجام این تعهد قصور ورزد یا مسامحه کند، کارفرما حق دارد آن معایب و نقایص را خودش یا به ترتیبی که مقتضی بداند رفع نماید و هزینه آن را به اضافه ۱۵ درصد، از محل تضمین پیمانکار یا هر نوع مطالبات و سپرده‌ای که پیمانکار نزد او دارد، برداشت نماید.

هزینه‌های حفاظت، نگهداری و بهره برداری کارهای تحویل موقت شده در دوره تضمین به عهده کارفرماست.

95

اصول و مقررات پیمان

فصل پنجم

حوادث قهری، فسخ، ختم، تعلیق، هزینه تسریع، خسارت تأخیر، تسویه حساب، حل اختلاف

ماده ۴۳. بروز حوادث قهری

جنگ، اعم از اعلام شده یا نشده، انقلابها و اعتصابات عمومی، شیوع بیماریهای واگیردار، زلزله، سیل و طغیانهای غیر عادی، آتش سوزیهای دامنه‌دار و مهار نشدنی، طوفان، و حوادث مشابه خارج از کنترل دو طرف پیمان که در منطقه اجرای کار وقوع یابد و ادامه کار را برای پیمانکار ناممکن سازد، جزو حوادث قهری به‌شمار می‌رود و در صورت بروز آنها، به ترتیب زیر عمل می‌شود. در بروز حوادث قهری، هیچ یک از دو طرف، مسئول خسارتهای وارد شده به طرف دیگر در اثر این حوادث نیست.

96

اصول و مقررات پیمان

الف) پیمانکار موظف است که حداکثر کوشش خود را برای حفاظت از کارهای اجرا شده که در وضعیت قهری رها کردن آنها منجر به زیان جدی می شود و انتقال مصالح و تجهیزات پای کار به محلتهای مطمئن و ایمن، به کار برد. کارفرما نیز باید تمام امکانات موجود خود را در محل، در حد امکان، برای تسریع در این امر، در اختیار پیمانکار قرار دهد.

ب) در مورد خسارتهای وارد شده به کارهای موضوع پیمان، تأسیسات و ساختمانهای موقت، ماشین آلات و ابزار و وسایل پیمانکار، به شرح زیر عمل می شود.
۱) هرگاه خسارتهای وارد شده به کارهای موضوع پیمان، مشمول بیمه موضوع بند "ج" ماده ۲۱ باشد، برای جبران آن، طبق همان ماده اقدام می شود.
۲) اگر خسارتهای وارد شده به کارهای موضوع پیمان، مشمول بیمه موضوع بند "ج" ماده ۲۱ نیست یا میزان آن برای جبران خسارتها کافی نباشد، جبران خسارت به عهده کارفرماست.
۳) جبران خسارتهای وارد شده به ساختمانها و تأسیسات موقت، ماشین آلات و ابزار و وسایل پیمانکار، با توجه به بند "د" ماده ۲۱، به عهده پیمانکار است.

97

اصول و مقررات پیمان

منظور از جبران خسارتهای یاد شده در بندهای "ب-۱" و "ب-۲"، اعاده کارها به صورت پیش از وقوع حادثه است. پس از رفع وضعیت قهری، اگر کارفرما اعاده کارها را به حالت پیش از وقوع حادثه لازم و مهسر بداند، پیمانکار مکلف است که اجرای کارها را بی درنگ آغاز کند. در این صورت، تمدید مدت مناسبی برای اعاده کارها به وضع اولیه، از سوی پیمانکار پیشنهاد می شود که پس از رسیدگی و تأیید مهندس مشاور و تصویب کارفرما، به پیمانکار ابلاغ می گردد.

ج) اگر کارفرما ادامه یا اعاده کارها به وضع اولیه را ضروری تشخیص ندهد، یا اگر وضعیت قهری بیش از شش ماه ادامه یابد، بدون رعایت بند "د" ماده ۴۸، طبق ماده ۴۸، به پیمان خاتمه می دهد.
کارفرما هزینه های توقف کار پیمانکار را برای مدت مازاد بر یک ماه اول، طبق بندهای "ب" و "ج" ماده ۴۹ پرداخت می کند.

98

اصول و مقررات پیمان

ماده ۴۴. ممنوعیت قانونی

پیمانکار اعلام می‌کند که در موقع عقد پیمان، مضمون قانون منع مداخله، مصوب بیست و دوم دیماه یکهزار و سیصد و سی و هفت نیست و در صورتی که خلاف آن برای کارفرما محرز شود، پیمان فسخ و طبق ماده ۴۷ رفتار می‌شود.

هرگاه ضمن انجام کار تا تحویل موقت، پیمانکار، به‌علل زیر، مضمون قانون پیشگفته شود:

الف) تغییراتی که در صاحبان سهام، میزان سهام، مدیران یا بازرسان شرکت پیمانکار پیش آید.

ب) تغییراتی که در دستگاههای دولت یا کارفرما پیش آید.

در حالت (الف) پیمان فسخ و طبق ماده ۴۷ رفتار می‌شود. در حالت (ب) به محض وقوع منع قانونی، پیمانکار مکلف است که مراتب را به کارفرما اعلام کند و در صورتی که مانع قانونی رفع نشود، کارفرما به پیمان خاتمه می‌دهد و طبق ماده ۴۸ با پیمانکار عمل می‌کند. اگر پیمانکار مراتب را بموقع به کارفرما اعلام نکند، پیمان فسخ و طبق ماده ۴۷ رفتار می‌شود.

ماده ۴۵. حقوق انحصاری ثبت شده

الف) پیمانکار کارفرما را در مقابل تمام دعاری، خسارتها و مطالبات مربوط به نقض احتمالی حقوق ثبت شده، تألیفات، علائم یا نامهای تجاری و دیگر حقوق حمایت شده که در اجرای موضوع پیمان ایجاد شود، مصون می‌دارد.

ب) کارفرما تأیید می‌نماید که مفاد اسناد و مدارک پیمان به گونه‌ای نیست که موجب نقض حقوق حمایت شده شود. در صورتی که برای پیمانکار معلوم شود که رعایت اسناد و مدارک پیمان ناگزیر در مواردی موجب نقض حقوق حمایت شده می‌گردد، باید پیش از هر نوع اقدام در مورد آنها، مراتب را به مهندس مشاور اعلام کند تا کارفرما نسبت به انجام تغییرات لازم، به گونه‌ای که نقض حقوق حمایت شده برطرف شود، اقدام نماید و نتیجه را به پیمانکار ابلاغ کند.

ماده ۴۶. موارد فسخ پیمان

- الف) کارفرما می تواند در صورت تحقق هر یک از موارد زیر، پیمان را طبق ماده ۴۷ فسخ کند.
- ۱) تأخیر در تحویل گرفتن کارگاه از جانب پیمانکار بیش از مهلت تعیین شده در بند "ب" ماده ۲۸.
 - ۲) تأخیر در ارائه برنامه زمانی تفصیلی به مدت بیش از نصف مهلت تعیین شده برای تسلیم آن.
 - ۳) تأخیر در تجهیز کارگاه برای شروع عملیات موضوع پیمان، بیش از نصف مدت تعیین شده در بند "ج" ماده ۲ موافقتنامه. فسخ پیمان در این حالت، در صورتی مجاز است که کارفرما قسمتی از پیش پرداخت را که باید بعد از تحویل کارگاه پرداخت کند، پرداخت کرده باشد.
 - ۴) تأخیر در شروع عملیات موضوع پیمان، بیش از یک دهم مدت اولیه پیمان یا دو ماه، هر کدام که کمتر است.
 - ۵) تأخیر در اتمام هر یک از کارهای پیش بینی شده در برنامه زمانی تفصیلی، بیش از نصف مدت تعیین شده برای آن کار با توجه به ماده ۳۰.
 - ۶) تأخیر در اتمام کار به مدت بیش از یک چهارم مدت پیمان با توجه به ماده ۳۰.
 - ۷) عدم شروع کار پس از رفع وضعیت قهری موضوع ماده ۴۳ و ابلاغ شروع کار از سوی کارفرما.

101

اصول و مقررات پیمان

- ۹) عدم انجام دستور مهندس مشاور برای اصلاح کارهای انجام شده معيوب، طبق بند "د" ماده ۳۲.
 - ۱۰) انحلال شرکت پیمانکار.
 - ۱۱) ورشکستگی پیمانکار یا توقیف ماشین آلات و اموال پیمانکار از سوی محاکم قضایی، به گونه ای که موجب توقف یا کندی پیشرفت کار شود.
 - ۱۲) تأخیر بیش از یک ماه در پرداخت دستمزد کارگران، طبق بند "و" ماده ۱۷.
 - ۱۳) هرگاه ثابت شود که پیمانکار برای تحصیل پیمان یا اجرای آن به عوامل کارفرما حق العمل، پاداش یا هدایایی داده است، یا آنها یا واسطه های آنها را در منافع خود سهیم کرده است.
- ب) در صورت احراز موارد زیر، کارفرما پیمان را فسخ می کند.
- ۱) واگذاری پیمان به شخص ثالث.
 - ۲) پیمانکار مشمول ممنوعیت قانونی ماده ۴۴ گردد، به استثنای حالت پیش بینی شده در بند "ب" آن، برای شمول ماده ۴۸.

102

اصول و مقررات پیمان

ماده ۴۷. اقدامات فسخ پیمان

الف) در صورتی که به علت بروز یک یا چند مورد از حالت‌های درج شده در ماده ۴۶، کارفرما پیمان را مشمول فسخ تشخیص دهد، نظر خود را با ذکر مواردی که به استناد آنها پیمانکار را مشمول فسخ می‌داند، به پیمانکار ابلاغ می‌کند.

پیمانکار مکلف است که در مدت ۱۰ روز از تاریخ ابلاغ کارفرما، در صورتی که دلایلی حاکی از عدم انطباق نظر کارفرما با موارد اعلام شده داشته باشد، مراتب را به اطلاع کارفرما برساند. اگر ظرف مهلت تعیین شده، پاسخی از سوی پیمانکار نرسد یا کارفرما دلایل اقامه شده او را مردود بداند، کارفرما فسخ پیمان را به پیمانکار ابلاغ می‌کند و بدون احتیاج به انجام دادن تشریفات قضایی، به ترتیب مفاد این ماده، عمل می‌نماید.

در صورتی که تصمیم کارفرما برای فسخ پیمان به استناد موارد درج شده در بند الف ماده ۴۶ باشد، موضوع فسخ پیمان باید بدو به وسیله هیأتی متشکل از سه نفر به انتخاب وزیر یا بالاترین مقام سازمان کارفرما (در مورد سازمانهایی که تابع هیچ یک از وزارتخانه‌ها نیستند) بررسی و تأیید شود و مورد موافقت وزیر یا بالاترین مقام سازمان کارفرما قرارگیرد و سپس به پیمانکار ابلاغ شود.

103

اصول و مقررات پیمان

ب) کارفرما تضمین انجام تعهدات و تضمین حسن انجام کار کسر شده را ضبط و به حساب خزانه واریز می‌کند و بی‌درنگ کارگاه، تأسیسات و ساختمانهای موقت، مصالح و تجهیزات، ماشین‌آلات و ابزار و تمام تدارکات موجود در آن را در اختیار می‌گیرد و برای حفاظت آن اقدام لازم معمول می‌دارد. سپس بی‌درنگ از پیمانکار دعوت می‌کند که ظرف یک هفته نماینده‌ای برای صورت‌برداری و تهیه صورت‌مجلس کارهای انجام شده و تمام مصالح، تجهیزات، ماشین‌آلات و ابزار و تدارکات دیگر که در کارگاه موجود است، معرفی نماید. هرگاه پیمانکار از معرفی نماینده ظرف مدت تعیین شده خودداری کند یا نماینده معرفی شده از جانب او در موعد مقرر برای صورت‌برداری حاضر نشود، کارفرما به منظور تأمین دلیل، با حضور نماینده دادگاه محل، برای صورت‌برداری اقدام می‌نماید و پیمانکار حق هیچ‌گونه اعتراضی در این مورد را ندارد. پس از صورت‌برداری، پیمانکار بی‌درنگ، طبق ماده ۴۰، اقدام به تهیه صورت وضعیت قطعی از کارهای انجام شده می‌کند.

104

اصول و مقررات پیمان

ج) کارفرما تأسیسات و ساختمانهای موقت را که در کارگاه احداث شده و برای ادامه کار مورد نیاز است، در اختیار می‌گیرد و بهای آنها را برابر ارزش مصالح و تجهیزات بازیافتی که با توافق دو طرف تعیین می‌شود با توجه به اینکه در این موارد نباید وجهی بابت برچیدن کارگاه به پیمانکار پرداخت شود، به حساب طلب پیمانکار منظور می‌کند. اگر تأسیسات و ساختمانهای پیشگفته در خارج از محلهای تحویلی کارفرما ایجاد شده باشد، کارفرما بهای اجاره آنها را که با توافق دو طرف تعیین می‌شود، برای مدتی که به منظور تکمیل کار در اختیار خواهد داشت به پیمانکار پرداخت می‌کند.

د) کارفرما می‌تواند ماشین‌آلات و ابزار و وسایل متعلق به پیمانکار را که در کارگاه موجود است و به تشخیص خود برای اتمام کار مورد نیاز بداند، برای مدت مناسبی که برای جایگزین کردن آنها ب ماشین‌آلات دیگر لازم است در اختیار بگیرد و هزینه اجاره آنها را که با توافق دو طرف تعیین می‌شود، به حساب طلب پیمانکار منظور نماید. کارفرما نمی‌تواند بدون موافقت پیمانکار ماشین‌آلات او را بیش از مدت‌های تعیین شده در زیر در اجاره خود بگیرد.

۱) در مورد ماشین‌آلات ثابت مانند دستگاه مرکزی بتن، کارخانه آسفالت و ماشین‌آلات خاصی که نام آنها در شرایط خصوصی پیمان پیش‌بینی شده است، برابر مدتی که از رابطه زیر بدست می‌آید.

105

اصول و مقررات پیمان

مدت اولیه پیمان $\times \left(\frac{\text{مبلغ صورت وضعیت قطعی}}{\text{مبلغ پیمان}} - 1 \right) + 3$ ماه = مدت اختیار کارفرما برای اجاره

۲) در مورد سایر ماشین‌آلات، برابر ده ماه.

اگر پیمانکار به کارفرما بدهکار باشد، کارفرما به میزان طلب خود، اقلامی از ماشین‌آلات و ابزار و وسایل پیمانکار را که توسط کارشناس یا کارشناسان منتخب طرفین ارزیابی می‌شود در اختیار می‌گیرد و با رعایت قوانین جاری کشور، به تملک قطعی خود درمی‌آورد.

۵) کارفرما از مصالح و تجهیزات پای کار آنچه طبق مشخصات بوده و برای اجرای پیمان تهیه شده است قبول می‌کند و بهای آن را بر اساس نرخ متعارف روز در تاریخ خرید که مورد توافق دو طرف باشد، به حساب طلب پیمانکار منظور می‌نماید.

و) پیمانکار با دریافت ابلاغ فسخ پیمان، بی‌درنگ فهرست مصالح و تجهیزات سفارش شده برای اجرای کار را همراه با شرایط خرید آنها برای کارفرما ارسال می‌نماید. کارفرما تا ده روز از دریافت فهرست پیشگفته، اقلامی از مصالح و تجهیزات سفارش شده را که مورد نیاز تشخیص می‌دهد به پیمانکار اعلام می‌نماید تا پیمانکار قرارداد خرید آنها را به کارفرما منتقل نماید. مبالغی که بابت خرید این مصالح و

106

اصول و مقررات پیمان

تجهیزات از سوی پیمانکار تأدیه شده است، در مقابل تسلیم اسناد و مدارک آن به حساب طلب پیمانکار منظور می‌گردد. و تأدیه بقیه بهای خرید و هر نوع تعهد مربوط به آنها به عهده کارفرما خواهد بود.

ز) هرگاه پیمانکار ظرف دو هفته از تاریخ ابلاغ کارفرما، به منظور توافق در اجرای بندهای "ج"، "د" و "ه" حاضر نشود یا توافق بین طرفین حاصل نگردد، کارفرما یک یا چند کارشناس رسمی دادگستری انتخاب می‌نماید. نظر این کارشناس یا کارشناسان برای طرفین قطعی است و حق الزحمه آنان را کارفرما می‌پردازد و به حساب بدهی پیمانکار منظور می‌کند.

ح) پیمانکار مکلف است که مازاد مصالح و تجهیزات و دیگر تدارکات خود را که در محل‌های تحویلی کارفرما باقی مانده است، حداکثر ظرف سه ماه از تاریخ ابلاغ کارفرما، از محل‌های یاد شده خارج کند. در غیر این صورت، کارفرما می‌تواند برای خارج کردن آنها به هر نحوه مقتضی بداند عمل نماید و هزینه‌های آن را به حساب بدهکار پیمانکار منظور دارد. در این حالت، پیمانکار نمی‌تواند نسبت به ضرر و زیان وارد شده به اموال و داراییهای خود، دعوائی مطرح نماید.

107

اصول و مقررات پیمان

ط) از تاریخ ابلاغ فسخ پیمان تا تاریخی که صورت برداریها و ارزیابی طبق این ماده پایان می‌یابد، نصف هزینه‌های مربوط به نگهداری و حفاظت کارگاه به عهده کارفرما و نصف دیگر به عهده پیمانکار است. این مدت نباید از سه ماه بیشتر شود، در غیر این صورت، هزینه‌های مربوط به نگهداری و حفاظت کارگاه برای ایام بیش از سه ماه، به عهده کارفرماست.

108

اصول و مقررات پیمان

ماده ۴۸. خاتمه پیمان

هر گاه پیش از اتمام کارهای موضوع پیمان، کارفرما بدون آنکه تقصیری متوجه پیمانکار باشد، بنا به مصلحت خود یا علل دیگر، تصمیم به خاتمه دادن پیمان بگیرد، خاتمه پیمان را با تعیین تاریخ آماده کردن کارگاه برای تحویل، که نباید بیشتر از ۱۵ روز باشد، به پیمانکار ابلاغ می‌کند. کارفرما کارهایی را که ناتمام ماندن آنها موجب بروز خطر یا زیان مسلم است در این ابلاغ تعیین می‌کند و مهلت بیشتری به پیمانکار می‌دهد تا پیمانکار بتواند در آن مهلت، این گونه کارها را تکمیل کند و کارگاه را آماده تحویل نماید.

اقدامات پس از خاتمه دادن پیمان، به شرح زیر است:

الف) کارفرما آن قسمت از کارها را که ناتمام است، طبق مقررات درج شده در ماده ۴۱ تحویل قطعی و آن قسمت را که پایان یافته است طبق مقررات تعیین شده در ماده ۳۹ تحویل موقت می‌گیرد. اگر معایبی در مورد کارهای ناتمام مشاهده شود، پیمانکار مکلف است، به هزینه خود، در مدت مناسبی که با توافق کارفرما تعیین می‌شود، رفع عیب نماید و سپس تحویل قطعی دهد. در صورتی که پیمانکار در مهلت مقرر رفع نقص نکند، کارفرما طبق بند "د" ماده ۳۲ اقدام به رفع نقص می‌نماید.

109

اصول و مقررات پیمان

تا حدی که مورد لزوم و درخواست کارفرماست، پیمانکار باید نقشه‌ها، کاتالوگها، قراردادهای با پیمانکاران جزء و سایر مدارک اجرایی کار را تحویل کارفرما دهد.

ب) صورت وضعیت کارهای انجام شده، طبق ماده ۴۰ تهیه می‌شود.

ج) در مورد مصالح و تجهیزات موجود و سفارش شده، به شرح زیر، اقدام می‌شود:

۱) مصالح و تجهیزات موجود در کارگاه که طبق مشخصات فنی بوده و برای اجرای موضوع پیمان تهیه شده است، اندازه‌گیری و بهای آنها بر اساس نرخ متعارف روز در تاریخ خرید، که مورد توافق دو طرف باشد، در صورت وضعیت قطعی منظور می‌شود.

۲) پیمانکار با دریافت ابلاغ خاتمه پیمان، بی‌درنگ فهرست مصالح و تجهیزات سفارش شده برای اجرای کار را همراه با شرایط خرید آنها برای کارفرما ارسال می‌نماید. کارفرما تا ده روز از دریافت فهرست پیشگفته، اعلامی از مصالح و تجهیزات سفارش شده را که مورد نیاز تشخیص می‌دهد به پیمانکار اعلام می‌نماید تا پیمانکار قرارداد خرید آنها را به کارفرما منتقل نماید. مبالغی که بابت خرید این مصالح و تجهیزات از سوی پیمانکار تأدیه شده است، در مقابل تسلیم اسناد و مدارک آن به حساب طلب پیمانکار منظور می‌گردد و تأدیه بقیه بهای خرید و هر نوع تعهد مربوط به آنها به عهده کارفرما خواهد بود.

110

اصول و مقررات پیمان

۳) پیمانکار باید بی‌درنگ پس از دریافت ابلاغ خاتمه پیمان، تمام قراردادهای خود با پیمانکاران جزء و اشخاص ثالث را خاتمه دهد. خاتمه قراردادهای خرید مصالح و تجهیزاتی که مورد نیاز کارفرما نیست پس از اعلام نظر کارفرما طبق بند ۲، انجام می‌شود.

د) در صورتی که پیمانکار به منظور اجرای موضوع پیمان، در مقابل اشخاص ثالث تعهداتی کرده است و در اثر خاتمه دادن به پیمان ملزم به پرداخت هزینه و خسارتهایی به آن اشخاص گردد، این هزینه‌ها و خسارتهای، پس از رسیدگی و تأیید کارفرما، به حساب بستنکاری پیمانکار منظور می‌شود.

ه) کارفرما تأسیسات و ساختمانهای موقتی را که در کارگاه احداث شده است، در اختیار می‌گیرد. بهای این تأسیسات و ساختمانها با در نظر گرفتن پرداختهایی که قبلاً به پیمانکار شده است، با توافق دو طرف تعیین می‌شود و به حساب طلب پیمانکار منظور می‌گردد و بابت آنها وجهی به عنوان پرچیدن کارگاه پرداخت نمی‌شود. اگر تأسیسات و ساختمانهای پیشگفته در خارج از محلهای تحویلی کارفرما ایجاد شده باشد، کارفرما بهای اجاره آنها را که با توافق دو طرف تعیین می‌شود، برای مدتی که به منظور تکمیل کار در اختیار خواهد داشت به پیمانکار پرداخت می‌کند.

و) پیمانکار مکلف است که مازاد مصالح و تجهیزات و دیگر تدارکات خود را که در محلهای تحویلی کارفرما باقی مانده است، حداکثر ظرف سه ماه از تاریخ ابلاغ کارفرما، از محلهای یاد شده خارج کند. در غیر این صورت، کارفرما می‌تواند برای خارج کردن آنها به هر نحو که مقتضی بداند عمل نماید و هزینه‌های آن را به حساب بدهی پیمانکار منظور دارد. در این صورت، پیمانکار نمی‌تواند نسبت به ضرر و زیان وارد شده به اموال و داراییهای خود، دعوایی مطرح نماید.

ز) در مورد تضمینهای پیمانکار، به ترتیب زیر، عمل می‌شود.

۱) تضمین انجام تعهدات پیمان، طبق روش تعیین شده در تبصره ۱ ماده ۳۴ آزاد می‌شود، با این تفاوت که آخرین صورت وضعیت موقت موضوع تبصره پیشگفته، حداکثر تا یک ماه پس از تحویل کار، اعم از قسمت تحویل موقت شده و تحویل قطعی شده، با احتساب مصالح پای کار تهیه می‌شود.

۲) تضمین حسن انجام کار قسمت تحویل موقت شده و قسمت تحویل قطعی شده، هر یک جداگانه، طبق ماده ۳۵ آزاد می‌شود.

ماده ۴۹. تعلیق

الف) کارفرما می‌تواند در مدت پیمان، اجرای کار را برای یک بار و حداکثر سه ماه معلق کند، در این صورت باید مراتب را با تعیین تاریخ شروع تعلیق به پیمانکار اطلاع دهد. در مدت تعلیق، پیمانکار مکلف است که تمام کارهای انجام شده، مصالح و تجهیزات پای کار، تأسیسات و ساختمانهای موقت را بر اساس پیمان به طور شایسته، حفاظت و حراست کند.

ب) کارفرما هزینه‌های بالاسری پیمانکار را در دوران تعلیق، به میزان تعیین شده در اسناد و مدارک پیمان، به پیمانکار می‌پردازد. اگر در اسناد و مدارک پیمان، تعیین هزینه‌های یاد شده، به توافق طرفین در زمان ابلاغ تعلیق موکول شده باشد، کارفرما در مورد میزان آن با پیمانکار توافق می‌نماید. در صورتی که در اسناد و مدارک پیمان، هیچ نوع پیش‌بینی برای پرداخت هزینه‌های بالاسری پیمانکار در دوره تعلیق نشده باشد، کارفرما ماهانه مبلغی معادل ۱۰ درصد متوسط کارکرد فرضی ماهانه را به پیمانکار می‌پردازد. اگر به دستور کارفرما، قسمتی از کار متوقف شود، بابت هزینه‌های پیشگفته در مدت تعلیق، ماهانه مبلغی معادل ۱۰ درصد متوسط کارکرد فرضی ماهانه، به تناسب مبلغ کار متوقف شده، به پیمانکار پرداخت می‌شود. برای تعیین هزینه تعلیق، کسرماه به تناسب محاسبه می‌شود.

113

اصول و مقررات پیمان

تبصره- در صورتی که پیش از آغاز عملیات موضوع پیمان، تعلیق پیمان از سوی کارفرما ابلاغ شود، ۸۰ درصد هزینه تعلیق محاسبه شده طبق این بند، به پیمانکار پرداخت می‌شود.

ج) کارفرما و پیمانکار در مورد ماشین‌آلاتی که پیمانکار مایل است در مدت تعلیق از کارگاه خارج نماید، بدون پرداخت هیچ نوع هزینه‌ای، توافق می‌کنند. اجاره مربوط به دوران توقف آن تعداد از ماشین‌آلات که در کارگاه باقی می‌مانند، بر اساس توافق طرفین به پیمانکار پرداخت می‌شود.

د) در صورتی که تعلیق بیش از سه ماه ضروری باشد، کارفرما می‌تواند با موافقت پیمانکار، مدت تعلیق را برای یک بار و حداکثر سه ماه، با شرایط پیشگفته افزایش دهد. در صورت عدم موافقت پیمانکار با تعلیق بیش از سه ماه، پیمان خاتمه یافته و طبق ماده ۴۸ عمل می‌شود.

ه) هرگاه عوامل موجب تعلیق کار برطرف شود، کارفرما با تعیین مهلتی برای پیمانکار به منظور آماده نمودن کارگاه، تاریخ شروع مجدد کار را به پیمانکار ابلاغ می‌کند.

114

اصول و مقررات پیمان

ماده ۵۰. هزینه تسریع کار، خسارت تاخیر کار

الف) اگر در مقابل اتمام پیش از موعد کار، در اسناد و مدارک پیمان، پرداخت هزینه تسریع کار به پیمانکار، پیش‌بینی شده باشد و پیمانکار پیش از سپری شدن مدت پیمان، عملیات موضوع پیمان را تکمیل کند و آماده تحویل نماید، پیمانکار محق دریافت هزینه تسریع طبق شرایط پیش‌بینی شده می‌باشد.

ب) در پایان کار، در صورتی که مدت انجام کار، بیش از مدت اولیه پیمان به علاوه مدت‌های تمدید شده پیمان باشد، مهندس مشاور با رعایت ماده ۳۰ و رسیدگی به دلایل پیمانکار، مدت تأخیر غیر مجاز پیمانکار را تعیین می‌کند، تا پس از تصویب کارفرما، به شرح زیر، ملاک محاسبه خسارت تأخیر قرار گیرد.

۱) هرگاه جمع مدت تأخیر غیر مجاز از یک دهم مدت پیمان بیشتر نشود، برای هر روز تأخیر، یک دویز مبالغ باقیمانده کار که در اجرای آن تأخیر شده است.

۲) هرگاه جمع مدت تأخیر غیر مجاز از یک دهم مدت پیمان بیشتر شود، تا یک دهم مدت پیمان طبق بند ۱ و برای مازاد بر آن تا یک چهارم مدت پیمان، برای هر روز تأخیر یک هزارم مبلغ باقیمانده کار که در اجرای آن تأخیر شده است.

115

اصول و مقررات پیمان

۳) هرگاه جمع مدت تأخیر غیر مجاز از یک چهارم مدت پیمان بیشتر شود ولی پیمان ادامه یابد، مجموع خسارت‌های تأخیر قابل دریافت از پیمانکار نمی‌تواند از جمع خسارت محاسبه شده بر پایه بند (۲) بیشتر شود و مدت اضافه بر یک چهارم مدت پیمان، برای ادامه و انجام کار بدون دریافت خسارت منظور می‌شود.

۴) مبلغ باقیمانده کار که در اجرای آن تأخیر شده است، عبارت است از مبلغ پیمان، منهای مبلغ صورت‌وضعیت مربوط به کارهای انجام یافته تا آخرین روز مدت پیمان.

۵) در صورتی که پیمان، طبق ماده ۴۶ فسخ گردد یا طبق ماده ۴۸، به پیمان خاتمه داده شود، تأخیر کار نسبت به برنامه زمانی تفصیلی با رعایت ماده ۳۰ بررسی شده، میزان مجاز و غیر مجاز آن تعیین می‌شود. بابت تأخیر غیر مجاز پیمانکار، طبق مفاد این بند، پرداخت خسارت تأخیر به پیمانکار تعلق می‌گیرد. در این حالت، مبلغ باقیمانده کار که در اجرای آن تأخیر شده است، عبارت است از مبلغ کارهایی که طبق برنامه زمانی تفصیلی و با در نظر گرفتن تأخیر مجاز پیمانکار باید تا تاریخ فسخ یا خاتمه پیمان انجام می‌شد، منهای مبلغ کار انجام شده.

116

اصول و مقررات پیمان

۶) در مواردی که اخذ خسارت تأخیر بیش از ارقام درج شده در این ماده ضروری باشد و در اسناد و مدارک پیمان، میزان آن پیش بینی شده باشد، خسارت تأخیر را بر اساس آن محاسبه می‌کنند.

ماده ۵۱. صورت‌حساب نهایی

صورت‌حساب نهایی پیمان که ظرف مدت سه ماه از تاریخ تصویب صورت وضعیت قطعی توسط کارفرما تهیه می‌شود، عبارت است از مبلغ صورت وضعیت قطعی که طبق ماده ۴۰ تهیه و تصویب می‌شود و مبلغی که براساس اسناد و مدارک پیمان به مبلغ بالا اضافه یا از آن کسر می‌گردد، مانند وجوه ناشی از تعدیل آحاد بها، بهای مصالح، تجهیزات و ماشین‌آلات تحویلی کارفرما به پیمانکار، مبلغ جبران خسارت با جریمه‌های رسیدگی و قطعی شده.

صورت‌حساب نهایی تهیه شده توسط کارفرما در صورتی که مورد قبول پیمانکار باشد، توسط کارفرما و پیمانکار امضا می‌شود. اگر پیمانکار به صورت‌حساب نهایی تهیه شده توسط کارفرما معترض باشد و آن را امضا نکند، باید ظرف یک ماه، نظر خود را با مدارک کافی به کارفرما بنویسد، وگرنه صورت‌حساب نهایی از طرف پیمانکار پذیرفته شده تلقی می‌شود.

کارفرما در صورت تأیید اعتراض پیمانکار، صورت‌حساب نهایی را اصلاح می‌کند و دو طرف پیمان آن را امضا می‌کنند.

صورت‌حساب نهایی تأیید شده به شرح بالا که ملاک تسویه حساب پیمانکار طبق ماده ۵۲ قرار می‌گیرد،

<p>برای دو طرف پیمان قطعی است و هرگونه اعتراض و ادعایی در مورد آن بی تأثیر می باشد.</p> <p>در صورتی که پیمانکار نسبت به صورتحساب نهایی تهیه شده توسط کارفرما معترض باشد و اعتراض خود را در مهلت تعیین شده اعلام کند و اعتراض او مورد پذیرش کارفرما قرار نگیرد، پیمانکار می تواند برای حل مسئله، طبق ماده ۵۳ اقدام نماید.</p> <p>تبصره ۱. در صورتی که به علت تأخیر در رسیدگی آخرین صورت وضعیت موقت یا صورت وضعیت قطعی یا تأخیر در تهیه صورتحساب نهایی، هزینه های اضافی بابت تمدید ضمانتنامه های پیمانکار ایجاد شود، کارفرما این هزینه های اضافی را که از سوی پیمانکار تأمین شده است، به او پرداخت می کند و اگر مدت تأخیر در آزاد کردن هریک از تضمینها از سه ماه بیشتر شود، کارفرما تضمین مربوط را آزاد می نماید.</p> <p>تبصره ۴. هرگاه براساس صورت وضعیت قطعی، معلوم شود که در آخرین صورت وضعیت موقت، پیمانکار بدهکار نبوده یا بدهی او کمتر از نصف کسور تضمین حسن انجام کار بوده است یا طبق صورت حساب نهایی، مشخص شود که در زمان تصویب صورت وضعیت قطعی پیمانکار بدهکار نبوده است، کارفرما باید بی درنگ تضمین آزاد نشده مربوط به هریک از مدارک یاد شده را آزاد کرده و هزینه تمدید آنها را که از سوی پیمانکار تأمین شده است، برای مدتی که در آزاد نمودن آنها تأخیر ایجاد گردیده، پرداخت کند.</p>
119
اصول و مقررات پیمان

<p>ماده ۵۲. تسویه حساب</p> <p>الف) هرگاه بر اساس صورتحساب نهایی که به شرح ماده (۵۱) تهیه شده است، پیمانکار بستانکار شود، طلب او حداکثر در مدت یک ماه از تاریخ امضای صورتحساب نهایی یا اعلام کارفرما پرداخت می گردد و به غیر از نصف تضمین حسن انجام کار، که تا تحویل قطعی باید نزد کارفرما باقی بماند، دیگر تضمینهای پیمانکار، از هر نوع که باشد، بی درنگ آزاد می شود.</p> <p>ب) هرگاه بر اساس صورتحساب نهایی، پیمانکار بدهکار شود، مکلف است که در مدت یک ماه از تاریخ امضای صورتحساب نهایی یا اعلام کارفرما، به شرح بالا طلب کارفرما را بپردازد و اگر از این پرداخت استنکاف ورزد یا تاخیر نماید، کارفرما حق دارد، بدون انجام تشریفات قضایی، طلب خود را از محل سپرده ها و تضمینهای پیمانکار (در صورتی که طبق ماده ۴۷ ضبط نشده باشد)، وصول نماید و اگر مبالغ این تضمینها تکافو ننماید، با رعایت قوانین جاری کشور از دیگر داراییهای او وصول کند.</p> <p>هرگاه پیمانکار در مهلت مقرر در بالا، طلب کارفرما را پرداخت کند، به غیر از نصف کسور تضمین حسن انجام کار، که تا تحویل قطعی نزد کارفرما باقی می ماند، بقیه ضمانتنامه ها و سپرده های او، به هر عنوان که باشد، بی درنگ آزاد می شود.</p>
120
اصول و مقررات پیمان

ماده ۵۳. حل اختلاف

الف) هرگاه در اجرا یا تفسیر مفاد پیمان بین دو طرف اختلاف نظر پیش آید، دو طرف می‌توانند برای حل سریع آن، قبل از درخواست ارجاع موضوع یا موضوعات مورد اختلاف به داوری طبق بند "ج"، برحسب مورد، به روش تعیین شده در بندهای ۱ و ۲، عمل نمایند.

۱) در مورد مسائل ناشی از برداشت متفاوت دو طرف از متون بخشنامه‌هایی که به استناد ماده ۲۳ قانون برنامه و بودجه از سوی سازمان برنامه و بودجه ابلاغ شده است، هریک از دو طرف از سازمان برنامه و بودجه چگونگی اجرای بخشنامه مربوط را استعمال نماید و دو طرف طبق نظری که از سوی سازمان برنامه و بودجه اعلام می‌شود، عمل کنند.

۲) در مورد اختلاف نظرهایی که خارج از جدول بند ۱، است، رسیدگی و اعلام نظر در باره آنها به کارشناس یا هیأت کارشناسی منتخب در طرف واگذار شود و دو طرف طبق نظری که از سوی کارشناس یا هیأت کارشناسی: در چارچوب پیمان و قوانین و مقررات مربوط اعلام می‌گردد، عمل کنند.

ب) در صورتی که دو طرف در انتخاب کارشناس یا هیأت کارشناسی موضوع بند ۲، به توافق نرسند یا نظر اعلام شده طبق بندهای ۱ و ۲، مورد قبول هریک از دو طرف نباشد، برای حل اختلاف، طبق بند "ج"

121

اصول و مقررات پیمان

اقدام می‌گردد.

ج) هرگاه در اجرا یا تفسیر مفاد پیمان بین دو طرف اختلاف نظر پیش آید، هریک از طرفها می‌تواند درخواست ارجاع موضوع یا موضوعات مورد اختلاف به داوری را به رئیس سازمان برنامه و بودجه ارائه نماید.

تبصره ۱. چنانچه رئیس سازمان یاد شده با تقاضای مورد اشاره موافقت نمود، مرجع حل اختلاف شورای عالی فنی خواهد بود.

تبصره ۲. رسیدگی و اعلام نظر شورای عالی فنی، در چارچوب پیمان و قوانین و مقررات مربوط انجام می‌شود. پس از اعلام نظر شورای یاد شده، طرفها بر طبق آن عمل می‌نمایند.

د) ارجاع موضوع یا موضوعات مورد اختلاف به شورای عالی فنی، تغییری در تعهدات قراردادی دو طرف نمی‌دهد و موجب آن نمی‌شود که یکی از دو طرف به تعهدات قراردادی خویش عمل نکند.

122

اصول و مقررات پیمان

ماده ۵۴. قوانین و مقررات حاکم بر پیمان	
قوانین و مقررات حاکم بر این پیمان منحصرأً قوانین و مقررات کشور جمهوری اسلامی ایران است.	
نماینده کارفرما	نماینده پیمانکار
نام و نام خانوادگی	نام و نام خانوادگی
امضا	امضا

123

اصول و مقررات پیمان

شرایط خصوصی

124

اصول و مقررات پیمان

این شرایط خصوصی، در توضیح و تکمیل موادی از شرایط عمومی پیمان است که تعیین تکلیف برخی از موارد در آنها، به شرایط خصوصی پیمان موکول شده است و هیچ‌گاه نمی‌تواند مواد شرایط عمومی پیمان را نقض کند. از این رو، هرگونه نتیجه‌گیری و تفسیر مواد مختلف این شرایط خصوصی، به تنهایی و بدون توجه به مفاد ماده مربوط به آن در شرایط عمومی پیمان، بی‌اعتبار است. شماره و حروف به کار رفته در مواد این شرایط خصوصی، همان شماره و حروف مربوط به آن در شرایط عمومی پیمان است.

اگر شرایط عمومی مصوب سازمان برنامه و بودجه همراه اسناد و مدارک پیمان نباشد، شرایط عمومی ابلاغ شده از سوی سازمان برنامه و بودجه به شماره مورخ بر این پیمان حاکم است.

ماده ۱۷ - الف) پیمانکار متعهد است که برای اجرای موضوع پیمان، تعداد نفر / ماه کارشناس خارجی یا تخصصهای تعیین شده در زیر، به کارگمارد.

.....

.....

ماده ۱۸ - ب) آخرین مهلت پیمانکار، برای ارائه برنامه زمانی تفصیلی اجرای کار روز از تاریخ مبادله پیمان است.

جزئیات روش تهیه برنامه زمانی تفصیلی و بهنگام کردن آن، به شرح زیر است.

.....

اصول و مقررات پیمان 125

ماده ۱۸ - ه) گزارش پیشرفت کار پیمانکار باید دارای جزئیات زیر باشد.

.....

ماده ۲۰ - الف) کارفرما امکانات و تسهیلات تجهیز کارگاه، از قبیل ساختمان، راه، آب، برق، مخابرات سوخت را که در زیر تعیین شده است، در اختیار پیمانکار قرار می‌دهد.

.....

ماده ۲۰ - ب و ۲۰ - ز) کارفرما، به شرح زیر، مصالح، تجهیزات و ماشین آلات را تأمین می‌کند.

.....

ماده ۲۰ - ه) پیمانکار باید مشخصات تعیین شده در زیر را در تأمین ماشین آلات رعایت کند.

.....

ماده ۲۰ - ح) پیمانکار متعهد است که برای کارکنان کارفرما، مهندس مشاور و آزمایشگاه، به شمار افراد زیر، دفتر کارگاهی، مسکن کارگاهی و غذا، به تفکیک و به شرح و مشخصات زیر، تأمین کند:

.....

اصول و مقررات پیمان 126

ماده ۲۱ - ج) قسمتهایی از موضوع پیمان که پیمانکار باید بیمه کند و همچنین موارد یا حوادثی که باید مشمول بیمه گردد، به شرح زیر است:

ماده ۲۱ - و) چگونگی پرداخت هزینه احداث و نگهداری راههای انحرافی به پیمانکار، به شرح زیر است:

ماده ۲۲ - الف) شمار نسخه های نقشه ها و مشخصات فنی که بدون دریافت هزینه در اختیار پیمانکار قرار می گیرد، به شرح زیر است:

ماده ۲۲ - ح) شمار نسخه ها و مشخصات دستورالعملهای راه اندازی، تعمیر، نگهداری و راهبری و نقشه های چون ساخت که پیمانکار تهیه می کند، به شرح زیر است:

127

اصول و مقررات پیمان

ماده ۲۴ - ب) پیمانکار موظف است که در انتخاب پیمانکاران جزء، موارد زیر را رعایت کند.

ماده ۲۸ - الف) پیمانکار زمین مورد نیاز برای تجهیز کارگاه را به شرح زیر، تأمین می کند.

ماده ۲۹ - ه) تعدیل نرخ پیمان، به شرح زیر است:

ماده ۳۲ - ج) هزینه انجام آزمایشهای زیر، به عهده پیمانکار است:

128

اصول و مقررات پیمان

<p>ماده ۳۵. دریافت وجوه سپرده تضمین حسن انجام کار پیمانان، طبق مصوبه شماره مورخ هیأت وزیران، است.</p>
<p>ماده ۳۶. میزان، روش پرداخت و نحوه واریز پیش پرداخت پیمان، طبق مصوبه شماره مورخ هیأت وزیران است.</p>
<p>ماده ۳۸ - الف) میزان و ترتیب پرداختهای ارزی به پیمانکار، برای منحصصان خارجی، به شرح زیر است:</p>
<p>ماده ۳۸ - ب) کارفرما ارز مورد نیاز برای تأمین مصالح و تجهیزات زیر را از خارج کشور تأمین می‌کند.</p>
<p>ماده ۳۸ - هـ) کارفرما ارز مورد نیاز برای خرید ماشین‌آلات و ابزار خاصی که در زیر نام برده شده است را طبق شرایط زیر، تأمین می‌کند.</p>

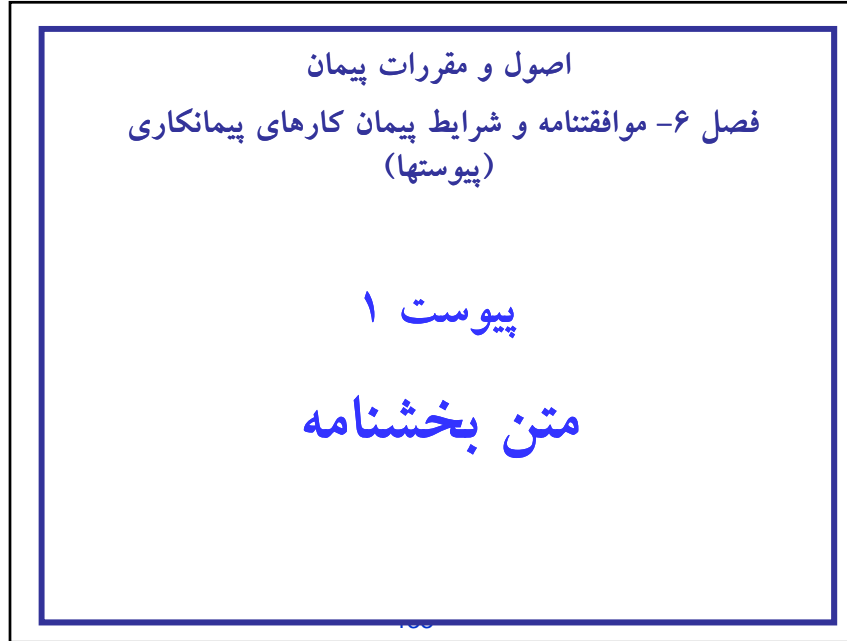
129

اصول و مقررات پیمان

<p>ماده ۳۹ - ب) پیمانکار موظف است که پیش از تکمیل کل کار، قسمتهای زیر را در زمانهایی که برای هر یک از آنها به شرح زیر تعیین شده است، تکمیل کند و به کارفرما تحویل دهد.</p>
<p>ماده ۴۷ - د) ماشین‌آلات اختصاصی این پیمان که در صورت فسخ پیمان باید برای اتمام کار به صورت اجاره در اختیار کارفرما قرار گیرد، به شرح زیر است.</p>
<p>ماده ۴۹ - ب) هزینه بالاسری پیمانکار در دوره تعلیق، به میزان و ترتیب تعیین شده در زیر، پرداخت می‌شود.</p>
<p>ماده ۵۰ - الف) در صورت اتمام پیش از موعد کار، کارفرما هزینه تسریع کار را به نحو تعیین شده در زیر، به پیمانکار پرداخت می‌کند.</p>

130

اصول و مقررات پیمان

شماره: ۱۰۲/۱-۸۸۵۲/۸۴۲ تاریخ: ۱۳۷۸/۲/۳	بخشنامه به دستگاههای اجرایی، مهندسان مشاور و پیمانکاران موضوع: ابلاغ موافقتنامه، شرایط عمومی و شرایط خصوصی پیمانها و مقررات آنها
<p>به استناد ماده ۲۳ قانون برنامه و بودجه، آیین نامه اجرایی آن و نظام فنی و اجرایی طرحهای عمرانی کشور (مصرحه ۱۳۷۵/۲۴۵۲۵/ت ۱۳۷۵/۴/۴ هـ. ش. م. ات. و. ز. ر. ن.)، به پیوست، موافقتنامه، شرایط عمومی و شرایط خصوصی پیمان کارهای پیمانکاری و مقررات مربوط به آنها که از نوع گروه اول (لازم الاجرا) به شمار می رود، ارسال می شود تا از تاریخ ابلاغ، برای انعقاد پیمانها مورد عمل قرار گیرد.</p> <p>در مواردی که این مجموعه، به طور کامل پاسخگویی نیاز کار نیست، دستگاه اجرایی، تغییرات مورد نظر خود را به سازمان برنامه و بودجه پیشنهاد می نماید تا پس از تأیید سازمان برنامه و بودجه، به مورد اجرا گذاشته شود.</p> <p>پیمانهای حمل و نقل، پیمانهای خرید مصالح، تجهیزات و ماشین آلات و پیمانهای تهیه و نصب تجهیزات صنعتی که بیشتر از ۷۵ درصد برآورد هزینه آنها مربوط به تهیه تجهیزات و ماشین آلات است، مشمول این بخشنامه نیست.</p>	
<p>محمد علی زعفرانی معاون رئیس کشور و رئیس سازمان برنامه و بودجه</p>	